

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Y A Z I N A N A D İ Z İ S İ : 5

Apartman Aşkları

öyküler

Nevzat Erkmen

APARTMAN AŞKLARI

ÖYKÜLER

Nevzat Erkmen

YAZIN ANADİZİSİ: 5

Yayın Hakkı® 2002 Söz Yayın Oyunajans Ltd. Şti.

SÖZ YAYIN OYUNAJANS

YAYIMCILIK VE ZEKA OYUNLARI TİC. LTD. ŞTİ.

• 4. Gazeteciler Sitesi, C-2 D: 9, Levent 80630 İstanbul

• P.K. 7 Levent 80622 İstanbul

Tel: (0212) 280 67 01 • Fax: (0212) 280 68 03

sozyayin@turk.net

ISBN 975 -7190-35-7

1. Baskı: 2002

Kapak Tasarım

Ali Erkmen

Baskı ve Cilt:

Mart Matbaacılık Sanatları Tic. ve San. Ltd. Şti.

İstanbul (0212) 321 23 00 pbx

Tel: (0212) 295 11 07

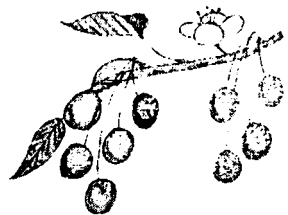

Gelincik'e

Apartman Aşkları'nın bahçelerinde,
internetlerin *e-mail* iletilerinde,
Mayıs ayının gelincikleri artık yok iken.
kiraz ağacının çevresini sarmışken diken,
ve onun gövdesinde kalbi hâlâ gelincik rengi kanar iken,
seninle yapmak istediğim tek şey
—bizler böyle uzakta iken—
yalnızca iletişim.

—Kiraz Ağacı

04 Ağustos 2001 Cumartesi

Ön bilgi:

Nusret Kermen'in kitabının genel adı, *GENEL MÜDÜR SÖZLÜĞÜ*. Kermen'in üç bölümden oluşan bu kitabının birinci bölümü, *ÖYKÜLER*, ikinci bölümü, *GENEL MÜDÜR SÖZLÜĞÜ*, üçüncü bölüm ise, *DÜNCE, BUGÜNCE (GÜNCE)*. Bu kitabın tamamı, Türkçede, ve yurtdışında İngilizce olarak yayımlanacaktır. Bu kitapta biz, Nusret Kermen'n kitabının birinci bölümündeki Öyküler'den birkaçını koymuş bulunuyoruz.

Ancak, bu kitaba, Fehmi Diker'in, kitaba adını vermiş olan

APARTMAN AŞKLARI

öyküleriyle başlamaktayız.

Muammer Üstünoğlu'nun son anda bize ulaşan öyküsü

EKONOMİK KRİZ AŞKLARI

bu kitabın sonlarında yer alıyor

İÇİNDEKİLER

BU KİTABIN HİKÂYESİ (İKİ AŞK ERKEĞİ)

AŞK ERKEĞİ 1: NUSRET KERMEN 6

I

AŞK ERKEĞİ 2: FEHMI DİKER

ve

"APARTMAN AŞKLARI"NIN DOĞUŞU 9

•

OF DEDİKÇE 12

•

ASANSÖR 14

•

ACI ÇİKOLATA 29

II

Nusret Kermen

GENEL MÜDÜR SÖZLÜĞÜ • ÖYKÜLER 44

•

BU KİTABIN HİKÂYESİ (devam: BİR AŞK KADINI • Shabono'da) 103

III

YABYUM (Bir Yap-mama Buluşması) 116

•

YABYUM—TİBET SEKS TÖRENLERİ VE JACK KEROUAC 119

•

TRİYO 127

IV

Muammer Üstünoğlu

EKONOMİK KRİZ AŞKLARI 137

V

BU KİTABIN SON AŞK ÖYKÜSÜ: ÇAMURLU YOL 170

**BU KİTABIN HİKÂYESİ
(İKİ AŞK ERKEĞİ)**

AŞK ERKEĞİ 1: NUSRET KERMEN

Yıllar önce Sayın Mahir Torbalı, bize, bir zamanların, yurdu-muza kendi sanayi dalındaki son teknolojileri getirmiş ve uy-gulamış olan başarılı genel müdürü Sayın Nusret Kermen'in burada sunacağımız "*hatırat*"ının, ya da "anılar"ının daktilo edilmiş metinlerini getirmiş, onu yayımlayıp yayımlayamaya-cağımızı sormuştu. Mahir bey, karısı Sevdiye hanımdan ayrıl-mış, Nusret Kermen'in terk ettiği karısı Laura Dolores ile ev-lenmiş. Burada, bu ilişkilerin öyküsünü kısaca anlatacağız.

Nusret bey, kitabını İngilizce dilinde yazmış. Mahir bey de oturmuş, onu Türkçeye çevirmiş. Nusret beyin de Mahir beyin de yazarlığı bizi şaşırtmıştı. Nusret bey İngilizceyi nerede öğrenmiş? Mahir bey Türkçesini nasıl geliştirmiş? Bilmiyoruz. Mahir beye kitabı basabileceğimizi söylemiştik. Belki de hem İngilizcesi hem de Türkçesini bir arada, ya da koşut metin halinde basabilirdik. Sonra, bildiğiniz gibi, ekonomik krizler... Mahir beye verdiğimiz sözü tutamadık. O, yazıları getirdikten üç yıl sonra öldü. Allah rahmet eylesin!

Şimdi, yıllar sonra, geliniz görünüz ki, gene bir ekonomik krizin ortasında, onun bize verdiği metni yeniden, daha doğrusu—doğru dürüst ilk kez—okumaya başladık. Metni, Mahir beye veren sayın emekli genel müdürün yazıları yayınevimizde hepimizin ilgisini çokça çekti. Yayın kurulumuz, bu kitabı yayımlaya karar verdi. Söz Yayın'a yakışır biçimde, kriz mırız, sözümüzü tutacaktık. Üstelik, otuzlu, kırklı, ellili yılların İzmir'ine de bir pencere açmış da olacaktık—bir tür belgesel. Ayrıca, Mahir beyin Türkçesi de bizi hiç uğraştırmayacaktı.

İsabetli bir karar vermiş miyiz? Okurlarımız söylesin.*

Saygılarımızla,

Editör

İstanbul, 1998

Önemli not:

Nusret Kermen'i (umarız yaşıyordur!) arıyoruz. Kendisinin, ve Mahir beyin çevirisinin telif haklarını Laura Dolores'e ödemiş bulunuyoruz. Ama onu daha iyi tanımak, ola ki bize daha birkaç kitap yazmasını isterdik. Ne ki, çeşitli şayialar var: kimileri onun intihar ettiğini, kimileri Brezilya'da sultanlar gibi zengin bir yaşam sürdürdüğünü, kimileri de, Güney Amerika'da bir *Shabono*'da* yaşadığını ya da Ege sahillerin-

* GEŞTALT YAKLAŞIMI'na ilişkin yapıtların yayımcısı olarak, "temas ve iletişim" bizim değer verdiğimiz öncelikler. Onun için, söyleyeceklerinizi bize dolaysızca anlatın: sozyayin@turk.net

de, yirmi yaşındaki (şimdi yirmi üç yaşında olmalı) genç bir kadınla birleştiğini, bir köyde, satınaldığı bir takayla (kimilerine göre büyük, görkemli bir yatı varmış) balıkçılık, evinin çevresindeki bahçelerde de doğal sebze ve meyve yetiştirip bahçıvanlık yaparak mutlu bir yaşam sürdürdüğünü söylemekte. Nusret Kermen'i biz bulursak, sevgili okurlar, bu sizlere duyurulacak. Söz!

...

I
AŞK ERKEĞİ 2:
FEHMI DİKER
ve
"APARTMAN AŞKLARI" NİN DOĞUŞU

Nusret Kermen'in kitabını yayımlamaya başlarken, yaratıcı zekâsına hep hayran olageldiğimiz Modalı arkadaşımız, İnşaat Mühendisi Fehmi Diker (FD), oturduğu apartmanda, daha 1999 yılı Ağustosunda depreminden yıllar önce çoğu kimsenin alaycı yaklaşımlarına hiç kulak asmaksızın jeolojik, mühendislik ve mimari tüm bilimsel incelemelerini yapmış, Diker Pa-las'ı denize *nazır* o mekânına görkemlicene oturtmuştur. "Bu-rada sekiz şiddetinde deprem olsa, bu binanın, denize gömül-

düğünü görürsünüz, ama bir transatlantik gibi yüzer o bina da, gelir, Kumkapı'ya dayanır. Sakinlerinin de, balık, roka ve rakı için kıyıya indiklerine tanık olursunuz!" Bunu sayın F.D. söylemiyordu, arkadaşları mühendis ve mimarlar söylüyorlardı.

Onun eski dostları anlatıyorlar, "Hep takılırız ona: 'Her halde bizler, enkaz altında gebermişken, sen o aşk transatlantiginde haremle falan...', diye. Ama adam ne yapsın? Yıllardır basbas bağıyor, inşaatlarınızı şöyle yapın! Böyle yapın! diye! Eh, birazcık da karşıt cinsten hoşlanıyor. Bu onun sorunu."

İşte, Fehmi bey, Diker Palas'a taşınmadan önce oturduğu apartmanlarda başından geçen (biri epey eskice, biri de oldukça yenice) iki aşk öyküsünü yazarak yayınevimize getirmiş, yayımlamamızı istemişti.

Şu yayımcılar bir konuşsa, hiç beklenmedik kimselerden ne denli ilginç metinler gelir onlara—bize epey geldi. Bakınız, sırası geldi şimdi, Türap Kitap Fuarlarının broşürlerinde şöyle tanıtılıyor yayınevimiz:

1982'den bu yana, Söz Yayın Oyunajans, New York Üniversitesi Pedagoji dalında MA & PhD çalışmaları yapmış olan kurucusu Nevzat Erkmen'in, deyişle, "Yaşama sevincimi ve birikimimi okurlarla paylaşmanın bir aracı", James Joyce'un *Ulysses*'ini Türkçeleştiren, Gestalt Yaklaşımı'nı Türkiye'de Bireysel ve Grup Çalışmalarıyla uygulayan Erkmen, bu etkinliklerinin bir parçası olarak yayımlıyor kitaplarını.

Söz Yayın, okurlarınca, "Türk Don Juan'ı", diye anılan Erkmen'in Carlos Castaneda'dan çevirilerini, Meksikalı Kızılderili Büyücü Don Juan'ın öğretilerinin tümünü içeren 12 kitaplık bir dizi halinde yayımlıyor.

Umarız, bize gönderilen ya da getirilen tüm o yazılardan kimilerini yakında gün ışığına çıkarırız. Şu anda sıra Fehmi Diker'in iki öyküsünde.

Bu kitabı, *Apartman Aşkları* adı altında yayımlamaktayız. Bu kitabın çıkışı, yurdumuzdaki yüz binlerce apartmanda ya-

şayan milyonlarca kadın ve erkek arasında kuşkusuz doğmuş olabilecek nice aşkların, yazmayı seven, duygularını ifade etmek isteyen apartman *sakini* (pardon, sahibi demedik, ama sahibi de olabilirsiniz—ki darısı hepimizin başımıza—kiracısı da olabilirsiniz) okurlarımızın, kendi başlarından geçmiş "*apartman aşklarını*" anlatacakları bir yarışma açmamıza yol açtı. Siz de katılabilirsiniz!

Evet, evet! "Siz yazıyor musunuz?"

O halde, sizin başınızdan bir *Apartman Aşkı* geçtiyse,
Onu (ya da kendi kurguladığınız bir *Apartman Aşkı*
öyküsünü) yazıp bize gönderin!

...

OF DEDİKÇE!

Burada "Of dedikçe" sözüne değinmek istiyoruz. Yakın dostlarından edindiğimiz bilgilere göre, Fehmi bey, gençliğinde, arkadaş toplantılarında, ne zaman uzun bir sessizlik olsa, birden "Ooof of of oofff!" diye ünler, ve herkes, ardından, onun şunu diyeceğini bilerek kahkahalarını koyuverirlermiş:

"Of dedikçe kara bahtım kütüler,
Bilmem nenin iyisini bilmem ne yapıyor bizden kötüler!"

Anadolu bilgeliği... Zira, daha önceleri, FD'nün, safçasına arkadaşlarının yanına gelip, "Elin temiz mi?" diye sorduğu, ve onların da, FD'nün saflığına kanarak, "Evet," dedikleri zamanlar olmuştur. Ve FD'nün, "Öyleyse, aç da işeyeyim!" dediği görülmemiş vak'alardan sayılmadığı söylenir durur..

Sonraları biz Türk dilinin meraklıları editörler, bu ve buna benzer deyimleri kimi sözlüklerde de görmüşüzdür. Onları biriktiriyoruz.

Ama bu yenisi!?! Kanımızca, toplumbilimciler, dilbilimciler, ruhbilimciler, araştırmalıdırılar yukarıdaki dizinin anlamını, hikmetini.

Ama itiraf edelim. Bize çok derin, bütün bir Anadolu hikâyesini, ağaları, ezenleri, ezilenleri, haksızlıkları anlatıyor o iki dize. Ya size?

Şöyle düşünmekteyiz:

"Of dedikçe kara bahtım kütüler,
Bilmem nenin iyisini bilmem ne yapıyor
 bizden kötüler!"

dizelerindeki *italik* sözcükleri merak edenler: istedikleri takdirde onları kendilerine internet yoluyla (sozyayin@turk.net) açıklayabiliriz. Ayrıca, bu tür deyim ya da tekerlemeleri bilenler, onları bizimle paylaşırlarsa, çok seviniriz. Biz de, biriktirdiklerimizi, yakında yayımlayacağız. Belki de geç tutulacak olan, ama ille de tutulacak olan bir söz daha bizden.

Bu uzun girişten sonra, nihayet, Fehmi Diker'in iki *Apartman Aşkları* öyküsünden birincisine sıra geldi.

Editör

ASANSÖR

"A. P. A. Akut"

1

"A. P. A. Akut = Alsancak Pınar Apartmanı Akutu"... Bizim apartman binasının, kurtarma ekibinin adıdır. Şimdilik iki üyesi var. Biri, ve fikir babası, ben Aydın Sanateri. Öbürü de, üst katımızdaki Ulrike hanım. Ben kimim? Ulrike hanım kim? Aramızda kurduğumuz A. P. A. Akut kurtarma ekibi nasıl doğdu? Bunları anlatacağım.

13 Ağustos 1999 Cuma günü, sorumlu başmühendisliğini yaptığım yeni gökdelen inşaatından eve dönmüş, salondaki televizyonda haberler, koltuğumun sağındaki sehpanın üzerine yerleştirdiğim kristal Paşabahçe rakı bardağında biraz buz ve rakı, elimde *Cumhuriyet* gazetesi ile kaliteli bir 0.5 silgili kurşunkalem, sabahleyin sırf ön ve arka sayfalarındaki başlıklarını gözden geçirdiğim gazetemin bulmacasını çözerek gevşiyor, yer yer mutfağa girip çıkan ya da mutfaktan salona seslenen karımın anlattıklarını dinliyorum. Arada bir de sevdiğim kadını geçiriyorum. Biz Suna'yla aşk evliliği yaptıysak da—düzeltmeliyim, âşık olan bendim—çocuklarımızın üniversiteyi bitirip de çalışmaya başladıkları şu yıllarda Suna ve ben uyum içinde şirket yönetircesine bir aile yaşamı sürdürmekteyiz. Aşksız, sekssiz. Aslında aşk ve seks ölmüyor; yalnızca, ev içinde uygulama alanı bulamıyor. Bu, kimilerinde birtakım psiko-somatik hastalıklara yol açabiliyor; daha sağlıklı kimselerdeyse uygulama ortamı arayışı, maşallah, sürüyor da sürüyor. Ben yıllardır, belki de yirmi beş yıldan fazladır, Suna'nın kolej arkadaşına âşığım—Ayla'ya. Aylalarla içli dışlıyızdır. Karımdan sonra en çok gördüğüm kadındır o şu son çeyrek yüzyıldır. Altmış beşimde olduğuma göre, kırk yaşımdan bu yana... Demek ki, Suna'yla evliliğimizin onuncu yılında ben Ayla'yı sevmeye başlamışım. Ama Suna'nın da, Ayla'nın da bu aşkımdan haberleri yok. Yok, çünkü yetiştirilecek çocuklarımız var, o yıllarda aşk biraz lüks gibi kaçıyor. Ya da yoksa bizim aşka yaklaşımımızdan, toplumsal baskılardan mı kaynaklanıyor bu duyguları içe atmalar? Yalnız on yıl önce Ayla'ya kısa bir mektup yazmış, onun benim için ne kadar değerli olduğunu belirtmişim. Demek ki okuduğumuz felsefeler, birikimlerimiz bize biraz da olsa yüreklilik kazandırabilmiş! O da, sonra, telefonda, bu mektubumu, ailelerimizin dostluğunu vurgular biçimde yorumladığından söz etmiş, düzenin koruyucusu başmelek rolünde, aşk şikkını nazikçe atlatmıştı.

Biraz soyuttan somuta inelim: ben hafif horlarım; e, karımla da artık yatmadığımız için, ve biraz da yoga etkisiyle yumuşak yataklarda yatmadığımdan, Kanada'dan getirdiğim, doğal malzemeden yapılmış yazlık ve kışlık—bir çırpıda seriverip bir çırpıda kaldırıvereceğin—Kızılderili kamping yataklarımı kullanıyorum, elbet, evin tüm sosyal etkinliklerinin noktalanmasından sonra, kimileyin de ben yatmış, karım elinde uzaktan kumanda, televizyon izleyedursun—tüm kaslarımı ıslak bir çamaşırı yere bırakırcasına, benden başka herkesin "sertçe" bulduğu yatağımın üzerine sererim. Şimdi artık bıçak kemiğe dayandı. Benim hayatta kimi inançlarım var: kendini tanımaya, bireysel hakların korunmasına, düşünce ve duygularımızı ifade edebilmemiz gerekliliğine, ikiyüzlü olmamaya, statükoculuk yerine kendi özümüzü keşfedip ilgi duyduğumuz alanlara doğru yönelmeye, yeniliğe, heyecana ve büyümeye inanırım.

Ve birike birike sonunda artık taşım, ve Ayla'ya aşkıma açık bir dille anlatmaya karar verdim. Ayrıca, artık çocuklar da büyüdüklerine göre, aşksız, sekssiz bu evde ölmeyi beklemek yerine, olağandışı tinsel-tensel ve gerekli ekonomik önlemlerin de alınmış olduğu bir hamleyle, bir bakıma bir yenden-doğuş ya da topyekûn bir bireysel seferberlikle, kendi başıma bir eve çıkmayı ciddi ciddi düşünmeye başladım. Elbet, karımın geçimini rahatça sağlamayı, kimseyle gereksiz dalaşmalara girmemeyi de içeren, uygarca bir hamle.

Onca yalnız geçen geceler... Nasıl dayanmışım? Ama, ki mi geceler balkon kapısını açık bıraktığım, içeri dalan yaz gecesi serinliğini duyumsayarak, şu sıralarda salonun geniş pencere camlarını damla damla bezeyen sonbahar yağmurlarının huzur verici hışırtısını dinleyerek, geceleri zihnimde, gündüz-

leri de büromdaki bilgisayarda ördüğüm bir "Aşk Mektubu" üzerinde yoğunlaşarak. Aslında deprem olmasaydı, bu yazının başlığı *Aşk Mektubu* olacaktı. Sarsıntı, dünyayı da, toplumumuzu da, beni de sarstı. Sözlüğe bakıyorum: deprem, zelzele, yer sarsıntısı, hareketi arz, hareket (teyzem öyle derdi).

İşte, bitmemiş aşk mektubum—aslında, Ayla'ya yazmayı düşündüğüm ikinci mektup—şöyle:

2

Ön bilgi: hani, artık bıçak kemiğe dayandı, sonunda taşıdım, ve Ayla'ya aşkımı açık bir dille anlatmaya karar verdim, demiştim ya, iki ay kadar önce ona telefon ettim, yıllar önceki ilk mektubumu anımsatarak, şimdi ona anlatacaklarım olduğunu, onları yüz yüze söylemeyi yeğlediğimi, ama isterse bir mektupla da iletmek istediğimi net bir biçimde belirttim. Ama *establihmment* (kurulu düzen) hazretlerinin, düzenin birilerince korunması gerek; Ayla, aile dostluklarımızdan, bu yaşlarda (altmış beşiz ya!) böyle davranışların olabileceği bir dönemden geçiyor olabileceğimden dem vurarak, sesinin titremeleri ve seçtiği sözcüklerle tedirginliğini duyurdu. Bana göre varoluşsal bir kaygı, ona göre—herhalde, ama eminim—statükonun depreşeceğine ilişkin bir önseziden kaynaklanan bir kaygı.

Sonra ben, ya istiklâl ya ölüm, gibilerden, (a) evden ayrılmaya, (b) Ayla'ya, tüm o bilmediği aşk hikâyemi bir mektupla açıklamaya karar verdim. Ama, şurası çok önemli: Ben onun bana, "Evet, Aydın, anlatacağını anlat," demesini istedim. Kadınlara ilişkin bu şikâyetim var benim. Uygarlık ve ifade özgürlüğü. Ardından da, "Evet, Aydın, çok etkilendim,

ben de seni seviyorum," ya da "Hayır, Aydın, bütün bunlar beni ilgilendirmiyor," ya da başka ne diyecekse onu söylemesini isterdim. Çünkü ben askıntı olmak istemiyorum. Tek istediğim iletişim açıklığı, saydamlığı. İşte, şimdi de, Ayla beni aramadıkça, ben onu hiç aramayacağım.

Mektuba geçmeden önce son bir anekdot—anlatmam lazımdır. Yoksa içimde bir ur gibi kalacak: ben Ayla ve ailesine ilişkin her türlü haberi karımdan alırım. Onlar sık sık telefonlaşırlar, sonra kimi haberleri karım bana aktarır. Oysa, ben, Ayla'yı da kendimi de birer ayrı erişkin özgür birey olarak görüyor, aramızda dolaysız iletişim olsun istiyorum. Onun için, iki hafta önce onu aradım ve özetle dedim ki: "Yıllardır sana ilişkin şeyleri hep karımdan öğreniyorum. Bu bana yetmiyor. Artık benim seni aradığım gibi, sen de beni ara." Hah hah haa! Elbet hiç aramadı, aramaz da. Oysa ben bozum olmuşum. Bir kimseye telefon edip de, karım aracılığıyla iletişimin *bana yetmediğini*, onun da *beni araması* gerektiğini söylemek toyluk ve gereksiz değil de neydi? Aslında, ben Ayla'ya bu tümceleri söylerken, ona, ikiz oğullarımız Ege ile Efes dört beş yaşlarındayken, ben birinin başını okşarken, öbürünün başını kaldırıp yüzüme bakarak, safça, haklılığına inanmış bir sesle, "Bana da öyle yap!" dediğini anlatmayı, ve buna koşut olarak, onun da Suna'yı aradığı gibi, *bana da öyle yapmasını*, yani beni de aramasını söylemeyi, öylece hoş bir hava yaratmayı kurmaktaydım. Piç oldu.

3

AŞK MEKTUBU

Yıllarca sana söylemek istediklerimi, sana yazmayı ve elbet sonunda senin önünde senin yüzüne bakarak dolaysızca sana anlatmak istediklerimi bana söyletmedin. Bu çok kötü.

Kabul edemeyeceğim bir şey. Üstelik, anlayamıyorum da: niçin dinlemeyecekmişsin? İdam mahkûmlarının bile son istekleri yerine getirilir. Ben ısrarla sana, benim istediklerimi yap, demiyorum ki! Yalnızca, bir kez beni dinle, diyorum. Ve bak gör, bunu diyeceğim de. Böyle bir öykü yazma biçiminde olsa da... Ama bu yazıların amacı da gene eninde sonunda, diyeceklerimi sana yüz yüze anlatmak olacak.

Niçin dinlemiyorsun? Tahmin edebiliyorum. Kurallar, aile, arkadaşlık duyguları vb. Ama ben sana bütün onları unut, onları hiçe say, demiyorum ki. Sadece, beni dinle, diyorum. Ondan sonra ne yaparsan yap. Hem unutma ki, sen beni dinlemeyerek, benim sana neler anlatacağıma ilişkin varsayımlarda bulunmaktasın. Ya onlar yanlışsa? Ve şu da var: eminim, sana âşık olduğumu, bunun, içinde bulunduğumuz ortamda bir skandal yaratacağını düşünüyorsun kuşkusuz. Bir yandan, beni dinlemiş olmasan da, demek ki sana aşk mesajımı kendiliğindenlikle vermiş oluyorum. Beni tatmin eden tek güzel şey bu. Gel gelelim, gene, beni dinlemeyerek, *anlatacaklarımı bilmeksizin* sana söyleyeceklerime ilişkin önyargılı tahminlerde bulunuyorsun. Kanımca doğruları, yani gerçekten söylemek istediklerimi dinlemen daha iyi olurdu. Sonra bakardın, sen beni sevmiyorsun, diyelim, tamam, haydi güle güle Bay Sanateri. Ya da o durumda ne diyeceksen ve ne olacaksa...

(Aslında bu bir bitmemiş Aşk Mektubu: burada, birtakım dağınık notlarımı, daha sonra mektuba işlenmek üzere, daha derli toplu bir sıraya döktüm.)

- Mektup "Sevgili Ayla" diye başlasın.
- Benim, şu olanak, yetenek ve koşullarımda, yapabilece-

ğim tek şey—şimdilik—sana söylemek istediklerimi sırayla, pek de uzatmadan, ama önemli bir noktayı da mümkün mer-tebe atlamadan yazmak. Sonra bu yazıyı ola ki bir kitapta ya-yımlatacağım. Ve o kitabı sana vereceğim.

– En başta söyleyeyim: sen okuyasın diye yazıyorum, el-bet. Senin, anlatacaklarımı dinlemek istemeyişini anlayabili-yorum: Suna'yı incitmek istemiyorsun. İyi, ama, bak güzelim, o benimle yatmıyor. Ben kendimi özgür hissediyorum. Niçin beni arkadaşının kocası olarak görüyorsun da, Aydın Sanate-ri olarak görmüyorsun? Yoksa sen de mi etiketçisin—bu dün-yadaki handiyse herkes gibi!

– Son yurtdışı yolculuğundan bana masaj sabunu getir-mişsin. Sağ ol! Ama ben o sabunla senin sevgili bedenini sa-bunlamadıkça, o sabunu ne yapayım ben!

– Çeşme'deki evinizde, hani o sigara içtiğimiz gençlik günlerimizde, ben sağ elimle senin sigaranı yakarken, sen de çakmak tutan elimi sabit tutmak amacıyla sol elini alttan elime sürerdin, ben de sol elimle alttan senin sol elini desteklerdim.

– Karşıyaka dairenizde, sen pencereden bakmak için ka-nepenin üzerine eğildiğinde, açılan bembeyaz belini görür-düm. Daha biz gençken, senin poz poz çıplak fotoğraflarını çekmek isterdim, ileride senin de bunu yapmış olmamızı, gü-zelliğinin belgelerini saklamış olmayı isteyeceğini düşünür-düm. Ama gel gör ki, bu düzen, bu "özün olma", "özünü ya-şama geçirme" korkusu! Bunu yenmeye çalışmam kırk yıl sürdü. Şimdi altmış beşimde ben...

– Hani Alsancak'taki evimizden seni Karşıyaka'daki evi-ne götürdüğümde, sözde bir kararlılıkla seni öpmeye davran-mıştım—senin yüzündeki bulanıklığı, korkuyu, öfke gölge-lenmelerini görüşüm (ya da öyle sanışım ya da kendiminkile-ri sana yansıtışım), ve aradan geçen 30 yıl!

– Sonra hani Ankara'ya tayin olmuştunuz da, iş için geldiğimde, Büyük Ankara Oteli'ndeki odamdan, senin evde yalnız olduğunu bilerek, otelin arka sokağındaki evinizin ışıklarını izleyişim. Git yahu işte! Konuş onunla! Anlat ona!

– Vedat, Tahsin, Gülelgül vb... Sizler arabayla Narlıdere'ye giderken, ben tek başıma Balçova'da sizlere rastlıyorum. Amacım sırf sen, ama öbürleri... İstemiyorum onları. Sonra siz gidiyorsunuz Narlıdere'ye ben Alsancağa, eve. Es-ki anılar...

– Çoğu çağdaş insan gibi sen de iletişim meraklısı değilsin. Sana anlatacaklarımı dinlemek istememen! Seni anlayabiliyorum. Ne denli statükocu olduğunu! Tanrı seni korusun!

– Sen belki de "sosyal" bir kişi olarak, açık açık konuşmamızın bizi uzaklaştıracığını düşünüyor olabilirsin. Ama konuşmazsak, tam kopacağız! O takdirde ola ki daha da mı rahatlırsın? Yoksa bütün bunlar seni üzüyor mu? O zaman, özür dilerim. Ya da bunları sıkıcı mı buluyorsun? O zaman çok özür dilerim. Konuşmasız, yapay yakınlıktansa, konuşmalı ayrılığı yeğlerim.

– Bir zamanlar senin, "Çocuğun çok duyarlı, duygulu, ince, olarak yetiştirilmesi iyi değil. Acı çeker...vb." dediğini anımsıyorum. Ben de, duyarlılığı savunurdum. Duyarlılığını bastırmak, heyecanlarını bastırmak, bu bir biçim robotlaşmadır bence.

4

Ansızın dışarıdan gelen, yankılanan gümbürtüler işittim. Sonra sessizlik. Pencereye koştum, sokağa baktım. Gümbürtüler yeniden başladı. Derinden gelen bir gürültü. Birden, bu sesleri tanıdım: asansörde kalan birinin metal asansör kapısı-

nı yumruklamasıydı bu. Hemen dışarıya çıktım, asansör tam bizim katta bozulmuş. Asansör kabininin tavanı, bizim kattaki asansör kapısının ortasındaki camın ortalarında görünüyor. Ben de yumrukladım kapıyı, ve seslendim: "Kim var orada? Şimdi koşup kapıcıyı getireceğim. Sizi kurtaracağız. Kaç kişisiniz?"

Türkçeyi çok temiz konuşan yabancı şiveli genç bir kadın sesi, "Teşekkür ederim. Sadece ben varım," dedi. Binamızda, bir Türkle evli Norveçli bir kadınının oturduğu daha önce kulağıma çalınmıştı. Bir koşu gidip yöneticimiz Rıfkı beyi buldum. Asansörün, dördüncü ve beşinci katlar arasında kaldığını, içindeki kadını acele çıkarmamız gerektiğini söyledim. Adam, bürokrat havasında, "Kim kalmış asansörde?" diye soruyor. Onun çapkınlığından söz ettiklerini işitmiştim, "Güzel bir kadın varmış, asansörde!" dedim. Böyle bir yanıtı beklemeyen yönetici afalladı, birkaç saniye gözlerini süzdükten sonra, kapıcı Abdullah'ı çağırarak en üste, onuncu kata, kabinini çekmeye gönderdi.

Ben gene dördüncü kata çıktım. Karım bizim dairenin kapısında idi. "Ne olmuş?" diye sordu. "İçerde bir kadın var, kapıcıya haber verdik," dedim. Sonra karım dairemize, mutfaktaki işinin başına döndü. Orada yalnızdım. Sürekli, asansörde kalan kadınla konuşuyordum. O, heyecanlı, ama sakindi. Bir ara dayanamadım, ona, "Çabuk yetişsinler diye asansörde güzel bir kadın kalmış, dedim aşağıdakile," dedim. Kadın güldü. Eh, daha kadının yüzünü görmeden, ona kur yapıyorum, işte. Az sonra Abdullah geldi. Kabinin hizasına baktı. "Yarım metre yukarıya çeksen, kapı hizasına gelir," dedim. "Ben şimdi onu yukarı çekerim," diyerek merdivenlerden çıktı.

Sonra, Abdullah, şaşırdı mı ne, kabini yukarıya çekeceğini, indirmeye başladı. Ben avazım çıktığıınca yukarıya doğru bağıırıyordum: "Abdullah, yukarıya çekecektin. Ne oldu?" Bu defa Abdullah'ın sesi yankılandı: "Aydın abi, üçüncü kata indiriceem. Daha kolay..."

Sonunda asansörün kapısını üçüncü katta açtık. Kat ışıkları sönuktü. Kadının yüzünü doğru dürüst göremedim. Tatlı bir sesle teşekkür eden kadın, "Ben sizin üstünüzde oturuyorum," dedi. Beni tanıyordu. Bense, onca yıldır üstümüzdeki dairede kimlerin oturduğunu bilmiyordum. Abdullah'a teşekkür edip, içeriye girdim. Karıma, "Üstümüzdeki kadınmış," dedim. "Ulrike hanım!" diye yapıştırdı Suna, "Bir de kızı var üniversitede." Demek, Ulrike!

O gece, salon-yazlık-Kızılderili-yatağımda, gözlerim tavanda, ola ki Ulrike'den sadece beton zemin kalınlığı kadar uzakta, kimi düşler... Yüzünü dahi açıkça göremediğim bir kadın. Ne kadar heyecan verici!

İzleyen birkaç gün, onu arasam mı, diye düşünüyorum. Suna'da telefonları varmış. Her gün büromda çalışırken, ha bugün arayayım, ha yarın arayayım. Günler geçiyor. Ah, ne utangacız!

5

(Aşk Mektubu notları dışında kendime notlar.)

– Bir yandan aşk mektubu yazıyoruz, öbür yanda başkalarına âşık olmalar gırla (Paris'teki o kadın; Basmane'de, eczanedeki kız—onunla ayakta diş macunu konuşurken, bileklerimiz—onun sol kolunun benim sağ kolumun—sürekli teması ve ikimizin de bileklerimizi çekmeyişi; aslında bilekler değil de altkolların birkaç saniyelik ısrarlı bir teması, ve ben onun da bunun bilincinde olduğuna inanıyorum. Ya da o yarı farkındaydı da ben farkındalıkta daha ustalaştığım için benim algılamam gayet net, aşikâr ve hatta sosyal olarak biraz tuhaf-abartılıydı—ola ki Ayla'nın sigaralarını yakışlarım da onun benim elime dokunuşu gibi...)

– Hele hele hele... Cumartesi günleri gıcır gıcır giyinip de sizi (Aylaları) ziyarete gittiğim zaman salonunuzdaki birbirine karşı konumdaki iki koltuğa oturduğumuz zaman, sen ve ben, Ayla, sen çağdaş kadın tavırlarıyla, dizlerin hafif aralı, bembeyaz bacaklarından içerilere doğru giderek gölgeleyen, ama dipteki kilotunun beyazlığını gizleyemeyen, (acaba gizlemek istemediğin mi?.. bunu kim bilebilir ki?..) oturuşun. Benim de yarı kaçamak, yarı aşikâr bakışım da bakışım. Sana sana akışım da akışım.

– En ideali, ikinizle birlikte yaşayayım. Hepimiz birbirimizi destekleyelim Ama bu filozofça öneriyi kabul etmezler. Gene de yaşamları boyunca belli anlarda bunun hikmetini içgörü olarak sezecek, kavrayacak, düşüneceklerdir kuşkusuz!

– Niçin Suna, Ayla'ya, benimle yatmasını söylemiyor? "Ben nasıl olsa yatmıyorum, bari sen yat!" dese ya!

– ABD'de yaz kamplarında, piknikte battaniye altında oynayan Amerikalı gençler; ağzı sulanarak kasılmışçasına bakan biz Türk gençleri (ben ve o Ankaralı tıp öğrencisi).

– Kuram: bebek, ana babası sevişirken, onlara katılmalı, öğrenmeli, kendisini ifade edebilmeli.

6

(17 Ağustos 1999 Depreminin Sonrası.)

20 Ağustos 1999 Cuma. Gene akşam iş dönüşü rakı sahnesi. Televizyonda yıkık kentleri, çadırlardaki insanları, torbalardaki ölüleri gösteriyorlar. "Allah Rahmet Eylesin," diyorum, "Şükür, iki oğlumuzda bir şey olmadı, binamız yıkılmadı, karım da ben de sağız!" Ardından rakının etkisiyle mi? Düşler... Ben salonda yatıyormuşum, deprem oluyor, tavan usulca yarıyor, Ulrikem güvenli bir biçimde kucağıma doğru kayıveriyor. Bu ne perhiz? Az önce Ayla'ya aşk mektubu notlarım. Hangisi gerçek aşk, büyük aşk? Bu aşk denilen şey, benim içimdeki yaşam enerjisi, libido mu? Genelde. Genel ama, gene de özel, somut bir kişi gerek. Sevecek. Ben ölünce, cesedimi Ege denizine atsinlar. Hep bunu söylemek isterdim. Aklıma gelmişken. Televizyonda konuşan herkes, ölenlere rahmet, yaralananlara acil şifa, depremzedelere geçmiş olsun dileklerini sunuyorlar. Güzel töre. Ben de mırıldanarak yineliyorum dediklerini.

12/8

Ve ardından, inanılmaz bir gümbürtü. Bir bina mı yıkıldı? Bir daha, bir daha. Zihnimde şimşek çakıveriyor: asansör! Gömleğimi sırtıma, sandallarımı ayaklarıma geçirdiğim gibi, kapıdan fırlıyorum. Bu kez asansör ikinci ve üçüncü katlar arasında takılmış. Kabinde bir erkekle bir kadın var. Abdullah'a haber salınmış. Ulrike hanım orada. Merdiven sahanlığındaki ışık sık sık sönüyor. Birimiz onu hemen yakıyoruz. Ulrike hanım gülümseyerek bana bakıyor. Nihayet onun sevimli, güzel yüzünü doya doya görebiliyorum. Kırk yaşlarındadır. Orta boylu. Ona yakın durmaktayım. "Sizi arayıp teşekkür edecektim, ama..." diyor. Yüreğim güm güm... Hemen yanıtlıyorum, "Ben de sizi arayacaktım, ama..." Birbirimizi

anlıyoruz. Sonra, onuncu kattaki Abdullah'a seslenmeler, bir gürültü, bir patırtı. Asansörün içindekiler huzursuz. Kabindeki kadın ağlıyor, çığlık çığlığa... Yanındaki adam onu susturmaya çalışıyor.

Bakışıyoruz, Ulrike ve ben. Birden, "Biz sizinle bir Pınar Apartmanı Akutu kuralım," diyorum. Gülerек, "Tamam," diyor o. Ben mutluyum. Onu muhakkak aramalıyım artık, diye geçiriyorum. Bir ara ışık gene sönüyor, ben karanlıkta sol elimi düğmeye uzatıyorum, o da aynı şeyi yapmak istiyor—avucumda yumuşak-sert-yuvarlak bir duygu, neresine dokunmuşum! Bütün bedenim alevleniyor. (Ne var yani, memesiydi, düpedüz!) "Affedersiniz!" diyorum. Işığı yakıyor, onun omzunu okşuyorum bu sefer. Yüzü çok kızarmış. Aşk ateşi düşüyor içime! Bu kadar basit, işte!

Asansördekiiler çıkarılıyor. Teşekkür bile etmiyorlar korkulu deneyimlerinden sonra. Ben, Ulrike'ye, bir asansör olayı daha olursa, lütfen bizim kapıyı tıklayın, hemen gelirim, A. P. A. Akut kurtarma ekibindeniz ya! " diyorum. Öyle anlaşıyoruz ki! Yeni aşkım, o.

Günler geçiyor...

7

(Öğretmen olsam, öğrencilerime ne derdim, çocuklarıma ne derdim, herkese ne derdim? Şöyle derdim:)

1.

Bilinçli olun, bilimsel olun, çepremin bilincinde olun!

Dünyamız, uzayda bir yolculuktur. Sabit bir dayanağı yoktur. (Hep, uzay yolcuları, birer uzaylı olduğumuz bilincini taşımışımıdır.) Yeryüzünün kararlı, sabit bir zemini yoktur. O da tıpkı bizim yaşamlarımız gibi devinim halindedir. O devinimle uyum içinde olalım. Tıpkı denizdeki bir gemi gibi, binalarımız da dalgalanan bir toprakta yüzer gibidirler. Gemi, yani bina, sağlamısa, mesele yok.

2.

Kendimizi tanıyalım; bireysel haklarımızı koruyalım; düşünce ve duygularımızı ifade edebilelim; ikiyüzlü olmayalım; statükoculuk yerine kendi özümüzü keşfedip ilgi duyduğumuz alanlara doğru yönelelim, yaratıcı olalım; yeniliğe, heyecana ve büyümeye inanalım.

3.

Aşkımızın bilincinde olalım; aşklarımızı ifade edelim; sevdiğimiz insan başkasını seviyorsa, bırakalım onu sevsin! Zorla olmaz. Birisi bir şey anlatmak istiyorsa, en azından, onu dinleyelim.

8

Nihayet cesaret toplayıp Ulrike'ye telefon etme. Buluşma isteği. Onun çekinmesi. Benim SÖZ vermem, aramayacağım, diye, vb. Ulan, senden, artık aramayacağına ilişkin söz isteyen mi oldu ki!

Ve uzun sessizlikler. Aynı binada ona bir kez dahi rastlamama!

Apartman labirentinde, birbirine birkaç metre ötede yaşayan, uyuyan, yıkanan, yemek yiyen iki kişi, yıllar geçiyor, ve birbirleriyle karşılaşmıyorlar! Bir Kafka karabasanı aslında! (Ulrike'ye, gönderilmemiş, mektup.)

17 Ağustos 2000

Sayın Ulrike Hanım,

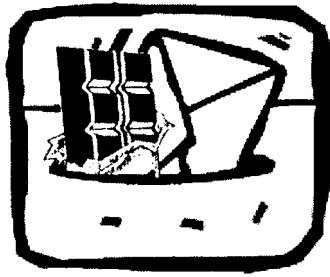
Sizi tanımama yol açan "asansör" olaylarımızın yıldönümü! Arada bir, balkonumuzdan yukarıya, sizin balkonunuza doğru bakıyorum. O güzel saksılarınızı zevkle seyrediyorum. Benim annem de çiçek meraklısıydı. Sizi takdir ediyorum. Umarım eşinizle ve kızınızla çok mutlusunuzdur.

Ben sizinle bir diyalog kurmak istiyordum. Bir türlü nasip olmadı, Derken, bu asansör ve deprem olaylarının yıldönümü geldi. Ama ben de, itiraf edeyim, böyle bir anı bekliyordum. Zira, size, sizi rahatsız etmeyeceğime söz verdim. Ama bu bana insanüstü bir görev gibi geldi. Lütfen yumuşatın da sizi hiç olmazsa ayda bir arayabileyim. Niçin mi? Bunu bildiğimi sanıyorsanız, yanılıyorsunuz. Bu, içimden coşan bir arzu!

Not:

Elbet Ulrike'ye ilişkin fantezilerimiz de vardır. Ama, (a) artık fanteziler yerine gerçek durumlar yaratmaya harcıyorum enerjilerimi, (b) Söz Yayın, benden daha Apartman Aşk-ları öyküleri istedi, Ulrike fantezisini, *Apartman Aşk-ları 2* çıkarsa, orada okuyabileceksiniz. Tavsiye ederim, ha! Ben çok keyif almıştım! Off, off, off! Gene "Of" dedik, işte!

...

ACI ÇİKOLATA

Gençliğimde geçen, kadınlara duyduğum aşk kadar, onlara saygı duymama da neden olan bir olaydır bu. Çocukluğum, Adana'nın bahçeli evlerinde geçti. Sonra ilk kez olarak bir Apartman binasında bulduk kendimizi. Biz o zamanlar, yer sofrasından, masada, sandalyelere oturarak yemek yemeye başladığımız zaman olduğu gibi, çağ atladığımızı düşünüyor-duk kesin. Ne var, şimdi, yıllar sonra, apartmanların soğuk havasından kurtulup, bahçeli evlerin çiçekleriyle, candan

komşularıyla, rahatça köpek, kedi, kaz, horoz, tavuk besleyebileceğiniz ortamlarıyla insanın ömrüne ömür katan yaşantısına kavuşabildik yeniden.

Ben yeni mühendis çıkmıştım. O zamanlar doktor ya da mühendis olmak, hem para hem prestij getiriyordu. Ama ben en çok, çevremizdeki ailelerin, hatta kimi akrabalarımızın aneme, hamamlarda, pikniklerde, çarşılarda kızlarını gösterme yarışına girdiklerini işitiyordum.

Hatta bir gün, annem bana, "Gel, Fehmi, çarşıya gidip sana biraz iççamaşırı alalım," demişti. Ben o sıralar artık kendi alışverişlerimi kendim yapmaktaydım. Ama anamın sürmeli gözlerindeki yarı-aşıkâr yarı-gizlenmeye çalışılan bir hınzırlığı seziverdiydim de, "Peki, ana, gidek bakalım," dediydim.

Sonra Basmacıların orda, garanti önceden tasarlanmıştır ya, iki kadınla uzun boylu filiz gibi bir kızcağızın—on altı-sındaymış, adı de ne dersiniz? Filiz değil, Fidan!—yolumuzu kesercesine karşımıza çıkıverdiklerini gördüydüm. Karılar, kızı benim tam karşı hizama denk getirecek bir konuşlanmayı başarmıştılar. İnce, fidan gibi, güzel bir Adanalı genç kızdı Fidan. Keşke onunla evlenseydim. Gerçi yaptığım evlilikten de memnunum ama, bu eski insanların bildiği bir şeyler de var, yani! "Yani" sözcüğünü kullanmamaya çalışsam da, hep karşıma çıkıverir, YANI! Yani!..

Yaaa! Keşke babamı dinlemeseydim! O, ben daha orta-okuldayken, "Oğlum," dedi, "ne vakit para istersen, veriyim, kadına git. Kadına git dediği de, genelev, yani! Öö! Ama o sıralar öyle düşünmüyorduk. Babam, "Otuzuna kadar gez, eğlen, sonra evlenirsin," dedi. Yanlış! Yanlış! Ama yanlış olan ne? Otuzuna dek beklemek falan değil, yaşamını formülize etmek, yanlış olan! Ulan, bırak herifçioğlu kendi hayatını kendisi kursun.

Neticede Fidan da, diğerleri de hepsi tarihe karıştı. Sonra ben, işte, aklımca aşk evliliği yaptım. Biliyorsunuz. Ama neticede mutluyum.

Yaaa! Keşke anamı dinleseydim! Kadınlar daha akıllı oluyorlar, illa ki!

Bunları bir yana bırakalım, zira, bir an önce, heyecanla, anlatacağım hikâyeye geçmek istiyorum. Biz apartmana taşındıktan bir süre sonra, bir inşaat şirketinden aldığım teklif üzerine gittiğim İstanbul'dan döndüğümde, alt katlardan birinde oturan, annemden tarhana, salça falan yapmasını öğrenmek isteyen İstanbullu bir kadınla annemi kahve içerlerken buldum evde. Annem sevinçle beni kucakladı, beni, konuğumuz Cahide hanımla tanıştırdı.

Annem, "Cahide hanım," der demez, benim aklıma anında Cahide Sonku geliverdi, ve onun *Şehvet Kurbanı* filminde sergilediği kişilik ile, profesörü baştan çıkararak o ak bacaklarını düşünerek kızardım da kızardım. Gözlerimi bir türlü denetim altında tutamıyordum. Kendiliklerinden, Cahide hanımın sarımtırak dizlerine dizlerine kayıveriyorlardı. Suratım kıpkırmızı olmasın mı! Annemle Cahide hanımın göz göze geldiklerini, anlayışlıca birbirlerine gülümsediklerini görebiliyordum. Sonra bizim kızarma olayı son bulunca, biraz rahatladım. Serbest bir insanmışım gibi, rahat hareket etmeye çalışarak, ki aslında kasım kasım kasılmış vaziyetteydim, derhal bavulumu açıp, aslında bizimkilere getirdiğim Beyoğlu'dan alınmış koskoca lüks Avrupa çikolatalarından birini Cahide hanıma uzatarak, "Hanımefendi, çikolata sever misiniz?" dedim.

Kadın kibar mı kibar. "Teşekkür ederim, çok severim, hem de 'bitter'!" dedi, "Ama lütfen almayım!

Bu kez annem de beni takviye ederek kadına çullandık, "Vallahi olmaz, alacaksınız! Afiyetle yiyin! Ne ehemmiyeti var efendim..." gibilerden.

Sonra Cahide hanım evine döndü. Annem, onun kocasının gemi kaptanı olduğunu, Adana'dan Akdeniz limanlarına pamuk götürüp, iplik getirdiğini, kadının köpeğiyle—sarı tüylü bir teriye—Daire 4'te oturduğunu anlattı. (Biz daire 7; onlar bizim üç kat altımızda!)

Bütün bunlar pek önemli değil de, ben İstanbul'daki inşaatçı çalışmaya gittikten sonra, anca dokuz ay sonra Adana'ya dönebilmişim. İstanbul'dayken, ortalıkta az buçuk abazan

dolaşmaktayız. Yahu biz Türkler seks hayatında geri kalmış ülke miydik o sıralar, nedir? İstanbul'da—hem de inşaat mühendisiyiz, haa!—abazan vaziyetlerde dolaşıyoruz, anlıyacağınız, Çukurova'da olduğu gibi, İstanbul'da da "*bilmem nenin iyisini*", yani!

İşin tuhafı şu! Ben daha Cahide hanımın yüzüne doğru dürüst bakmamışım, kadıncağıza sadece, o da zorla, bir kutu çikolata sunmuşuz, ama burada, İstanbul'da, sanki o Cahide Sonku da, genç mühendis olan bana âşıktır, ve ben o gece gündüz, konuşuyoruz, koklaşıyoruz, hatta geceleri, gündüzki çalışmalarımızdan takatımız kaldığı takdirde, yani...

Şaka gelebilir size, ama acınası bir durumdur bu biz Türk gençleri için. Bugünkülerden değil, o zamankilerden bahsediyorum.

Bakınız, ben mezun olduktan sonra Amerika'ya Wisconsin Üniversitesi'nde staja gitmişim de, birkaç Amerikalı gençle (üç erkek, üç kız) ben ve Ankaralı tıp öğrencisi bir arkadaşım, onların *overnight camping* (yani, geceyi bir göl kenarında geçireceğimiz iki günlük bir pikniğe çıkmıştık. Bütün gün yüzdük, göl kıyısı restoranlarında yemekler yedik, kulüplerde danslar ettik, biraları ve ıstakozları gövdeye indirdik, sonunda hep birlikte dinlenmek için göl kıyısında oturduk. Şarkılar söylüyor, fıkralar anlatıyorduk. Sonra baktım, Amerikalı oğlanlardan ikisi, kızlardan ikisini battaniyenin altına çekerek *petting* yapmaya başladılar. Yahu, işte, öpüşüp koklaşmaya, yani! Bizim Ankaralı kibar tıp öğrencisi Salih'le göz göze geliyoruz. Ulan, iki kız daha var, onlar da bize yaklaşmak için fırsat arıyorlar. Belki de Türklerin kahramanlık hikâyelerini bir yerden dinlemişlerdir. Dediğim gibi, Salih'le biz arada bir birbirimize bakıp acımtırak tebessümlerle kibar kibar gülümsüyoruz. Kızlar umutlarını kesmişlercesine kendi aralarında konuşuyorlar. Üçüncü Amerikalı oğlansa sızmış bir parça, uyumakta. Arada sırada, battaniye altındakilerinin mırıltıları, kıkırdamaları falan işitiliyor. Olmaz mısın kahr, ulan!

Sonunda, ben kendimi Cahide hanımın, nasıl olsa kocası

da açık denizlerde ya, hakiki kocasıymışım gibi hissetmeye başladıydım.

Gel zaman, git zaman, inşaat bitip de Adana'ya döndüğümde, bavulumda gene, Beyoğlu'ya çıkıp, en pahalı çikolatalardan yaptırdığım bir kiloluk bir kutu vardı. Ver elini Cahidemin kenti Adana!

Şanssızlık! Cahide hanım, o sıralar, gemisi İstanbul'a uğrayan kaptan kocasıyla buluşmaya gitmişmiş. Sonra gemiyle Mersin'e geleceklermiş.

İyi ki arkadaş canlısıyım. Günlerimizi geçiriyoruz şehirde. Ama bitmek bilmiyor geceler, Cahidem ortalarda yok. Bu arada kötü haber: annemle bizim kardeşler, Cahide hanıma getirdiğim çikolata kutusunu açmışlar, ona değmiş, buna değmemiş, kutu tükenmiş, yani!

...

Bir ilkbahar sabahı, kimi dergileri almak amacıyla köşedeki gazeteciye gidiyordum ki, Cahide hanımı, köpeği Mestan'ı gezdirirken gördüm. Onun, köpeğini, günde iki kez gezdirmeleri, sokağımızın alışıldık manzaralarından biriydi. Kadın kırk metre kadar karşımdan bana doğru geliyordu, az sonra onunla karşılaşacağımızı hesaplayarak, ona güzel, akıllıca bir şeyler söylemek için beynimi çalıştırmaya başladım. Ancak, karşılaşmamıza yirmi metre kadar kala, Mestan, yolun sağındaki (onlara göre, solundaki) otlar ve çiçeklerle kaplı bir arsaya dalıverince, Cahide hanım da onu izledi. Orada durakladılar. Ama. Cahide hanım eğilip köpeğini okşar, onunla konuşurken (pek işitemiyordum neler söylediğini), arkası bana dönüktü. O yüzden, yoluma devap edip. "Eh, nasılsa bir gün onu kıştırıp, onunla konuşma fırsatını yakalınız," diye geçirmiştim.

O günden sonra, kadının, köpeğini gezdirme saatlerini kollamaya başladım. Ama ben de her zaman evde olmadığım için, bir de öyle kasten onu kolluyormuşum izlenimini vermemek için, bu projemiz pek olumlu bir netice vermedi. Oy-

sa onunla bir şeyler yapmak istediğim kesindi. Gece gündüz o isteklerle yaşıyordum artık.

Neler mi yapmak istiyordum? Anlatayım! Aslında iki şey... Birincisi, onunla sevişmek istiyordum. Bu, örneğin şöyle gerçekleşecekti, hayallerimde, yani:

Bu fantezi—Yunancada, "sonsuz, sınırsız hayal" demekmiş, şimdi sözlüğe baktım—bilmem o kadar sınırsız mıdır, ama ben daha onunla şöyle doğru dürüst bir sohbeti bile başlatamadığıma göre, az sonra anlatacağım hayallerim, herhalde bir parça "sınırsız" kategorisine girebilir.

Aylar geçiyor. Bizimkilerin yaylaya çıkma zamanı geliyor. Bu sene ben gitmiyorum. Yaylada Cahidem yok, Benim yaylam Cahide, gibilerden sözcük oyunları düzüyorum. Artık bütün günlerim Cahide hanıma ilişkin hayaller ve planlarla geçiyor. Çoğu sonuç vermeyen...

Yalnız şunu söyleyeyim: yürekli davranışlar, kimi kahramanlıklarımız da olmadı değil! Örneğin, bir gün, "Yahu, bu kadının evine gitsen de, kapısını çalsan, o da kapıyı açsa, ve sen ona uygarca bir soru sorsan, bir şeyler söylesen," diye geçirdiydim. Ardından, bunu düşündüğüm günden belki de siz deyin elli, ben diyeyim altmış gün falan sonra, gittim, Cahide hanımın kapısının ziline bastım. Yüreğim küt küt atıyor. Teklemeden konuşabilecek miyiz, bir bakak.

Kapı açıldı. Önce Mestan'ın başı görüldü, ardından, Cahide hanım. Gülümseyerek beni selamladı. Ben hemen elimi uzatarak, onun da uzatmak mecburiyetinde kaldığı elini sıktım. Ona ilk ve son dokunuşum olmuştu bu. Ben, safça gülümseyerek, "Cahide hanım, geçenlerde size İstanbul'dan bir kutu çikolata getirmiştım, ama siz Mersin'deyken, bizimkiler çikolataları haklamışlar," deyiverdim.

Cahide hanım, "Mersin'de miymişim?" diye alnını kırıştırdı. Öyle ya, İstanbul'dan ikinci çikolata kutusu getirme olayı üzerinden aylar geçmişti. Laf ola beri geleydi tam, hani.

Nasıl da bakıyordu merakla, anlamaya çalışırcasına. Ah onun o güzel, küçük yüzü. Yeşil gözleri. Sarılınası genç-orta yaş arası otuz beş-kırklık güzel kadın bedeni. Şuracıkta, yakın mı yakın. Ama ne kadar uzaklardayız. Ona, "yeşil gözlerin," de-yiversem, sırf. Onun yerine şunu diyorum:

"Neyse, onun yerine size arada bir bir çikolata getirebilir miyim?" Alkışlar!... Gol atmıştım işte! Heyecanla, sürdür-düm: "Hangi çikolatalardan hoşlanırsınız? Bitter mesela?"

Cahide hanımın ağzı, açılmaksızın, kulaklarına doğru iki ucundan incelerek uzadı. Gülmemek için kendini zorluyora benziyordu. Ama umurumda değildi. Ben onunla konuşmak-taydım—gerisi boş...

Ben, soruma ille de bir yanıt istercesine gözlerimi dikmiş, onun konuşmasını bekliyordum.

Sonra bir felaket oldu: Mestan'ın öndeki başı, ardında Cahide hanımın sarılınası genç-orta yaş arası otuz beş-kırklık güzel kadın bedeni, ve onun da ardında—herhalde. ben kapı-yı çaldığım sırada, Cahide hanımın içeride oturup sohbet et-tikleri bir kadın arkadaşı. Kadın, Cahide hanımın kapıda ki-minle konuştuğunu merak mı etmişti? Yoksa Cahide hanıma bir şey mi söyleyecekti? Önemli olan şey, bizim o denli emeklerle yarattığımız sahnemiz berbat olmak üzereydi.

Cahide hanım, "Bitter mesela?" diye biten sorularına bir yanıt veremeden, yüzünde, konuşmamızın sonuna geldiğimi-zi anlatan bir bakışla hafifçe gülümsedi. Ben, o gülümseme-yi, zihnimde, "Evet, Fehmi bey, lütfen, n'olursunuz beni çi-kolatasız bırakmayın, ah!" diye çevirerek, iyi günler dilekle-riyle, hem Cahide hanıma, hem de konuğuna selam verip ora-dan ayrıldım.

Nereye mi gittim? Çocuksunuz billahi! Elbet, Hızır So-kak'taki büyük bakkaliyeye. Çikolata almaya. Burası Ada-na'nın en modern bakkaliyesi, mağaza da denebilir. Daha sü-per, hiper marketler henüz gelmemiş. Dizi dizi çikolatalar. Annem hep buradan alın, der, böyle şeyleri. Zira, çabucak satıldığına, bayatlamaya vakit bulamıyormuş çikolatalar.

Sonra, bir düşüncedir alıyor beni. Çikolatayı Cahide hanıma nasıl verecektim? Bunca sene okudun, mühendis çıktın Fehmi, diye geçiriyorum, bu problemi de çözersin sen herhal, lan! Kapı tokmağına mı asmalı bir naylon torbayla? Yoksa, postaneden bir zarfa koyup postayla... dur dur dur!.. evet yaa! Posta kutusuna! Seviniyorum. Ağzım kulaklarıma varmış herhalde ki mağazadakiler yüzüme bakıp duruyorlar. O zaman, diyorum, posta kutusundan geçirilebilecek bir boyutta olmalı çikolatamız.

Bakıyorum, şunlar çok küçük... Aldığımıza göre, kadın çikolataya doysun bari. Ama büyüklerini geçiremem kutusunun deliğinden. Ne laflar, Türkçenin zenginliği mi. Hafif kızarıyorum.

Türkçenin kıvraklığı, kutu, delik, posta kutusunun deliğine sokma, kanırtma vb. Ben, o kadına notlarımda bazen, yazdığım sözcükleri, zoraki değiştiriyor, onu incitmemek için kutu, delik, girmek laflarından kaçınıyordum. İyi mi yapıyordum? Yoksa acemilik mi yapıyordum? Siz söyleyin Allahaşkına!

Şunlar kalın, girmez. Keşke ölçseydim kutunun ağzının genişliğini. Mühendisiz bugüne bugün. Vazgeç! Göz kararıyla. İşte, şunlar iyi marka, üstelik yassı. Girer. Ne olur ne olmaz, deyip, üç ayrı çikolata alıyorum. Biri geçmezse öteki...

Eve dönüyorum, odamda, yazı masamda, çikolataya bir not yapıştırıp göndermeyi tasarlıyorum. Ya da acaba bizim balkondan, onun iki kat alttaki balkonuna mi uzatsam? Bir sicime bağlayıp. Pışık! Sonra, altımızdaki Mete öğretmenler görsün de... Olmaz! Ya da ne bileyim, kocası gelmiştir de, balkona çıkmıştır. Ne o? Sarkıtılmış bir sicimin ucunda bir çikolata, ve bir not. Bakalım ne yazıyor? Olmaz! Ya da, Mes-tan, zıplayıp çikolatayı kapıyor. En iyisi gene posta kutusu.

Bu posta kutusunun ağızlarını niçin geniş yapmazlar? Ne güzel, o Tobleronlardan koyardım, en büyüklerinden, üçgen prizma şeklinde. Neyse... Önemli olan problem çözmek. Haydi Aynştayn. Posta kutusu! O, orada oturuyor, ama kutusu burada, vb! Gene kızarıyor yüzüm bu düşünceyle.

Sayın Cahide Karanfil,

Geçen günkü ziyaretim sırasında sorduğum soruya bir cevap alamadıysam da, "Hayır!" da dememiş olduğunuza göre, size bu çikolatayı sunmak istedim.

Lütfen, aşağıdaki kutuları işaretleyiniz, ve bu notu bizim posta kutumuza koyuverin. Bizimkiler yaylada. Benden başka açan olmaz.

F.D.

Test

Fehmi bey,

1

A Lütfen kutuma bir daha çikolata koymayın ☐

B Lütfen, arada sırada kutuma çikolata koyun ☐

2

Cahide hanım, size bir de mesajım var. Mesajımı öğrenmek ister misiniz?

F.D.

Fehmi bey,

A Evet, telefonumu veriyorum. Mesajımı söyle ☐

B Mesaj falan istemiyorum ☐

Annemler yayladayken—niçin annemler (o sıralarda, "anamlar" derdim ya) diyorum da, babamlar ya da bizimkiler demiyorum?—ben Cahide hanıma (Annem, ondan bahsederken, hep, "Cahide ablan" derdi; Cahide hanımın, ablam olmasını istemezdim. Ben, onun, apartmanımızdaki bir komşumuz olmasını yeğlerdim her zaman için. Amma da saptık haa!), evet, annemler yayladayken, ben Cahide hanıma tam dört çikolata sundum, posta kutusu kanalıyla. O, her halde üçünü yemiştir. Dördüncüsünü ben yedim. Nasıl mı? Şöyle ki:

Her ne kadar, birinci çikolatama herhangi bir tepki, yanıt ya da mesaj gelmediyse de, çünkü bu arada Cahide hanıma yolda köpek gezdirirken rastlamış, apartman kapısında ya ben içeriye girerken ya da başka bir konumumuzda, ya da o penceredeyken ve ben de o sırada binamıza doğru yaklaşıyor-ken kısa da olsa göz göze gelişlerimiz olmuşsa da, bana ondan, posta kutumuza, telefonlarıma sözlü, yazılı herhangi bir mesaj gelmemişti.

Elbet olaya kötümser bir açıdan bakarsak, onun benimle ilgilenmek istemediği apaçık ortaya çıkıyorduydu da, pekâlâ benimle bir iletişim yolu bulabilir, çikolata, mektup falan istemediğini belirtebilirdi. Onun için biz, iyimser gençler (sadece ben, canım) ha babam, de babam posta kutusu operasyonuna berdevam kararı almıştık. Çikolataları istemediğini belirten bir hareketle bulunmadı, diye özetliyordum olayı. Bu da beni şımartıyordu.

İkinci ve üçüncü çikolataların posta kutusuna kaydırılışları olaylarından sonra, ve herhangi bir "yasaklayıcı" tepki de gelmediğine göre, dördüncü çikolatanın kutuya kaydırılması kararı verildi. Ve yukarıdakinden daha da uzun, dördüncü mesajı açıklamamı isteyip istemediğini de sorduğum bir mektuba sarılan, ve kutunun ağzından bir parça zorla itilerek içeriye düşürülen çikolatamızı da gönderdik. Biliyorsunuz, bizim dördüncü mesaj, birinci çikolata vakasındaki,

A Evet, telefonumu veriyorum. Mesajınızı bana söyleyiniz..... ☐

B Mesaj falan istemiyorum..... ☐

Test sorusunda değinilen mesajdır.

Bu mesaj, ben onu son iki çikolatayla verirken, *Mesaj 4* diye anılmıştı hep. Zira, mesajların sayısı giderek artıyordu da! (Hep, o sorsa da, *Mesaj 4*, "Yeşil Gözler"dir diye açıklayabilseydim ona. Gözleri yeşildi ama, teni esmer! Allah Allah, ben hep sarı saçlı, ak tenli kadınlardan hoşlanırım, sanır-

dım. Cahide, bana gerçek kendimi tanıtmıştır. Sağolsun!)

İşte, sonra, o akşam, posta kutumu açtığım zaman, gönderdiğim o sonuncu çikolatayla birlikte daha önceki bütün yazılarımı karşımda buldum.

Son muydu! Yüreğim burkuk, odama çıktım. Çikolatayı yerken, notlarımı gözden geçirdim. Sonra tuttum, hepsini küçük küçük parçalar halinde yırtarak, çöp tenekesine, attım.

Şimdiye kadarki çikolataları niçin geri göndermemiştii? Herhalde, benim akıllanacağımı, bu sevdadan vazgeçeceğimi mi düşünmekteydi? Bunları bilemiyorum. Hiç de bilemeyeceğim. Niçin çıkıp da bana açık açık söylemiyor? Ulan, söylese, sen zaten kadın bizle konuştu diye, gene umutlanır, azar, çullanırsın ona. Öyle midir? Bilemiyorum.

Amma ve lakin, şimdi size önce o fantezimi anlatmanın tam sırası.

Bir gün eve gittim, kapıyı açmıyorlar, kendi anahtarım ile açıp girdim. Odama çekildim, Off off oooooof! diye bir nara attım, "Allahım, bu hep böyle mi gidecek, yanıyorum, yardım et bana! Diye sayıklamaya başladım. Gözlerimden yaşlar sızmaya başladı. Önce, erkekliğe yakışmaz diye, kendime hâkim olayım, dediysem de, hemen ardından, Amerika'da topladığım ve meraklısı olduğum, insanın kendisini geliştirici *Self-Help*, ne oluyor? Kendine Yardım, yani, işte o kitaplardan birindeki, kendiniz gibi olun, kendinizi ifade edin, ağlamak istiyorsanız, buna izin verin, gibi öneriler aklıma geldi. Hayde ağlayak bakak, dedim kendi kendime, de abooov, kapı açılıvermesin mi, anam başını içeriye uzatıvermesin mi? Annem, "Arkadaşınlasın sandıydım, Fehmi, seni," dedi. Meğer halsizleşmiş de, hiç âdeti olmadığı halde, odasına çekilip uyuklarmış. İşte, benim sayıklamalarımı işitince de... Ah, Fehmi! O zaman, annene açılsaydın ya! Bakarsın, oğluna çöpçatanlık dahi yaparmıştı. Annemi bir tanısanız, yaman kadındır. İnşallah anlatırım onu size bir gün.

Ulaan, o zamanlar şimdiki aklım, şimdiki tecrübem olacaktı da, Cahide hanımla biz neler de neler... Hayal kuracak-san, tam kur evlat! O fantezimi anlatmanın tam sırası herhal. Buyurun:

Bu hayalimizde, bir akşam gene Cahide hanımın kapısını tıkladıyoruz. Yüreğim gümbe de güm! atmakta. Mestan'ın başı gene ön safta, Cahide hanımın sarılınası bedeni, yeşil gözlerinde belli bir endişeli merak, görünüyor. Ben hemen, kadının arka taraflarına bakıyorum, bir misafir falan var mıdır, diye. Ya da bir kaptan, falan!

"Sizinle biraz konuşmak istiyorum," diyorum, hafif öne eğilerek—anlayacağınız, "İçeriye girmek istiyorum," diyorum beden diliyle. Mestan üzerime atılıp duruyor. Şükür, Cahide hanım, onu tatlıca azarlarcasına, "Gel, Mestan, bırak yaramazlığı," deyip köpeği arka balkona çıkarıp, balkonun kapısını kapatıyor.

"Yalnız kalalım diye, işte, köpeği uzaklaştırdı," diye geçiriyorum. Hayal değil mi, yahu, uydur uydur, kat senaryoya. Cahide hanım karşımda, benim kolayca kucaklayabileceğim, hatta kollarımda taşıyıp gezdirebileceğim bir yapıda. Ben seksen kilo varsam, o da elli beş kilo falan vardır.

Cahide hanım beni salona değil de, arka bahçeye bakan, balkonu çiçek saksılarıyla çevrili oturma odasına alıyor. "Siz bir çay yapayım mı?" diye soruyor. "Zaten az önce koymuştum, demlenmiştir." Sonra, yanıtımı beklemeksizin, mutfağına doğru gidiyor. Ben de mutlu, seker adımlarla ardından.

Omuzlarını ve kollarını açık bırakan tuğla renkli bir bluz var üzerinde. Altında da dizlerini açık bırakan gene vişne renkli bir etek. Zevkli kadın, diye geçiriyorum. O, sol eliyle çaydanlıktan iki çay bardağına çay koyarken, ben, "Ya Allah ya sıttar!" diyerek, onun arkasından yaklaşıp, kadıncağız ürkmesin diye de, melodili bir sesle "Buradayım, korkmayın sakının!" diyorum. Ve ellerim, sanki bana ait değilmişlercesine Cahide hanımın pürüzsüz, hafif esmer kollarını iki yandan sevecence kavrayıveriyorum.

Kızacak mı acaba? Derken, bütün bedenime bir sıcaklık

yayılsın! Kadın ve erkek... Acaba o ne hissediyor?

Çaydanlığı düzelterip, "Lütfen yapmayın," dercesine başını hafifçe sağa doğru devindirdi. Biraz öne eğilerek, başının tepesini, siyah saçlarını kokladım. Gayri ihtiyari, "Ne çiçeğisiniz siz?" sözcükleri döküldü ağızımdan. Hiç beklemediğim bir yanıt geldi Cahide hanımdan: "Mesaj 4 nedir?"

En mutlu sesimle yanıtladım onu, "Mesaj 4, 'YEŞİL GÖZLER'dir!"

Sonra birden, hayatım boyunca birkaç kez başıma gelen bir şey oldu. Cahide hanım çaydanlığı ocağın üzerine bırakıp geriye, bana doğru döndü. Gözlerinde, beni kalbimden vuran bir içtenlik, bir esriklik, kollarını boynuma doladı, dudaklarını dudaklarıma yapıştırdı. Onu kucaklayıp kendime çektim. Öylece, uzun süre, kaldık.

"Çaylarımız..." derken o, ben, yeni durumun yeni kaptanı, rüyamda görsem inanmayacağım bir şeyi kendiliğindenlikle, dünyanın en kolay ve doğal şeyi imişçesine gerçekleştirmeye başladım. O beni öpedursun, ben onun eteğinin fermuarını açmaya çalıştım. Sonunda başardım da. Ses çıkardığı falan yoktu. Sonra onu hafifçe iterek, biraz uzaktan onun çıplak altlarına bakmak istedim.

Cahide hanım, ellerini uzatarak kemerimi çözmeye başladı. Ben de ses çıkarmadım. Bir başka gerçeklik durumundayız artık! O da beni seyretmek için hafif geriledi. Sonra gene kavuştuk. "Keşke, şimdi gelmesek!" diye geçirmekteydim ki, Cahide hanım, bilgece, elimden tutup, "Gel!" dedi.

Beni oturma odasındaki geniş sedire götürdü. Sonra, alt tarafı o vaziyette—seyranlık, yani, mutfığa gidip, çaylarımızı getirip, önümüzdeki alçak sehpayı koydu. Ben, onun bluzunu çıkardım. O, benim de üstümü çıkarmamı istedi. Sedinin üzerinde öyle, huzurlu, sessiz, arada bir göz göze gelerek, zaman zaman gülümseyerek, yer yer derin soluklar ala ala, hatta bazen de ahlara çekerek, inilideyerek, güzel çaylarımızı yudumladık—çaylar bitince, bir şeyler olacağının, Çinlilerin dediği gibi, göklerin boşalacağının bilincinde, tatlı zamanımızı yaşadık.

Sonra onun çıplak bedenini kollarımın arasına aldım. Nasıl bir sırttı o! Yarı karanlıkta esmerimsi ak—ne demekse, anlamı şu: o anda bana bunları söyleme duygusunu verdi. Köpek gezdire gezdire idmanlı, sıkı. Doruğunda olduğu kadınlığının hâlâ gepgenç... Her yerini öptüm. Ellerimle, her yanını, omuzlarının üzerinden, kollarının altlarından, belkemiğinin üzerinden, ensesinden ta aşağılara okşaya okşaya, bin yıl da okşasam doyamayacağım hissiyle, kucak kucağayız. Birden bir açılmalar oluyor ruhlarımızda; sevinçli, şaşkın—san ki yeni doğmuşuz da—gözlerimizle birbirimize ilk defa bakıyoruz, başlarımızı biraz gerilere çekip yüzlerimizi daha iyi görebilelim diye. Gülüyoruz, hayret, sevinç dolu gülüşmeler. Komik bir şeyler oluyormuşçasına. İki çocuğun birbirine armağanlar sunuşu gibi ona sunuyorum Fehmiciği, o sunuyor bana Cahideceği. "Hayatım boyunca seni seveceğim Cahidem benim," sözcükleri dökülüyor ağzımdan.

Sonra o, üstümdeyken, birden, kelimeler, onun paluzeleşmiş, ıpılık bedeninin ta diplerinden geliyormuşçasına, tatlı hırıltılarla—beni öldürecek mi ne!—art arda, belli bir tartımla, akmaya başladı: "Fehh-mi, Fehh-mi, Fehh-mi, Fehh-mi, Feeeeeh-miii, Feh, Feh, Feeel!" Kadınnnnnn! Üzerime serilmişti. Onu seviyordum.

Mümkün mertebe fazla hayal kurmak istemiyorum. Zira, bilirsiniz, fantezilerinizin kraliçesinden gene uzaksınız, ve kala kala elinizde... Gerçi, "insan hayal ettiği müddetçe yaşar," demişlerse de, ki herhalde doğrudur, yani, de... gene de. Bu işlerin kanunu ne ola ki? Bir bilsez de herkese anlatsaz. Bilen varsa beri gelsin.

Yaa, işte... Neler mi yapmak istiyordum? Anlatayım! Aslında iki şey... demiştim. İkincisiyse şuydu: diyelim ki o kocasını seviyordur, ya da beni sevmiyordur, o takdirde de onunla bir dost, bir arkadaş olmak istiyordum. Ama, dediğim gibi, kadın yüz yüze gelmememiz için birtakım taktikler

kullanıyordu. Ama gene de onu haftada birkaç kez, ya penceresinde, ya köpeğini gezdirirken sokakta, ya da apartmana girer ya da çıkarken görebiliyordum. Acep, bizim (yani, benim) kabiliyetsizliğimiz miydi sorun?

Kabiliyetliyiz, ya da kabiliyetsiziz... Bildiğim tek şey, iletişim meraklısı bir insan olduğumdur. Bunu başkalarından da beklerim ben. Ama çoğu kimse, iletişimden kaçır. Örneğin:

- Apartmana girip çıkarkan insanların yüzde sekseni selam falan vermiyor.

- Birisi seni telefonda arıyor; "Kimsiniz?" diye soruyorsun, ama o hâlâ ısrarla, kendi adını vermeksizin, soruyor da soruyor, "Orası neresi?" Siz kimsiniz?" vesaire.

- Mesela, Cahide hanıma telefonlarımı falan vermiştim, ondan, telefon numarasını istemiştim, ama bir türlü vermediydi.

Zaman zaman geçmişe baktıkça, o güzel ve aziz apartman komşumuzu anımsadıkça, her ne kadar bana yüz vermediyse de, onu saygıyla anarım hep. Ama iletişimimiz olsaydı da, Fehmi, benim peşime takılma lütfen, rahatsız oluyorum, deseydi, bence çok daha iyi olacaktı. Yazık oldu ilişkimize.

Anneler yayladan döndükleri zaman, ben yeniden Amerika'ya, Master yapmak amacına gittim. Döndükten sonra da uzun yıllar İzmir'de kaldım, sonra da İstanbul'da (Kadıköy) yerleştim. Cahide hanımı her anımsayışımnda, derinden bir off çekerim, ve artık sizlerin de bildiği o tekerlemeyi söylerim:

Of dedikçe...

II

GENEL MÜDÜR SÖZLÜĞÜ

öykümasalanıgüncevetuhafşeyler

Nusret Kermen

ÖYKÜLER

•

Bu kitap bir gün basılırsa,
onu karım La kişiliğinde,
tüm kadınlara ithaf ettiğim yazılsın.

Ve denilsin ki,
Nusret Kermen, salt onlar için yazmaktaydı:

*"gerçekten istediğim şeyleri (ya da kimseleri),
şey,
yapabilseydim eğer,
yazmayı mazmayı düşünür müydüm hiç ben!"*

Ölüm 45

Sihirli Daktilo 53

Ne Vakit Yazacağım? 66

Masal 76

Portakal 82

Üşütürsün 87

Ölüm Noktası 910

ÖLÜM

İzmir fabrikamız bu ay açılıyor—Eylül’ün 7’sinde, 45. doğumgünümde. Kordon’dayız*, patent sahibi yabancı şirketin adamlarıyla (iki Hollandalı, iki İngiliz) *Yengeç Restaurant*’ta yemek yiyoruz. Neşeli, canlı görünmeye alışmışım. Oysa içim durgun. Istakozlarımızın üzerinden fan fin fon, ve kah-

* KORDON İzmir Körfezi’ndeki ünlü sahil boyu gezinti yolu. (Bu dipnotlar, İngilizce basımından çevrilmiştir. Kimi Türk okurları için de yararlı olacağı düşüncesiyle onlara bu Türkçe basımda da yer verdik. Editör)

kahalar... Gözlerimi karşımdaki konuğumun gözlerinde odaklıyorum, robotumsu, zihnim İzmir Eylül akşam imbatının karıştırdığı az tozlu, renk renk neon ışıklı, sıyrılıp aşamadığım çocukluğumu düşündüren yapay sis boşluğunda. Aslında çok gamlıyım.

Solumdaki Hollandalıya beyazpeynir uzatırken, gözlerim esen yelin döndürdüğü yapraklarda, tozda. Nejat'tan atomlar vardır şu tozun tozanın içinde!

Otuz yaşımdan kırkıma dek, sevdiklerim arasından henüz kimsenin ölmediğini düşünürdüm. Mutluluk duyardım bundan. Sonra ölümler başladı. Minik bir ölümüz... Kardeşim Nejat, ben sekiz o dört yaşındayken ölmüştü. İzmir'in Asansörüstü'ndeki* evimizde, o, yer yatağında yatar, ben onun yüzüne konan sinekleri kovalarken ölmüştü. Güzel yüzü solmuş, ağzından süt kesiği beyazlıklar akmıştı. Avluda çamaşır yıkayan annemi çağırmıştım. "Necat öldü." Yanıbaşında! Hiç ağlamamıştım. Çıgıllıklar atan, ağlaşan annemle komşu kadınlara bakıyordum. Ben ağlamıyordum. Şu son yıllarda arada bir, yalnız kalabileceğim bir yere çekilip ağlamaya çalışırım.

Necat öldüğünde, babam Ege kazalarında iş gezisinde. Dikiş makinesi tamircisi. Kardeşimin ölümünden bir hafta sonra eve dönüyor, ve küçük oğlan yok. Yok! Komşularımızdan Dayı derler, bir adam vardı. Postanede, hiç de memura benzemeyen bir memurdu. Tarzan gibi bir adam! İzmir'in sıcaklığında bir sokaktan geçerken akan bir çeşmenin altına otururverirdi. Giysileri, ayakkapları sırlıslıkla olurdu. Ardında bir sürü çocuk, neşeli neşeli, uzun adımlarla yürüyüp giderdi Dayı—o anda oluşmuş bir karnaval! Bütün İzmir bilir.

Necat'ı bir kefene sardılar. Dayı, Necatımızı kucağına al-

* ASANSÖRÜSTÜ İzmir'in, Karataş semtinin deniz seviyesindeki tramvay cadesinden yukarı mahallelere insan taşıyan tarihi asansörü. Bu asansör, binasının civarındaki yöreye Asansör, üst bölümündeki yöreye de Asansörüstü denilmesine yol açmıştır.

dı. Gitti. Onu Çamlaraltı mezarlığına götürmüş. Kendi eliyle gömmüş. Günler sonra babam eve döndü. Nejat yoktu.

Evin tek oğlu kalmıştım, kendimi çok suçlu hissediyordum. Acaba bu duygumu, hep ortalıkta sessizce dolaşarak, içimdeki fırtınalara ilişkin hiçbir ipucu vermeyerek, ve beklenmedik zamanlarda, kimi öğretmenlerimizin ya da mahallemizdeki büyüklerimizin dehşet dolu nazarlarından çıkardığıma göre "terbiyesizlikle" eşanlamlı olan, kendimi, nizam-yıkıcı bir tavırla "öfke-taşmasına" kaptırarak, daha Türkçesi, annemin deyişiyle, "kudurarak" mı ifade etmekteydim?

Gene de, en büyük acı, her türlü coğrafya, tarih ve toplumbilimde, ve aşk âleminde en büyük acıları çekenler nasıl kadınlarsa, anneme düşüyordu. Acaba babam, küçük oğlanı ona teslim edemediği için—her ne kadar bu kuşku kesinlikle mesnetsiz idiyse de—onu suçluyor muydu?

Ama düşününce, ola ki en büyük acıyı çeken babamdı. Eve dönüyordun, ve en küçük çocuğun, oğullarından biri, herkesin en çok sevdiği Nejat orada olmuyordu. Evet, evet, fikrimi değiştiriyorum, erkekler de acı çekerler. Az önce bunun aksini söylemiştim, o dediğime de inanıyorum—gene de, erkekler göstermeksizin kendi usullerince çekiyor acılarını. Kadınlar gösteriyorlar. Daha sağlıklı öylesi. O yüzden ya erkekler böyle katılar, esneklikten yoksunlar. Onun için ya şirketteki yöneticilerimden çoğunu kadınlar arasından seçmekteyim.

Her sabah fabrikaya giderken o mezarlığın önünden geçeriz. Bu Eylül yellerinin karıştırdığı tozanın içindedir Nejatımızın atomları, diye düşünüyordum yemek yerken.

Babam, ben kırk iki yaşındayken öldüydü. Babam... Hastalığı sırasında koluma giriyor—ağır ağır yürüyerek arabama bindiriyorum onu. Beyler Sokağı'ndaki* doktoruna götürüyorum. Hep doktora gitmek istiyor.

* BEYLER SOKAĞI İzmir'in, yüzlerce tıp doktorunun muayenahanelerinin sıralandığı, ayrıca çeşitli işyerlerinin bulunduğu önemli sokaklarından biri.

"Doktor bey, ayaklarım gene şişmeye başladı."

"Normaldir, bu ilacı içince..." "Ama bakınız, göstereyim."

"Bilirim bilirim—hiç hacet yok!"

"Ama göstereyim... Dokununuz bir... Görünüz..."

Babam ille de doktorun, ayaklarına bakmasını, onlara dokunmasını istiyor. İhtiyacı var buna, diye geçiriyorum. Yüreğim burkuluyor.

Ardından düşler bende... Genç bir hastabakıcı bulsam. Babamın vücudunu ovsa; bacaklarına, ayaklarına masaj yapsa... Buna çok ihtiyacı var onun. Daha neler neler geliyor aklıma. Hiçbirini uygulamadım. Alışkanlık... Yapmak istediklerini uygulamama alışkanlığı. Hasta, yatağında yatacak. İlaç alacak. Doktora gidecek ya da doktor eve gelecek. Ezber davranışlar, ezber sözler... Kimse kimseye dokunmayacak, kimseyi okşamayacak, sevmeyecek!.. Yoksa gerçek hastalık bu mu? Öbür hastalıkların kökeni?..

Aşk özlemiyle kıvranan kent dolusu kadınlar, bak—genç ve bekâr Türk özümle Manhattan sokaklarında ayak sürterken odalarında binlerce doyumsuz kadını saklayan milyarlarca ışıklı pencereye nasıl baktığımı hatırlıyorum. Ne fantastik senaryolar üretmişim (senaryolarımdan biri şöyleydi: Broadway'deki yüksek mi yüksek YWCA* binasının pırıl pırıl mermer merdivenlerini çıkıp gözcü kapısından içeri giriyorum, doğruca danışmaya gidiyorum, ordaki görevli kadına, "Miss," diyorum (o zamanlar yalnızca *Miss*ler ve *Mrs.*ler vardı, *Ms.*ler** yoktu), "ben Türkiye'den bir öğrenciyim. Bu güzel otelinizdeki hanım konuklarınız (aslında, güzel, şen şakrak kadınlar—uzun, sarışın Texaslı kolejli kızlar, Minnesota'lı kız öğrenci grupları, ya da belki kimi ecnebi genç kadın konuklarınız, demek isterdim ya) arasında ola ki bir genç—

* YWCA (= Young Women's Christian Association = Genç Kadınlar Hristiyan Kurumu) Erkekler için bir kolu da (YMCA) olan bu kurum, gençlere, özellikle kent dışından gelenlere ucuz otel, yemek ve eğitim sağlar.

** Miss (= evlenmemiş Bayan); Mrs. (evli Bayan); Ms. (kadın özgürlüğü kavramı yerleştikçe, evli ya da bekâr olduğu araştırılmaksızın yaygınca kullanılan bir hitap sözcüğü: Bayan)

jeune—Türk centilmeninin eşlik etmesine ihtiyacı olanları vardır. Şayet, onlardan birine ya da ikisine, hatta daha çoğuna, şehirdeki gezilerinde eşlik ederek size yardımcı olabilirsem çok mutlu olacağım. Harika olmaz mıydı!" Bu film hiç çekilmedi.

Yaa yaa ya! Kimse kimseye dokunmayacak, kimseyi okşamayacak, sevmeyecek!.. Yoksa gerçek hastalık bu mu? Öbür hastalıkların kökeni?..

Babamın gözlerinde ermiş bir gizemcinin sevecen, giz dolu ışıltıları—kim bilir ne özlemler! Altı aylık oğlumu alıp babamı ziyaret ediyorum sık sık. En iyi portakallardan, muzlardan alıp ona götürüyorum. Seviniyor. Annem mutfakta yakınıyor bana. Gittikçe ağırlaşıyor baban, yaşlı hastaya bakması çok zor, diyor. Ben kendim hastayım zaten, diyor.

Ilık bir Nisan günü, kucağımda Mehmet, babama meyve taşıyoruz. Odasına girdiğimde, babam gözlerini tavana dikmiş, çok derin, çok derin soluklar alıp veriyor. Hayret! Yıllardır nefes darlığı çekmiş bu yaşlı adam nasıl da rahat rahat soluyabiliyor böyle? Bir ışığa mı kavuştu? Ta ormanmaymunumağara adamı zamanlarından bu yana insanların üzerinde, herhangi bilimsel bir ipucu olmaksızın ama devasa gizil tinsel umular eşliğinde, beyinlerini harap ettikleri, yaşayanlarca asla bilinmemiş bir diyara, bir tür bir cennetin eşğine mi ulaştı o? Bir noktalara mı erdi? Öleceğini anlıyorum. Hemen koşup Mehmet'i eve bırakıyorum. Babamlara dönüyorum. Babam ölmüş.

Komşu kadınlar eve doluşmuşlar. Annemle ağlaşıyorlar. Sahi, erkekler niçin gelmezdi? Amaan, iyi ki gelmezlerdi. O gece babamın yanında. İzmir'in esritici bahar havası. Komşu kadınlar yemek getiriyorlar. Ben arabama atlıyorum. Karantina'da* bir gıda-markete giriyorum. Biraz mezelik nevale. Bir

* KARANTİNA İzmir'de, Karataş'a birkaç durak ötede bir deniz kıyısı semti.

şişe Yeni Rakı. Gizli. Mutfakta bir yere saklıyorum. Komşu kadınlarla oturuyoruz babamın odasında. Sakin sakin konuşmalar. İyi bir gelenek. İnsanı yaşamın içinde tutuyor.

Gene, ağlamak yok bende. Ne üzgünüm, ne de sevinçli. Kendi halime biraz şaşıyorum. Arada bir mutfağa gidip rakımı içiyorum. Babam sağken rakı içtiği zamanlar annemin dediği gibi, ziftleniyor ya da zıkkımlanıyorum.

Ertesi sabah, oraya buraya koşuşuyoruz. Cenaze hazırlığı. Akşamüzeri, Sabriye hanımlara İstanbul'dan konuk gelen bir kız—Belkis bize geliyor. On altısında, çağdaş bir kız, meraklı mı meraklı bir dişi parçası. Konuşuyoruz. Hangi okuldasin? En çok sevdiğin ders ne? Vesaire...

"Ben hiç ölmüş bir insan görmedim. Bakabilir miyim?"

"Ne olacak?" diye geçiriyorum. Baksın.

Babamın yüzünü örten çarşafı kaldırıyorum. Belkis bakıyor.

"Dokunabilir miyim?"

Dokunsun. Ne çıkar?

Parmağıyla babamın başına dokunuyor. Çekiveriyor elini.

Ardından düşünüyorum... ben niçin böyleyim—yani, gizliden gizliye kendime "*avant-garde* sanatçı" yaklaşımı, diyebileceğim bir etiketi yakıştırmaktayım? Demem şu ki, tüm çevremi saran bütün o insanların—annemin, babamın, komşularımızın, akrabalarımızın, vesairenin—inandığı şeyler niçin bende yok? Haksızlık mı yapmaktaydım? Başkalarının tutumlarını özümsemeyi öğrenememiş bir adam mıydım? Okullarımda başarılı olayım diye tepeme binerek, baskı yaparak bütün o felsefecileri, sanatçıları, Kont Alfred Korzybski'leri, Fritz Perlsleri, Simone Beavoirleri, André Gideleri ve tüm ötekileri... bütün o tinsel babanalarım rastlayacağım bulvarları önüme açan, geri kafalıdır, somurtkandır diye burunladığım babam değil miydi? Ya da, başka insanlar? Onlar da benim gibi miydiler, belki de? Yani, bu taptaze kokan, cana yakın meraklı genç kadının, babalarının yaşamsız saçına dokunmasında bir sakınca görmezlerdi! Ya da, ya sakınca gördüklerini göstermemeyi yeğlerlerdi, yani onlar öyle misli

menendi görülmemiş, öyle özgür ruhlu kişilerdi de, bunu başkalarına göstermek istemiyorlardı. Neden, acaba? Ya da onlar bunun bilincinde değildiler, hı? Laf ola torba dola! Aksi takdirde, ben yalnızların kralını yapmaktayım. Eeevveett, bayım! Ama niçin böyle dingin, böyle berrak, böyle mutlu, böyle sevinçli, böyle özgür, böyle aşk-dolu, TUTKU-DOLU hissetmekteyim kendimi? Keyfini sür, arkadaş! Kafa-düzerliği bırak bi yana, be yahu!

Belkis'le konuşuyoruz. Pencereden bahçeye bakıyoruz. Yan yana. Çok yan yana. Hatta bitişmiş bir yan yanalık! Saçlarından, göğüslerinden gençlik, kızlık kokuları yayılıyor. Erik ağacının camlara dayanan dallarından erik koparıyoruz. Uzanırken, birbirimize değiyoruz. İştten değil, onu belinden kavrayıvermek. Göğsünü göğsüme bastırmak. Onu öpmek. koklamak... İştten değil. Ne der? Sabriye hanımlara anlatır mı? Kırk beş yaşında bir genel müdürle on altı yaşında öğrenci kız.

Olur ya da olmaz, diye ahkâm kesmiyorum. Zaten programlanmışız. Kendiliğinden halloluyor her şey. Yani, bir şeycikler yaptığımız yok. Yapacağımız da... Doğru mu bu? Doğruysa, bırakın hemen kendime kıyıvereyim, daha iyi be! İnşallah doğru değildir. Göreceğiz. Gerçekçi, aydın bir insan mıyım? Yoksa ahlâksızın teki miyim? Bilmiyorum. Hiç de bileceğimi sanmam.

Babama güzel bir hastabakıcı kadın getirmiş olmayı isterdim, affet babacığım! Ama sterilize, kuralcı birini değil. Belki de bir sokak kadınıyla anlaşır, hastabakıcı diye onu getirirdim. Babamı ovsun ovalasın, okşasın, avuçlasın, diye. Babam standart doktorlardan ilgi dilendi—ayaklarındaki şişliklere baksınlar, diye; hiç olmazsa şöyle bir dokunuversinler, diye.

Karşımdaki İngiliz, sokaktan geçen kokoreççiği gösteriyor. Kokoreç istiyor. Bu adama bayılıyorum—bir zamanlar Hindistan'da binbaşımıyış—biliyor adam. Garsonu koşturuyoruz. Biraz da buzlu badem...

Ya ben ne yapacağım yaşlanınca? İnsanlara, kadınlara sarılamayacak mıyım? Şimdi bile karım her zaman yanaştırmıyor yanına beni.

"Genel evde bir seksenlik!" Gülüyorum. Karşımdaki İngiliz, anlattıklarına gülüyorum sanıyor. Aklımdan geçenleri ona nasıl anlatayım ki?

Nasıl anlatayım ki ona, eğer karın istemezse, başka kadınlar da seni yaşlı bulunca, ee, ne yapacaksın, diye? İleride? Elinde çiçek, çikolata kutusu, genelevde bir genç kadına sarılmaya giden seksenlik bir genel müdür emeklisi. İnsan insana değmeli. Tek yol buysa!..

...

SİHİRLİ DAKTİLO

*Yapı Kredi Kùltür Sanat Cogito Editörlerine,
Cogito 13 o Yapay Zekâ (1998) sayısında içerilen,
sonunda bu öykümün ilk versiyonunun yer aldığı
"Keza Zekâ" başlıklı yazımı yayımlayarak,
"zekâ" ve "oyun" kavramlarına ilişkin düşüncelerimi
ifade etme fırsatını bana vermiş olmalarından dolayı
teşekkürler.*

—Nevzat Erkmén

Bugün, üç şeyle karşılaştım... "Okula giderken," diyeceğimi sandınız, kuşkusuz. Cümlemi tamamlayarak, "Yoo! Yahu, yaşama mekanik yaklaşımımı, tinsel bir yaklaşıma değiştirirken," diyecektim aslında.

E, ola ki bu yeni yaklaşım dahi, yaşama mekanik bir yaklaşımdır, ama bu seferki, biyo- ile başlayanlar da dahil bütün kimya bilimlerini, kuvantum da unutmayalım, bütün fizik bilimlerini, Zen, Tao, Geştalt, Castaneda'yı unutmaksızın tüm Doğu ve Batı âlemlerinin öğretilerini, velhasıl bütün bilimleri kucaklayan bilim öncesi söylenceleri, ve bilim-ötesi bilgileri kapsasa da. Bu bir parça kaçıkça glmiyor mu kulağa? O halde biraz gerilere dönelim ve makul insanlar gibi konuşalım, ne dersiniz?

Bir akşam yatak odamdaki ufak masanın üzerinde duran yazı makinesine bir kâğıt sardım. Tuşlara basmaya başladım, Az sonra baktım ki, tuşlar kendiliklerinden inip çıkmaktalar. Şaşırdım. Daha doğrusu aklımı kaçırayazdım! Kâğıda bakınca, şaşkınlığım arttı. Çünkü, satır satır bir hikâye oluşuyordu kâğıtta. Lütfen, iyi dinleyiniz, anlayınız. Ben sadece yeni kâğıtlar takıyordum sayfalar doldukça. Acaba düşte miydim? Değildim. Sol elimi sağ elimin başparmağı ve işaret parmağımın tırnaklarıyla çimdikledim. Acıyordu! Demek ki değildim. Ama nasıl oluyordu bu iş? Doğrusunu isterseniz, pek fazla merak ettiğim de yoktu. Neden mi? Çünkü... Ulan oluyordu bu şeyler işte! Bakınız, neler anlatacağım sizlere.

Üç yıl kadar önceydi. Bir gün, mutfaktan koridora çıkmış yürürken, çevremde beyaz bir şeylerin uçuştüğünü gördüm. Bunların nereden çıktığına baktım. Tavandan mı iniyorlardı ağır ağır yere doğru. Hayır! Başımın ve omuzlarımla 30-40 cm. yukarılarında oluşuyorlar, yavaş yavaş salınarak alçalıyorlardı. Kar yağar gibi ama daha da ağır bir düşüş. Her bir parça da kar tanelerinden epey daha büyükçe... Aşağı yukarı 5-6 cm. çapında, yuvarlak kenarlı, ama düzgün değil,

yassıltılmış pamuk parçaları gibi şeyler.

Salondakiler görmesinler diye toplamaya başladım onları, ceplerime tıktırıp saklamaya çalıştım. Ne var ki, arkaları kesilmiyordu. Birden Leyla mutfığa girmek için yanımdan geçti. "Beyazları" görecektir diye ödüm koptu. Bir şey demedi ama.

Orada dineldim kaldım. Leyla salona dönerken lafa tuttum onu. Beyazları (başka ne ad vereyim ki bunlara?) görür mü, diye... Bir şey söylemedi. Görmüyordu. Leyla salona geçince, bu beyazlıkları toplamazsam ne olacaklar, diye baktım. Havada salınarak biraz duruyorlar, sonra giderek bana da görünmez oluyorlardı. Cebimdekileri yokladım. Onlar da azar azar yok oluyorlardı.

Ama en can alıcı şeyi söylemedim daha. Her bir beyazlığın üzerinde, yazı olmamasına karşın, düşünce somutlaştırmaları mı desem, kurgu özdeşleşimleri mi desem, birtakım imler, gizemli, simgesel birtakım ipuçları vardı. Bütün bunlara dikkatlice baktığımda, dalgaların sildiği kumlardaki izler gibi, belirsizleşiveriyorlar—ben gözlerimi üzerlerinden ayırırken de yeniden peyda oluyorlardı. Gene de bir şeyler anlatıyordu bana o beyazlıklar. Algıladıklarımı yazmam gerekirdi bir yere.

Koştum, aklımda kalanları bir deftere yazmaya başladım. Ama öyle çoktular ki! Tanrım! Anımsayabildiklerimden bir iki örnek vereyim size burda:

(Beyazlıklar)

1

Ben bu kitabı yazarken insan sahnelerini sergilemekteyim. Sergilediğim şey en iyi bildiğim bir insan: BEN! Böylece, size belgesel düzeyinde bilgi sağlıyorum.

2

İnsanların baldızlarına bu büyük düşkünlüğü, baldızları

tarafından bu büyük çekimi evrensel bir yasa mıdır!? ("Baldız"ın İngilizcesi, "*sister-in law*", heyecandan ne kadar yoksun bir sözcük! Türkçesi, çok, çok güzel bir sözcük: BALDIZ! Üç evliliğimde kazandığım üç *baldızlar*—özellikle sonuncusu denli güzel bir sözcük.) Türkçede, Baldız... birinci hece baldır (yani, *honey*), ikinci hecesi "dız" ise, anlamsız bir hecedir, elbet size verdiği baş döndürücü bir duygu aşılarda ve "dızlarınız", pardon, "dizleriniz" titremeye başlar, zira "dız", yani ortadaki "ı"nın üzerine bir nokta kondurulsaydı, "diz" in Türkçede ne olduğunu bilirsiniz. Balın ve dizin bu bir araya gelişiyle bu görkemli sözcük oluşuyor. Hey, Mahir, sen de baldızını anlat. Bakalım ne zaman okuruz o yazıları? Mesela, dizlerine bal sürüp yalıyorsun, falan. Çüşş!

3

ULYSSES'TE DİZ

Sevdiğim bir kadın var, sarı dizleri var. Ona, bir gün beni ziyaret ettiğinde, Jack Danielsler gırla yudumlanırken, sarı diz satırlarını okuduk birlikte:

"Onu ilk kez Terenure'da Mat Dillonlarda gördüğüm gece. Siyah dantelli sarı giysisi. Müzikli iskemle kapmaca oynuyorduk. İkimiz en sona kalmıştık. Kader. Onun peşinden. Kader. Ağır ağır dönüyor dönüyorduk. Sonra hızlı. İkimiz. Herkes bakmakta. Dur. Hemen oturuvermişti. Kaybedenlerin hepsi bakıyordu. Gülen dudakları. Sarı dizleri."

—*Ulysses* (Nevzat Erkmen çevirisi, 1996, YKY, s.311, 842.-7. Satırlar.)

Dokunmadım onun sarı dizlerine. Sonra bir partiye gittik. Çılgınlar gibi eğlendik. Kadın, herkesin önünde, dudaklarını dudaklarıma yapıştırdı, öptü beni.

4

Sağ elinin orta parmağını diline dokundurarak ıslattı, ve masanın üzerindeki susam tanelerine ıslak parmağının ucuyla dokuna dokuna onları topladı, ve ağzına attı (ola ki, susam dolu parmağını da yalayarak).

5

"İki-buçuk-yaşındaki kızcağızın gelip sizin fıstıklarınızı avuçlayıp alma denetlenemez-arzusu!" Yanlış! *Denetleme* diye bir şey yaptığı yok kızcağızın!

ya da

Niçin, "denetlenemez"! Siz bana kendinizi mi, yoksa o kızcağızı mı anlatmaktasınız?

6

KOŞUT ÇİZGİ-BANTLAR

Çizgi-Bant 1

Çizgi-Bant 2

Çizgi-Bant 1: ha bire dönüp duran mutlu bir çocuğun resimleri.

Çizgi-Bant 2: dönüp duran mutlu bir çocuğun resimleri; annesi çocuğa miden bulanır, kusarsın, diyor. Ardından, küçük kızın kustuğunu görüyoruz!

7

Nesnelliğinizin, kıyafetinizle etkilenmesine izin vermeyin!

8

EREKTOMETRE

Bir kadın bu aygıtı, nişanlanacağı kimseyi ya da "boy-fri-

end" olarak seçeceği kimseyi belirlemek amacıyla, erkeklere yakınlaştığı zamanlarda kullanır. Bir erkek, bu kadına yakın bir konuma geldiğinde, ereksiyon gerçekleşirse, ne âlâ, vesaire. Başka bir erkeğin, ya da başka bir kadının bulunduğu kalabalık ortamlarda, sosyal toplantılarda, vb., sorunlarla karşılaşılabilir: kimin ereksiyonu, mesela? Kime kalkmış, vesaire?

Bu aygıt, bilmem ne ilkesine göre çalışıyor, penisin ucundaki kan basıncıyla yayılan elektriksel dalgalar, vesaire.

9

Kimsenin konuşmadığı gezegen. Nasıl konuşulacağını biliyorlar, ama gene de konuşmuyorlar. Her gün belli bir saatte bir araya geliyorlar, ve birtakım konuşmalar yapıyorlar—ama mantıklı konuşmalar değil bunlar, bir tür gırgır... Gene de, en azından, bunu yaptıklarının farkındalar. Bu gezegenin insanları, bir şeyi, görerek, duyumsayarak ve inceleyerek yapmak istiyorlar değerlendirmelerini.

10

Orgazmlarını kavgalaşmalarında, hırlaşmalarında yaşayan bir aile—zavallı çocukları onların!

11

Çocuklarıyla birlikte Cennet'i—daha doğrusu, yeni bir gezegeni?—keşferecek adam, çocuklarını, toplumsallığın ketleyiciliklerinden, köstekleyiciliklerinden arınmış yepyeni bir biçimde yetiştirmeye karar veriyor. Bu amaçla, çocuklarına bakan dadıları (karısını?) öldürmeyi tasarlıyor.

12

Bir gezegendeki dil şöyledir: "O adam gelecek," demeyi hiç bilmiyorlar. Onun yerine, "O adam gelirse," diyorlar.

Gündelik konuşmalarımızın bir eleştirisini yap. Deyimleri tarayıp, onları o gezegenin diline uyarla! Bu araştırmanın giderlerini karşılamak amacıyla bir sponsor bul. Öylece, yaşamının yarısını sponsor arayışında harca. Vazgeç!

"Bir iki örnek" mi demiştim? Tanrım! On iki örnek olmuş!

Sonunda vazgeçtim. Gittim salona, televizyon izlemeye başladım.

Bu biir...

Bir de, bir gün işyerimizde çalışırken, yani otururken, yani mesai saatleri içinde dairede bulunurken—bütün memurlar, sekreterler de mevcut tabii; birden içeriye bir hayvan girdi. Güzel, güçlü, dipdiri bir hayvan!..

Ne olağandı? Bir andı o! Bu görkemli, bu masalsı sahneyi arkadaşlarla paylaşmak için göz göze gelmeye çalıştım onlarla. Kimsenin baktığı yoktu. Ne hayvana, ne bana... Hemen anladım. Bu da, bizim pamuklar gibi, diye geçirdim. Bu hayvanı benden başka gören yok burda. İşte o gün bugün, başkaları da görsün, bilsin diye o güzel, güçlü, dipdiri hayvanın resmini yapıp göstermek istemişimdir. Ama ressam değilim.

Kuşkusuz size bu hayvanı daha da anlatmamı istiyorsunuzdur—öyle mi? Buyurun, o halde!

Benim hayvanım çok güzeldir. Bir gram fazla yağı, hiçbir yapaylığı yoktur onun! Yunanlılar onu mermere—dur bakayım, bir disk atıcısı şeklinde yontmuşlardı, ama bunu sırf o hayvanın bende yarattığı duyguyu betimlemek için söyledim. Yoksa siz bir aslandan, ya da bir filden mi söz ettiğimi sanmıştınız? Olabilir! Ola ki sizin hayvanınız öyledir. Benim hayvanım insanı heyecanlandırıyor, onun büyümesini sağlıyor. Benim hayvan ölçüm budur işte, anlıyor musunuz? Haa! Benim hayvanım sırim gibi bir Paris kaplanına benziyordu!

Biz dönelim o güne: hayvan bürodan içeriye kesinlikle girmişti. Gene düşte miyim, diye baktım. Düşte değildik. Diyeceğim, hayvanın büromuza girişi öyle doğal, öyle olası geliyordu ki bana—çünkü düpedüz girmişti işte!—aslında şaşırtıcı olması gerekken... Mantık, insanın şaşırtmasını icap ettirir. Değil mi ya! Başka nasıl anlatabilirim ki size? Elbet: bürolarda her öğleden sonra olan bir şey değil bu! Onun için aklımın başımdan uçup gitmesi lazımdı, mı diyorsunuz? Yoo! Aslan mı, at mı, boğa mı, bizim hayvan bana doğru geliyordu. Dehşete kapıldım. Korkmamakla birlikte...

Herhalde bunları yazmasam daha iyi olacak. Nasıl olsa inanmayacaksınız. Haydi, inandınız diyelim. Bu defa da, "İnsan hem dehşete kapılır hem de korkmaz olur mu?" diyeceksiniz. Deyiniz. Ben devam ediyorum. Büyük bir dehşet içinde. Ama korkmadan bindim ona. İşte, o hayvan hâlâ burada—lütfen bakınız! O günden bu yana birlikte yaşıyoruz.

Yaa! Kimse onu görmediğine, hayvan da bana geldiğine göre, "Bu bizim hayvanımızdır," deyip bindim sırtına. Biniş o biniş. Şimdi, başka hayvanlı-insanlar arıyorum. Hayvanlı iki insan birbirini daha iyi anlar, diye. Bir de başka bir insanın hayvanı nasıl olurmuş? Bunu merak ediyorum.

Gerçi yatakta işler biraz karışıyor. Bir kadınla yatarken yani. Genellikle, kadıncağız bir muhasebe müdürü ya da bir araba ve kat maliki ile yatmayı planlamışken, sizin hayvan işleri biraz karıştırıyor. Bu yüzden ya, hayvanlı bir kadınla tanışmak isteyişim. O zaman bırakırız, hayvanlarımız halleşsinler, hayvan hayvana bir ilişkiye geçsinler. Biz karışmadan, yani. Öyle bir kadın. Muhakkak vardır. Bulurum, bulmam—o başka. Ama vardır.

Afshidehe mesela... Anımsar mısın Afshidehe'yi? Manhattan'da, Broadway'deki pansiyonlu odalarda... Öyle bir kimse vardı, yok muydu? O kadın yüzünden öğrenmiştim İsveççeyi, öğrenmemiş miydim? Ya 1930ların 40ların Aspirin-Bayer duvar takvimlerindeki o mavı-gözlü sarışın Alman kıızı, hani senin ortaokul yıllarında bir gün evlenmeyi düşlediğin? Bir de hani, o kızların Almanya'da karşılaştığın canlıla-

rı—Liliana? Onun romanını yaz (kaç numaralı roman olacak?). Sen Maçka Parkı'nın içinden geçerek bir iş toplantısına giderken, o kadın! Tüm benliğini nasıl altüst edivermişti!

Evet, var öyle kadınlar. Sen bu diyardan gittikten sonra da daha niceleri olacak, aslanım! Şu anda beni ağlatabilecek tek şey, bu. Hani bir de, şimdiye dek doğmuş, ve bundan sonra da doğacak olan bütün insanların yüzlerine ilişkin bir düşüncen vardı ya, onu da yazsana! Şu ana dek kaç çehre gelmiştir bu dünyaya? Cengiz Han da, ülkesinin belli bir yöresindeki kızları haremi için devşirtirmiş. Kızlarının bu kutsal görev için seçilmesi için dua eden ana babalar. Forest Hills'deki o kız, hani her sabah o okuluna ben de işime yürüyerek giderken karşılaştım, üstelik de daha birkaç hafta önce evlenmişiz ilk karımızla! Pangaltı'da, balıkçıdaki kadın—mütebessim ve güzel mi güzel, ve otuz yılı aşkın unutulmayan... O kadınlar, evrenin enerjilerinin kendilerini ifade edebilecek daha iyi bir yol bulamayarak çıldırmalarının neticesinde, hiçbir formülü beğenmeyerek deli divane olup, kendilerini onların biçimine koymayı akıl ettikleri *lociler**, formlar mıdır? Ya da kendini bırakıverip, topyekûn tekâmülün için içlerinde yitiverceğin kimi kara-delikler midirler?

Tantra ve Yabyum** uygulayıcıları—bana sorarsanız, dünyanın bu en aklıbaşında insanları—o görkemli yitişin mi peşindedirler? İşte şimdi-ve-burada Şivamız gelmekte (diyelim ki J.L'dir o). geniş meditasyon minderinin üzerinde oturuyoruz. Şimdi biz *hiçbir şey yapmama* uygulaması yapacağız! Demem şu ki, "hiçbir şey" yapacağız! Delisin! Nasıl olur da bir şeyi yapıp da aynı zamanda onu yapmamış olursun! Ama değiliz biz deli, bizler Zen uygulayıcılarıyız—Dharma Serserileri, Zen Kaçıklarıyız! Yüz yüze otururuz biz. Burun deliklerimiz burundeliklerimize solurken içten içe. Kadın so-

* LOCİ Latince "loci", "locus" sözcüğünün çoğuludur, ve "yer, mahal, mekân, uzam" anlamına gelir.

** YABYUM Tibet Tantracılarının, nirvana'ya ulaşmak için uyguladıkları bir törene, beat kuşağı öncülerinin verdiği bir başka ad. Yabyum'un, Tibet Tantrası'nın, ve bu çalışmaların ereği olan Nirvana'ya ulaşmanın, Kundalini'yi uyandırarak nasıl gerçekleştiğini, yakında yayımlanacak bir kitapta anlatacağız.

luk veriyor, ben onun soluğunu içime çekiyorum. Ve epeyce sonra, ben verirken soluğumu, o çekiyor benim soluğumu kendi içine—ta derinlere, harasına. Bırakıyoruz kendimizi, organizmalarımızın, nasıl yaşamak istiyorlarsa öyle yaşmalarına izin veriyoruz. Organlar guruldayarak gümbürt, yırlayarak esrik orgazmus.

Biliyorum işte, muhakkak vardır.

Bu da ikii...

İşte başıma gelen bu iki olaydan sonra, artık olur olmaz şeyler beni pek şaşırtmıyor. Daktilom, ben şaryosuna kâğıt takınca, tuşlarına dokununca yazıyordu. Gene de o ilk akşam, dehşete kapılmıştım, sevinmekle birlikte... "İyi!" diye geçirmiştim, "Maden bu. Haydi makine, yürü! Koş! Uç!"

İşte böyle, makinemizle, hayvanımızla, yaşayıp gidiyoruz. Makineye kâğıt, tuşa parmak, makine yazar, ben satırlara bakarım. Ne zevkli! Hep, "Şimdi ne gelecek, ne yazacak?" diye bir heyecan, bir sevinç.

Gerçi bana da görevler düşüyordu. Makineden çok daha fazla çalışmam gerekiyordu, inanınız. Sürekli olarak yeterli miktarda kâğıt bulundurulacak. Sihirbaz değiliz ki, parmaklarımızı şaklatınca kâğıtlar geliversin havadan! Çalışacaksın, para kazanacaksın, çarşıya gidip kâğıt alacaksın. Yazı makinesini bakımlı tutacaksın. Şeridini değiştireceksin. Sonra zaman ayırıp makineye dokunacaksın. Başka türlü yazmıyor. Sayfalar doldukça onları çıkarıp yenilerini takacaksın. Çıkan sayfaları numaralayacak, düzenleyecek, dosyalayacaksın. Kimi bölümlerini ayıklayacaksın. Evet. Bir de bu iş var. Kimileyin öyle şeyler çıkıyor ki makineden, "Çiçekçi Kız" müzikalinde Profesör Henry Higgins'in bir şarkıda dediği gibi, "Bir denizcinin bile yüzünü kızartabilir".

Örneğin geçen gece, Almanya'dan gelen bir turist ailesinin, İstanbul'u gezdirilmeleri, Boğaz'a, Topkapı Sarayı'na, Abdullah Restoran'a vesaireye götürülmesleri için bu filozofla—yani, benimle—tanıştırılmaları konusunda kısa bir öykü yazmaya başlamıştı makinem. Bu öyküye göre, gezintileri-

miz sırasında, varlıklı ve yaşlıca ana babanın—adam 52, kadın 50, ha! Bense 49!—Greta adlı on yedi yaşındaki yanağın-dan kan damlayan şirin kızları kendisine Zen'i öğretmem için bir tutturdı, "*not-doing*"i ("yap-mama"yı) uygulamamız için bir asıldı, sormayın, ki aslında bunlar benim allem kallem dü-zenlemiş olduğum manevraların bir meyvesiydi, velhasıl, onu içine kasten soktuğum bir durumdu.

Abdullah'taki o mükellef ziyafetten sonra, kızın anasıyla babası "istirahate çekilmek" istediler, Greta ise benimle Zen-doma—aslında, öyküye göre, benim Boğaz'daki deniz man-zaralı villamın meditasyon odası oluyordu bu Zendo—gide-lim diye asıldı da asıldı. Biraz süratli anlatıyorum size o öy-küyü, örneğin şunun gibi esaslı bölümleri atlamışım: Gre-ta'nın annesi, Naomi, kocası erken yatmak istediği için, be-nim onları (kendisini ve kızını) bir gece kulübüne götürmemi istemişti, ama benim onları götürmek istediğim gece kulübü Salı geceleri kapalı olduğundan, yarın, Çarşamba gecesi gö-türeyim sizi gece kulübüne demiştim. Greta'yla yalnız kal-mamdan pek hoşlanmışa benzemiyordu Naomi, bu açıktı, ama bu Avrupalı genç kızlar! Ebeveynlerini korkudan tir tir titretiyorlar—üstelik, ben de böyle güvenilebilir bir filozofum ya!

Villama gittik, ve kendimizi gerçekten en rahat bir hava-ya soktuk; bilirsiniz bu İstanbul yazlarının sıcak gecelerini. Pencerelerimiz açık, meditasyon minderimizin üzerinde bağ-daş kurarak oturduk, o benim kucağımda, burundeliklerimiz burundeliklerimize. Yabyum, anlayacağınız.

Haydi diyelim ki bu da bizim o denizcimizin yüzünü kı-zartmaya yetmedi! Bu durumda, şunu dinleyin bir de: kabul ediyorum, yazı makinem bu fikri yıllar önce okumuş oldu-ğum bir Amerikan edebi dergisinden yürütmüş, ama burada onu vermem gerekiyor, zira böyle bir şey gerçekten oldu! Bu adam, en iyi arkadaşıyla, en iyi arkadaşının güzel karısını bu en pahalı restorana götürüyor; orada, restoranın en havalı ve geniş özel ve son derece sakın odasında yemeğe oturuyorlar. Çeşit çeşit havyarlar, keman, vazolarda özenle düzenlenmiş

çiçekler gırla. Kadın, etkilenmişliğinin eriyen yosma dilberliğinin doruğundayken, ve kocası da en ekşi kuruğu oynarken, bizim adam pabucunu çıkarır, ve—kanımca bu orijinal hikâyeye bir çorap kalınlığı kadar fark atar—yani, sağ ayağındaki çorap, ve koca ayağının başparmağı, masaörtüsünün altında gider, karşısındaki kadının dizlerini yoklayarak, sonra ılık, yumuşakça kıllı, bakınız şu işe, ıpslak! duhul yeriyle buluşana dek yoluna devam eder. Adamımız, kadının giymemiş olduğunu anca o zaman anlamış. Şaryöde akagelen bu öyküyü ilk okuduğumda, suratım kıpkırmızı kesiliverdiydi.

Daktilo hataları da oluyor. İnanır mısınız! Dikkatle okuyacaksınız, sileceksiniz, düzelteceksiniz. O da ayrı bir iş. Külfeti bir yana, bir de seçme, karar verme işi, sorumluluğu var. Örneğin, makine, "dağa çıkmaş" yazmış. Acaba "a" mı yanlış, "ş" mi? Diye düşünmeniz gerek. Ya, "dağa çıkmış" demek istiyorsa? ("çıkmaş"ın "a"sı "ı" mı olacak? "ş"si "z" mi?) Bir gün karar veremedim. Sözcüğü sildim. Hayret! Makine o yeri kendiliğinden doldurdu. Yukarıdaki örneği "dağa çıkmaz", diye düzeltmişti. Belki merak etmişsinizdir diye ekliyorum (açıklıyorum). E, zaten öyküdeki çobanın ayağı kırılıyor da, köylüler, onun için bir süre "dağa çıkmaz" diyorlardı. Oradan da anlayabilirdik ya!

Yaa... Sabır gerek. Düzen gerek. Çok çalışmak gerek. Hiçbir şey hazırca inmiyor havadan! Söz gelişi yani... Sonra, makinenin başında otururken rahat ama dik duracaksın. Yoksa, iskelet hatalı biçimleniyor, kaslar yoruluyor. Havadan düşmüyor hiçbir şey! Lafın gelişi işte... Karşılıksız bir şey elde edilebiliyor mu? Sorarım size. Her elde edilen şeyin karşılığı ödenmiyor mu?

Soruyor makine:

"Sen, doğmaya karar vermiş miydin?"

"Türkiye'de doğmayı planlamış mıydın?"

"Türkçeyi sen mi icat ettin?"

"Yazıyı sen mi buldun?"

"Arabayı, uçağı sen mi keşfettin?"

Canım sıkılıyor. Buzdolabından bir şeyler koyuyorum bir

tepsiye, bir bardak şarap da. Daktilomun başına dönüyorum. Bir elimle yiyorum, bir elim daktiloda.

"O yediğinin tarifini sen mi yaptın? Şu şarabı sen mi buldun?"

"Yediğini sindirmesi için midene buyruklar veriyor musun?"

"Yüreğine, 'At!' diyor musun? Ya da, 'Atma!'"

"Penisin de öyle... O, kalkacağı zamanı bilir. Sen araya girmesen."

İlk kez olarak makinemin durmasını istedim. Gerçi elimdeydi bu benim, Parmağını tuşlardan çek. Makine dursun. Ama yapamadım.

Birden dehşete kapıldım. Sevinçsiz, korku dolu bir dehşet... Çünkü makine ilk kez benim ağzımdan bir soru dizmekteydi:

"Pekâlâ, senin hiç aklına bir şey gelmediği olmaz mı? Aklın varsa tabii!.. Durmaz mısın hiç ülen?"

"Olmaz olur mu!" diye yanıtlar harf harf gözükmeeye başlamasın mı önümde!

Sürdürüyordu makine:

"Ben hiç durmam, arkadaş! Çünkü aklım yok benim. Anlamıyor musun burada ne yaptığımı! Bu bir farkındalık meselesi. Kafanı boşaltacaksın. Tam, 'Kafamda artık bir şey kalmadı,' dediğin an.. elbet zordur bu hale gelmek. İşte o an, amanın! Ah, ah, neler de neler!.. Hiç sorma, anlatamam. Kendin görünce anlarsın. Soru sormayacaksın o zaman. Bileceksin çünkü. Sen, kendini de içeren evreni bulacaksın boş kafanın içinde. Hiç olacaksın, bir hiç! Hiç ol da gör, sen nersin. Gör de öğren. Sonra git. İşleri güçleri hayatta farkında olmaksızın kıçlarını çenelerini sıkıp, omuzlarını kasan, soluklarını tuta tuta, enerjilerini hayvanlarını zapt etmek için harcayan insanlara da öğret."

NE VAKİT YAZACAĞIM?

Oğuz Aral'a,

*Kendisine, Gırgır'ın 7 Aralık 1986 tarihli 744. sayısında
ilk versiyonunu yayımlamış olduğu bu öykümü götürdüğüm zaman,
bana bir sanatçı-filozof-bilgeyle tanışmışlık zevkini
yaşatmış olmasının anısına,
ve teşekkürlerimle.*

—Nevzat Erkmen

Bir yer, bir zaman gerek ve ben... Karım susmuş, çocuklar sokağa çıkmış olacak... Sigara ya da içki içiyor olmayacağı. TV izlemediğim bir zaman parçası... Evde zor bu yazı yazma işi. İşimdeyken hiç olmaz! Pazarları gezilecek; cumartesi alışveriş...

Oysa yazı gereçlerim hazır. Bilgisayara da bağlanabilen 128 K bellekli, ekranlı bir yazı makinem var. İthal kâğıtlarım, açılmış kurşunkalemlerim, on silgim var. Sözlük koleksiyonum tamam.

Özel bir sekreterim olsa!... Ben söylesem, o yazsa mı? Cebimde bir teyp taşısam, araba sürerken filan, hani en solak anlarda zihnime sükün eden düşünceleri, roman konularını ben söylesem, teyp alsın!..

Gerçek şu: ya hemen şu anda yazarsın ya da hep böyle savsar, erteler durursun yazmayı.

Evdeyim. Oturdum. Makineme İsveç kâğıdını taktım. Bembeyaz, mat bir yüzey (21 cm x 28 cm). Makine beni bekliyor. Esin beklemeye başladım. Roman mı yazmalı? Tiyatro oyunu mu? Kendimi, bir alışverişte, daha faturayı imzalayıp, kaşeleyip müşterisine (bana) vermezden önce, bir sonraki nüshanın altına kopya kâğıdını itinayla yerleştiren, üstüne sıra numarasını yazan mağaza tezgâhtarına benzettim. Bir sigara yaktım. Bugün yazı yok!

En iyisi niye yazmak istediğimi belirlemek önce. Baldızım görsün de, "Enişte de sanatkâr adammış hani!", ortaklarım görsün de, "Yahu bizim Rüstem deryaymış!" desinler, diye mi?

Bürodayım. Yeni muhasebe yardımcısı bu sabah işe başladı. Herkes ona bakıyor. Delikanlı sıkılıyor. Cebinden bir sigara paketini çıkardı. Bir sigara yaktı. Nice sabahlar, öğleler, öğle sonraları, saat dörtler, beşler, altılarda sigara yakacağını düşünüyorum. Solgun yüzlü bir emekli olacağını...

En iyisi, ben kimim, bunu tesbit etmem lazım önce. Sigara içtiğim zaman sigara içenleri savunan ben miyim ben? İnönü de içermiş. André Gide de içermiş. Sigarayı bıraktığım zamanlar, akciğer temizliğini savunan, çocukların yanında sigara içenlere dehşetli bozulan ben mi?

Günde otuz sigara çarpı üç dakika, eşittir doksan çarpı üç yüz altmış beş, eşittir (hesap makinem?), hah, otuz iki bin sekiz yüz elli dakika bölü altmış, eşittir beş yüz kırk yedi buçuk; saatte iki sayfa desek eder yılda bin doksan beş sayfa—on yılda on bin dokuz yüz elli sayfa—nerdeyse ansiklopedi yazar insan.

Niçin verimsizim? Hoş, param var. Ama yalnızım. Bir insan, bir dost gerek bana. Babama sarılıp içimi dökmek istiyorum ona. Ama çoktan öldü babam. Anam da... Sevgili dostum Hüsnü... Çocukluk arkadaşım... O, Almanya'da. Karımla neden dost değiliz biz? O da yalnız herhalde. Yazık! Arkadaşa ihtiyacım var. Hüsnü, 50'lerde Almanya'ya giden Türk işçilerinin öncülerinden. İkinci cihan savaşının enkazını süpürüp yeni bir ulu Almanya'nın kurulmasına yardımcı oldular Hüsnüler. Sonra kaç kez bana yazıp mektuplarına, özellikle son yazdığı mektuba cevap vermemi rica ettiydi. Hiç yazmadım ona. Şimdiyse, o 1967 BMWlerin puşt-pezevenk zikzak desenli benzin deposu kapakları... Aşkale'deki Amerikalı çavuşlar, 1952'de, Türk personeline yeni model bir tanka ilişkin bilgi veriyorlar—ben de tercümanlardan biriyim.

Çavuş'un cümlesi şöyle: "şu *mother-fucker* vidayı şu *fucken son-of-a-bitch* deliğe yerleştirerek sıkıştırın, sonra o allahın-cezası somunu alıp şöyle şöyle yapın, annıyo musunuz hıı?"

Benim çevirim şöyle: "Vidayı şuraya yerleştirin, somunu da takıp, sıkıştırın."

Türk çavuşu: "O kadar laf ettiydi, hepsi bu muydu?"

Kız kardeşlerimden biri Almanya'ya gitmiş, orda evlenip kalmıştı. İki kızları oldu, Avrupa'ya her gidişimde onların köyüne uğrarım. Yıllar sonra, Avrupa'ya gitmeye gitmeye unuttuk gittik onu—ama doğru değil bu; bu, unutmak değil. Onan da kötü bir şey:

"Başka insanlara karşı işleyebileceğimiz en büyük günah..."

—BERNARD SHAW

ve

"Kız kardeşlerimize karşı işleyebileceğimiz en büyük günah..."

—RÜSTEM

İlgisizlik! Annem, özellikle, iki katlı evimizin temizliği, iki kız kardeşimle beni ve babamı doyurma, ütü vesaire işlere ilaveten bütün ailenin çamaşırlarını *elleriyle* yıkadığı Perşembe günleri, şayet bir de biz üç kardeş büyük olasılıkla—ne olasılığı?.. kesinlikle—gene aramızda didişmekteysek, intizarlarının dozunu daha da arttırırdı: "Allah birinizi şarka, birinizi garba!"

Şimdi, Zühre, Almanya'da, Zehra Texas'ta, bense burada—İstanbul'da. Ama ben onları çok seviyorum, onların da beni sevdiğine inanıyorum. Böyle bir şeyler...

Evdeyim. TV izlerken ilginç, yaratıcı fikirler geliyor aklıma. (Tuvalet de TV koysam!...) Ama, o fikirleri avlamak lazım. Avcı olmalıyım. Ne var, insan düşündüğü şeyi yazarken, yitip gidiyor o düşünce. Beyinden elektronik beyne doğrudan doğruya aktarım olsa!...

Henüz yaşlanmadan Ara Güler'den bir randevu almalı. Yani, ben yaşlanmadan önce... Birkaç poz fotoğrafımı çeksin. İlk kitabımı yazdığımda, kitabın arkasına koyarım. Ne diye ön kapağa konmaz ki? Nasıl poz vermeli acaba? Siyah beyaz daha etkili mi olurdu renkliden?

En iyisi cebimde küçük küçük kartlar taşıyayım ben. Esinler geçerken yakalayıvereyim. Avcılık. Kartlar (hedef), sürekli yontulmuş kalemler (oklar)... Nişan al, yani not al. Sonra onları işle. Av etlerimiz bulunur (Almanya'daki dağ restoranı).

Eylül ayında bir Pazar sabahı, arabamızla altın yapraklı asma bağlarının, zümrüt ormanların arasından kıvrıla kıvrıla, Rhein'in mavi-kurşuni sularına varıyor, orada bir yandan konuşurken bir yandan da ağızlarımıza layık beyaz Rhein-şarabı özlemimizi gideriyoruz, ardından yola çıkıp yakındaki dağlara tırmanmaya başlıyoruz, bu kez açlığımızı gidermek amacıyla—büyük olasılıkla av etleri (geyik?) bulabileceğimiz, artık bir Alman vatandaşı, anne ve eş olarak bu Avrupa nimetlerinin tadını çıkaran Zühre'nin hayatından memnun görüldüğü bir restoranda, ben de Zühre'nin Türkiye'den daha zengin bir ülkenin sefasını sürmekte olmasından dolayı memnun, her ne kadar Türkiye'de aramızda olmadığı için bir bakıma yüreğim burkuksa da, onlar Bodrum'da bir yazlık ev alacaklarından ötürü memnuniyet duygum dengeleniyor, ve o arada Türkiye'de de böyle bir av etleri restoranı açma konusunda zihinsel bir not almayı da ihmal etmiyorum.

Umarım bana katılıyorsunuzdur, düzen gerek, derken ben. Yaratmak kolay—yumurtlamak gibi. Ama yumurtaları özenle hazırlanmış folluğa, samanların üzerine yerleştirmek gerek. Düzenli olmalıyım. Mantarlı omletimizi deneyiniz! Lokantacılıkta iyi para var.

Zaman! Gürül gürül akan zaman—çabuk geçiyor. Bazen de damla damla akıyor—bitmiyor. Şimdi ÜRETİM! TV'yi kapatıyorum. Sonra gene açıyorum.

Bir adada üç kişi (iki erkek bir kadın). Sürekli tamam benim. Laytmotif! Ada, Kadıköy'deki eski evimiz mi? Ana, baba ve oğul mu o üç kişi?

Enerjimi çarçur ediyorum. Enerji kaçağı (az daha "kaçığı" diyecektim) var. İlan: İzolasyon İşleri Yapılır. Ne diye her tanıştığım kimseyle ticaret yapmayı düşünüyorum? Her kadınla ilişki kurmayı? Araba sürerken, öbür sürücülere kızmamam keşke. Ama millet trafik kurallarına uymuyor ki! Geçen gün yolda mercedesliyi nasıl paylamıştım! Sonra, iş görüşmesi için gittiğim şirketin sahibi çıkar da o mercedes sürücüsü, diye nasıl ter basmıştı her yanıma! Enerji tasarrufu şart!

Bir adam varmış, bavul, sandık, çekmece, cep, her köşeden esin, kurgu notları tutup sakladığı kartlar, kâğıtlar, karalamalar vb. Fışkırırmış. İnşallah o adam ben olmam.

Sahiden, ne diye yazmıyorum ben? Evet, evet... Nasıl da unutuyorum! Asıl neden şu: yazacağım şeyler özyaşamöyküsel de ondan. Anamla, babamla, karımla, ortaklarımla, Hüsnü'yle, Feriha'yla (ilk karım), Huriye'yle (Feriha'nın kız kardeşi) ilgili anılarım. Yazsam, hemen anarlar. Anamla babam öldüklerine göre, onları yazabilirim. İncinmezler artık yazdıklarımın. Ama karım ne der? Feriha ne der, yazdıklarımı okuduklarında? Huriye ne der? Ortaklarım ne der? Onların da mı ölmelerini bekleyeceğiz yani? Ki derhal aklıma yıllardır yanıt aradığım bizim şu ünlü, "Her şeyi olduğu gibi anlatarak kendimi açıkça göstermeli miyim, ve kimsenin kalbini kırmaksızın, duygularını incitmeksizin, töreleri çiğnemeksizin, kişi ve kuruluş adlarını vermeli miyim?" birincil sorusunu getiriyor. Uluslararası Büyük Şirket'te çalışmışsın, oysa şimdi tutmuş, Ulusal Ortaboy Şirket'te çalıştığını söyleyeceksin. Ay, kusasım geliyor! UBŞ ile UOŞ bir olur mu hiç, ulan!?

Bir zamanlar yazdıklarımı kimi edebiyat kodamanlarına götürürdüm, çok ilgilenmişlercesine konuşurlardı benimle; sonra, onlara incelemeleri ve düşüncelerini bana söylemeleri

amacıyla teslim ettiğim yazılarımı geri alabilmek, yaşamımın en zor, en yorucu işi olup çıkmıştır, Tanrım! Burada onların adlarını açıklama zevkini de mi tadamayacağız? Neden? O zaman senin bu yazıları yayımlamana karşı çıkabilirler. Paranoya mı? Olabilir. Ama en kötüsü, sevdiğin o kadının—daha doğrusu, kadınların—adlarını verememek; sevmiş olduğun ve sevmekte olduğun... En iyisi bu konuda kararı kendimin vermesi, çözümü kendimin bulması. Keşke! Nerde o gün! Ha! Unutmadan, inşallah bu kitap o *kadının* adıyla, o (ve ben de) çok yaşlanmadan önce basılmış olur. Ki, o zaman onunla doya doya, hakkıyla, *yap-mama* uygulayabilelim.

Gene de temel sorun şu: sen bunun iyi, klasik bir yapıt olduğunu düşünüyorsan, o takdirde yer, kişi ve şirket adlarıyla tarihlerin değiştirilmesinin yapıtın değerini düşürmemesi gerekir. Ama sen düşürdüğünü düşünüyorsan, o zaman sen kendi egonu pohpohlamak, ve alışmış olduğun adları işitmek amacıyla yazmaktasın; oysa, sen Nusret ya da Rüstem imişsin, başkalarının kulaklarında herhangi bir fark bırakmaz! Ooooooooo! Cehennem acısı bu! Anlayışlı bir kişi, bir yetkili, iyi bir eleştirmen çıkıp da haklı olduğumu söylemeyecek mi? (Ya da ben, kendi yaşamımla ve sanatımla ilgili böylesi dramatik bir şeyin sorumluluğunu üstlenip, kararı kendim vermek zorunda mı kalacağım?) "Haklı" olduğumu söyledim; niçin haklıyım? Çünkü öyle hissediyorum! Edebiyat bu değil mi? Benim için, böyledir!

Şimdi burnumdan çıkardığım şu şeyi de nereye koymalı ki! Top edip kanepenin altına mı yapıştırmalı? Aziz Nesin ne yapardı acaba? Einstein? Sigara tablası da amma uzak, ha! Haydi, üşenmeyelim. Gidip elimizi yıkayalım. Sonbahar gelince saçlarım dökülüyor. Ağaç mıyım ben? Kıl-yapraklı ağaç! Göbek: İçimizdeki genç adamı ya da çocuğu ya da şairi saklama aracı. Diyen ben.

En iyisi, yazmaya başlamazdan önce, çokça okumak. Her

gece, yatmadan önce biraz okurum. "Her gece, yatmadan önce biraz yazarım," diyebilseydim, kim bilir kaç ciltlik güncem olurdu?

Bir sigara? Haydi, yakmayayım. Birikim! Bir sigara, bir sigara daha—negatif birikimler. Bir sigara yok, bir sigara daha yok—pozitif birikimler. Bilinçlilik artı bilinçlilik...

İssız adada iki erkek bir kadın—çeşitlemeler yaz! Ne diye iki kadınla bir erkek değil?

Yazacağım kitabın adını ne koyayım acaba? "Yargısız bakışlarla bakmıştı ruh doktorum." Bu cümeyi muhakkak bir kitapta kullanmalıyım. Bir de: "Politikacı değilseniz, politikacılar sizin yetersiz bir politikacı olduğunuzu düşünürler—oysa siz politikacı olmak istemiyorsunuz ki!" cümlesini... Bir de: "Enfarktüs: İşadaminin, suçluluk duygusuna kapılmaksızın tatil yapması."

BMW'lerin zikzak desenli benzin deposu kapaklarından ne diye ithal etmezler ki? Bir türlü bulamıyorum oto parçacılarında. Allah kahretsin! İstedğin kadar para kazan... Zevkini çıkaramadıktan sonra neye yarar? Zühre'ye mi yazmalı?

Evet, evet, muhakkak yazmalıyım. İçimizden biri bir hareket yapmalı. Ben ondan daha olgunum sanırım, o halde ilk adımı ben atmalıyım. Aksi takdirde, birbirimize, "Kardeş, ağabey, en derindeki gerçek şu ki, seni seviyorum!" diyemeden, o Almanya'da, ben Türkiye'de, göçüp gidersek bu yüzünden yazık olur. Umarım bu satırları okur da, hislerimi öğrenmiş olur. Ha! burda bir öykü notumu ekleyeyim:

Gören Hint Fakiri

Bütün gün o sokak senin bu sokak benim, gezip duran bir Hint Fakiri varmış. Kendisine bir soru sorduğunuzda, sizi dinler, sonra gidermiş. Haftalar sonra

geri gelir, yanıtını size sunarmış.

Bir gün, ona, "Bir kardeş (erkek kardeş, ya da kız kardeş) nedir?" diye sorarlar. Hint Fakiri iki ay sonra döner, " Bir kardeş, bir kimseyi, doğumundan bu yana yakından tanımaktır," der. Doğru ya, bir baba ve anne bir kimseyi o denli çok bilemez. Çünkü, onlar ölürlər. Genellikle, kız kardeşlerle erkek kardeşler, birbirlerini doğumdan ölüme en iyi bilen kişilerdir.

Bak şu işe yahu! Bakın, aklıma ne geldi: bir şimdi-ve-burada öykü notu, vallahi! Öykü notu fabrikasından yeni çıkmış, taptaze! Ama gerçek, bu! Ben çocukken İzmir'de, Hindistan asıllı olduğundan mıdır, Akdeniz'in köylerinde kasabalarında dolaşmaktan mıdır, suratı karamsı-morumsu, kırklarında, yabancı aksanlı, koyu renk deri ceketli, bir tıp doktoru çantası taşıyan, hafif bir tebessümün yüzünden eksik olmadığı, ama asla yılışıklaşmayan bir adam vardı. İzmir'in güneşli sokaklarında gezer, bir mani söyler gibi çığırırdı: "Efrikadan, Emerikadan, Müsü Doktor!" 1940lardayız, yaşlı kadınlardan (kocakarı ilaçları verenler, kırıkçılık, çıkıkçılık yapanlar, cinleri kovanlar vb.), üfürükçülerden, falcılardan başka, bu türden sağaltıcılara da rastlanıyordu.

Acaba, başkalarını sağaltma dürtüsü herkeste olan bir şey midir? Bende vardır da! Ben de o zamanlar gezgin bir Müsü Doktor olmak istemişimdir. Çağırın hanım müşterilerine otasını vermeden önce onların ak, pürüzsüz karınlarını açıp muayene eden bir Müsü Doktor. Sonra bir de sana para verecekler!

Evet, Zühre'ye yazmalıyım... Ki, kapağı göndersin Almanyaya'dan. Onlara mektup yazma, sonra parça iste. Olmaazz!

Kediyle göz gözeyiz. Gülümsüyorum ona. Kedi de gülümse! Hangi peygamberdi o? Hayvanlarla konuşan...

Bir şey yapmak için onu yapmak gerek!

Ya da, acaba, yazar kiralayıp kurgu notlarımı onlara versem, onlar yazsa mı?

Sigarayı bırak!

Az ye!

Lokmalarını iyi çiğne!

Çok çalış!

Adam Nobel ödülünü kazanıyor, ama kendi ismini unuttu—ödül sunmak için çağrıldığında, farkında değil, yerinden kımıldamıyor. Bunu kullanmalı.

Armut dalından ererken çalışıyor mu ki!

Daldaki armut, karıncaya, gürültü etmemesini söyler "Yoksa ezerim seni, haa!" der.

Karınca: "Aylardır tembel tembel asılmış, duruyorsun orada. Bir şey yapacağın yok! Bak, ben nasıl çalışıyorum."

Armut: "Ben de çalışıyorum. Ama sen anlamazsın. Çünkü sen karıncaca düşünüyorsun. Ben büyük ve sessiz bir faaliyet içindeyim vb."

Armut erer, karıncanın tepesine düşer. Onu ezer.

Pekâlâ, çalışacak mıyız, çalışmayacak mıyız?

Şu yazı yazma isteğim olmasaydı, ne kadar rahat edecektim, ah! Yazı yazmayı istememe neden olan olayların da kişilerin de Allah tümünün cezasını versin. Gerçekten istediğim şeyleri (ya da kimseleri), şey, yapabilseydim, yazmayı mazmayı düşünür müydüm hiç ben!

MASAL

.

(Yahu, bu masal epey eskilere dayanıyor. Kim ölmüş, kim kalmış? Meçhul. Onun için isimleri falan değiştirmedim, ha!)

Masal! Türkün masalı, "masal sözcüğümüz" yani, Arapça kökenliymiş. Çıçık, çıçık, çıçık! Formülleri vardır masalların, onları başlatacak. Ama hiç olmazsa şunları söylemeniz lazım: Bir varmış, bir yokmuş. O halde başlayalım: bir zamanlar (tam olarak ne vakit, önemli değil bu; ama epey eski

bir tarihte, yani bin dokuz yüz kırklarda) İzmir’de henüz ergenliğin eşiğinde bir çocuk (ya da delikanlı—yani ben) varmış. Ergun diyelim biz ona. Ergunların evine bitişik bahçeli bir evde de bir karı koca oturmuş (kadın güzel bir taze). Ergun’un anasıyla bu genç komşu kadın sıkı fıkı dostlarmış. Sık sık birbirlerine gidip gelirlermiş. Birbirlerinin mayolarını dennerler, aynanın karşısına geçip üstlerine tam oturup oturmadığına bakarlarmış.

Ergun da komşu bayanın (Sevim hanım) bembeyazlığına, kıvrımlarında esmerleşen aklıklarına bakarmış. Hatta, anımsadığına göre, kıllı alanlar dahi görmüşmüş. Ama kadınlar (kendi kafalarında bir kötülük olmadığından mı?), oğlanın oralarda dolanmasını pek doğal karşılarlarmış. Eh, daha birkaç yıl öncesine dek anası Ergun’u kadınlar hamamına (hamamdaki kadınların ona kuşkulu gözlerle baktıklarını hâlâ anımsar Ergun) götürmüyor muymuş ki!

Ergun bu sahnelerde yüklü cinselliğin farkına ancak çok ilerideki yıllarda varmışmış. Ama biz gene o tarihlere dönelim.

İşte, bu Sevim hanım, kendisinden epey daha yaşlı olan beyinin (adını unuttum) ikinci karısıymış. Evlerindeki kız da (yani Sevim hanımın besleme muamelesi yaptığı, ve asıl konumuz olan on dördündeki Nergis), adamın ilk karısından olan kızlarıymış.

Masal bir yana, Sevim hanım Nergis’i bir evlatlık gibi kullanıyordu. Ama Nergis, bizimle (ben, kız kardeşlerim ve öbür komşu çocukları) sık sık oynamak fırsatını buluyordu. Biz demokrat çocuklar, onu kendimiz gibi bir insan olarak görüyorduk. Oyunlarımızı, Özellikle annelerimizin başka bir mahalleye ziyarete gittiklerinde falan oynardık biz. Ah, şu bilge çocuklar!..

Sahne 1: (İzmir’in güzelim Mayıs havası-bahçemizde güller... Pencereleeri bahçeye açılan sofamızda oyunlar oynuyoruz. Birimiz öğretmen oluyor, öbürlerimiz öğrenci vb.)

Ben: "Öğretmenim, bir şikâyetim var. Bu kız (parmağım-la Nergis'i gösteriyorum) bana baktığı zaman, bakışlarının değdiği yerler kaşınıyo, gıdıklanıyo. Gözleri beni eritiyo. Söyleyin ona lütfen, bana bakmasın öyle"

(Öğretmen rolündeki kız kardeşim, Tahir ve bütün öbür çocuklardan bir kahkaha kopuyor. Nergis'in zaten pembe yanakları al al olmuş. Gözlerinde pırıltılar, mutluluklar... Her yanım zangır zangır sallanıyor zevkten, heyecandan... Aman bir soluklar alıyorum, bir rahat soluklar. Bomboş bir torbayım içi boşluk dolu. İçim içime sığmıyor. Şahane bir şeyler söylediğimin bilincindeyim.)

Sahne 2: (İzmir'de Mayıs falan... Bu kez saklambaç mı ne oynuyoruz—evde. İşte, sürüne sürüne masaların, karyoların altına girdiğimiz, Nergis'le birbirimize sürtüne sürtüne—yok hayır, bu başka bir şey—birbirimize mıknaatıslana mıknaatıslana, birbirimizin [onu bilmiyorum ama benim böyle] kokusunu, [karyolanın altında loş] görüntüsünü içe içe başkalarından *oyun gereği* saklanıp durduğumuz, ona abanmaktan başka yaşamda hiçbir şeyin değeri yokmuş sandıran dakikalarla dolu bir oyun.)

Ve diyalog yok bu sahnede. Yalnızca göz göze, sessiz, tatlı gülüşmeli yaşıntılar var.

Annem pek merhametli bir kadındır. Acır böyle üvey çocuklara. Nergis'ten, İstanbul'daki anasıyla ilgili bilgiler almış. Kızcağızın böyle beslemeler gibi muamele görmesine dayanamadığını söyleyerek, Nergis'i İstanbul'a, anasının yanına yollamak için planlar kurduğunu anlatmış. Sonunda razı etmiş kızı. (Elbet, bu arada annemle Sevim hanımın canciğer dostluğu berdevam...) Aslında bu duyguyu iyi bilirim. Şu kişiden nefret edersiniz, ama her şey güllük gülistanlık imişçesine sürdürürsünüz ilişkinizi. O kimseden bir çıkarınız oldu-

ğu için de değil haa! Ya da belki de vardır, ne bileyim? Şu son yıllarda, vallahi size diyeceğim şudur kim, politik bir nedeni yok isem, ya da bi casus falan değil isez, bizim haramız otomatikman iter o kimseyi ta ötelere—son kerte hoşlandım bi şeydir bu.

Size bir anekdot nakledeyim: geçenlerde bir akrabamızı ciddi bir ameliyat geçirdiydi. Onu hastanede ziyaret etmeyi, dertlerini paylaşmayı ne de can-ı yürekten istiyordum. Ne var ki, doktoru o aralar ziyaretçileri yasaklamıştı. Sonraları, o iyileşince, evine naklolunmuştu. Bizim evdeki herkes bu akrabamızı ziyaret edip etmeyeceğimi soruyordu. önermekteydi. Gelmiyordu artık içimden o akrabamı ziyaret etmek. Tam ki suçluluk duygusu benim sistemime girmek üzereyken, derhal Arthur Miller'in, "Marilyn Monroe'nun cenazesine gidecek misiniz?" sorusuna verdiği yanıtı hatırlayıverdimdi. "Hayır," diye yanıtlamıştı Arthur Miller, soranını, "o öldü ya."

"Ya, ya ya! Ben de bizimkilere şöyle dedimdi o sıralar, "Yo! Ziyarete gitmeyeceğim, çünkü artık iyileşti o!"

Cinsellik bir acayıptır. Onun için öykümüzdeki bu yeni sapmanın sizleri pek şaşırtmayacağını umuyorum.

İnsan eli de bir acayıptır

Hiç tüm varlığınıza avuçlarınızın içinde toplanmış gibi duyumsadığınız bir deneyiminiz oldu mu? Benim oldu. Mahalledeki komşular (kadınlar ve çocuklar) toplanırlar, tencereleler, çanaklar, kilimler alınır, Mızraklı Dede'ye (mahallemize iki üç kilometre uzaklıkta, o zamanlar yaya olarak gittiğimiz bir yatır) horoz adamaya gidilirdi. Horozlar kestirilir, pilavlar pişirilir, oyunlar oynanır, iyi yaşanırdı.

İşte, tavuklu pilavlar yendikten sonra biz gençler başladık oynamaya. Yüksek bir ağaç dalına salıncak kuruldu. Sıra

göçmen kızı sarı saçlı Nakiye'de. Nakiye salıncakta, ben onu sallıyorum. Salıncak ipinin bağlandığı ağacın dalı yüksek ya, bir itiyorum—kızın arkalarından, bazen yanlarından, nerelelerinden istersem oralarından itiyorum—gidiyor. Sonra epey bir süre geçiyor. Ve Nakiye geliyor; iyi değerlendirilerek en uzununa çıkarılan kısa bir an boyunca avuçlanıyor, itiliyor. Gene öyle, gene sevinç, gene boş bir zembil olmuş benliğim.

Artık hep Nakiye'nin dolaylarındayım akşam geç vakit mahalleye dönene dek.

Bu Nakiye'nin bir dayısı vardı. İzmir-İstanbul yapan yolu gemilerinden birinde tayfa. Yirmi beşindeki bu genç kamarot, tabii o zamanlar bana koskoca bir adammış gibi geliyordu. Annem bu adamla anlaşmış. Kadeş mi ne gemisi İstanbul'a hareket etmezden önce, Nergis tasını tarağını sarmalıyıp, annemle birlikte gizlice Nakiye'lere gideceklermiş. Annem, Nergis'i tayfaya emanet edecekmiş. Bizim iyilik ilahı, büyük kurtarıcı genç tayfa da onu gemide bir köşeye saklayacakmış ve Nergis'i İstanbul'daki anasına teslim edecekmiş.

Tabii bunlardan haberim falan yok henüz.

Bu planı gerçekleştirdi annem.

Sonraları bu olaydan söz eden de yalnızca annem oldu. Arada bir, "Ah, ben o hayırsız adamın kızı yolda hamile bırakacağını bileydim, bu işe girişir miydim hiç" gibilerinden yakınırdı.

O zamanlar ben hiçbir şey dememiştim anneme. Sonraları da demedim bir şey. Ona küsmüş müydüm, ne! Beni yakmış mıydı, ne! Hatta taciz mi etmişti beni? Evet, evet! Kırmıştı hevesimi!

Küstüm ben sana, ana! Yoo, daha da fenası: senden nefret ediyom, ana! Sen git oyna babamla! İki masum çocuğun yeni yeşeren saf aşklarıyla oynayacağına! Haa! Demek mutlu değilsin kendin, öyle mi? Ama senin mutsuzluğun başkalarını (Tanrım! Oğlunu, be!) mutsuz kılma hakkını vermez ki sana, ana! O zamandı işte, benim cinsel kimliğimin biçimlenmekte olduğu zamandı o. Ve ne görkemlice, ne güzelce, ne harikayca bir biçimlenmeydi o, tıpkı Nergis'in ve onun üvey

anasının civarlarındaykene, ama sonraları Nergis'te karar kılan ereksiyonum denli—sağlıklı, arzu edilir bir çözüm. Belki de ibremin sana çevrilmesini mi istemiştin sen, ana? O zaman derim ki ben, hak etmişsin sen o meme kanserlerini, sürdürdüğün tüm o sefalet yaşamını! Ayyy! Bu suçluluk duygularımm —cehennemim! Kusmak istiyorum ne varsa, hepsini, ööööööö! Tanrım!

Çok, çok sonraları yakmıştı beni bu olay. Hâlâ da yakar.

PORTAKAL

Erkenden yattım. Saat yirmi iki. Yarın İzmir'den İstanbul'a uçacağım. İlk uçakla. Yönetim kurulu var. Çakı gibi olmam gerek. Ya da panter gibi! Paris'teki Mr. Parnesseu'yu anımsa! Uluslararası Büyük Şirket'in ilk elemanıydık ya Türkiye'de 1998'de! Mr. Wittgenstein—ulan filozof musun da o namı vermişler sana!—şirketin tanrılarından biri! Gözlerimize dikmiş gözlerini, demişti—bana, Türkiye'de kurulan yeni fabrikanın müdürüne, ve satış müdürüne, şunu demişti Mr. Witt-

genstein (hay allah, hep o, kimseciklerin kendisini onun öğretisini çiğneyip hazmedecek kerte zorlayamadığı, ama en saygın filozofların başında geldiğini bir yerlerden işiterek kabul etmiş göründükleri o muhterem filozof geliyor aklıma—"Beyler," aslında "*Gentlemen*," demişti de, ben çiviriverdim size, "UBŞ..." Şimdi biz bekliyoruz, bu keskin işilahlı ne diyecek diye UBŞ'ye ilişkin! Yo, yo yo... Hiçbiri değil tahmin ettiklerinizin!

"UBŞ, bir dindir! " deyiverdi Mr. Wittgenstein neticede!

Hani anımsar mısın? Bütün onlar, ve onların merkez bürosunun kodamanlar güruhu son model fiyakalı özel uçaklarıyla Kayseri'ye iniverdilerdi—Tomarza fabrikamızın açılışında! Paris... Montpamasse, üçüncü kat! Panterin yuvası. UBŞ'nin Akdeniz Bölgesi Genel Müdürü... Ada bak! Mr. Wittgenstein! Karısıyla birlikte, o gece bizleri yemeğe götürmüştü. Parlak gri "*shark-skin*" giysisi. Pek uzun boylu bir adam değil de, uzun görünüyor, zira ordaki Türklerimizin herhangi birindekinden çok daha az yağ var kendisinde. Gülmseyen çehresi, kırıksız güneş-yanığı kaygan teni, bembeyaz ışıyan dişleri. Tam, ben-de-böyle-bir-yönetici-olmalıyım-dedirten görünümü. Ardından gittiğim New York City'de parlak "*shark-skin*" gri giysimizi alıyorum!

Toplantı bütün gün sürebilir. Akşam da Boğaz'da İngiliz konuklara yemek falan... Istakoz söylerim. Ve havyar... Gözlerimi kapatıyorum. Uyumalıyım. Ver bir soluk—al bir soluk. Sabahleyin üç portakal sıkarım. Beta karotenli greyfrutlardan bulamadım da! Uçakta kahve mi içerim? Çay mı verirler? Keki yemem. Tığ gibi olmalıyım. Üç toparlak portakal. Yatağında gülen bir genel müdür—ben! Toparlak sözcüğü, portakal sözcüğündeki harflerle mi kurulu? POR, TOPAR, evet TAK, evet o da var. AL da var. Neyse, yarın uçakta bir kâğıda yazar bakarım aynı harflerle mi kurulu. Beş kilo portakalda kaç tane üç portakal vardır. Pahalıcı manav. Doğrusu

pahacı mı? Annem pahalıcı manav diyor. Biz de. Akşam beş kilo portakal aldım. Annem duysa o manavdan alışveriş ettiğimi... Ne der kim bilir? Bu tutumunuzla—tutumsuzluğunuzla?—kiralardan kurtulamazsınız!

Ben çocukken, babam dikiş makinesi tamirine gider, Ege kasabalarında dolanır dururdu. Alışverişi annem yapardı o vakit. Akşam pazarlarından alınmış—ucuz ya!—ceviz büyüklüğünde (küçüklüğünde yani), cansız, susuz portakallar.

— Anne, ne diye alırsın ki bunları? Vitamin yoktur bunlarda.

— Oğlum, ben böyle ekonomi yapmasaydım, babanız ev sahibi olamazdı!

Babam dönse de doğru dürüst portakal yesek!

— Anne, süt aldın mı? ‘Süt içeceğim, portakal, göbekli marul, taze uskumru yiyeceğim—gelişeceğim. On sekiz yaşımıdayım ve beslenmem lazım.)

Uyumalıyım. Derin bir soluk ver önce—ta karnının diplelerinden... Sonra al soluğunu. Uskumru yediğimiz akşamlar—babam kömürde ızgara yapardı... Zeytinyağlı salata, limon—geceleri kıvranırdım yatağında, uyku tutmazdı. Balıkta fosfor var, beyni besler, bir de erkeklik gücümü artırır. Bütün o vitaminler, fosforlar heba olmasın diye nasıl kıvranırdım yatağında—aklıma gelmesin komşumuz Peri Hanım diye. Bir yandan Peri Hanım aklıma gelmesin diye dua et, öte yandan hayalinde kadını çırılçıplak soyup ona sarıl. Nasıl gitsin Peri Hanım yatağımdan!

Artık toy bir oğlan değiliz. Koskoca genel müdürüz Ben bu gece erkenden uyumalıyım. Hiçbir şey düşünmemeliyim. Hele kan ateşleyici hayal kurmak—hiç yok!

Çünkü enerji dengesi formülüm şöyle:

HAYAL ÇOKLUĞU + ERTESİ GÜNKÜ YAŞAM EKSİKLİĞİ = HAYAL YOKLUĞU + ERTESİ GÜNKÜ YAŞAM YOĞUNLUĞU

Yarın yoğun yaşamalıyım. O halde şimdi hayal kurmamalıyım. Ne katı! Yani artık sekreterimin yanındaki santralci kızını düşünmeyeceğiz. Bahaneler bulup, punduna getirip onun yanına gittiğimi, onun o güzel gözlerine bakıp coşkularımı bastırmaya çalışarak onunla konuşurken, onun gözlerini gömleğime, pantolonuma kaydırmasını, yanaklarının hafif hafif kızarmasını aklımıza getirmeyeceğiz. Hayal etmeyeceğiz. Güle güle hayeller. Yazar olsam hayellerimi yazarım. Hayal kurarak yazamazsın ki! Biraz hayal kuracaksın, sonra biraz yazacaksın. Tam hayalci bir insan, yazamaz. Yazılmamış ne müthiş, ne görkemli hayeller vardır o halde!.. Ya tam yazan? Hiç mi hayal kurmaz?

Uyumalı. Uçağı kaçıracaz. Ayşe'nin (karım) dediği gibi, kovacaklar beni şirketten. Felaket! O zaman ne yaparım? Şoförü de arabayı da alırlar. Kordon'dan taşınırsınız. Eşrefpaşa'ya? Nasıl para kazanırsınız? Manavlık mı yaparım? Erkenden hale git, sebze al. Vazgeç. Bakkallık mı? Sabah sabah millete etmek, gazete... Gene en iyisi genel müdürlük. Ya da bir enstitü açardım belki de...

YÜZDEKİ KIRIŞIKLIKLARI GİDERME MERKEZİ (YKGM)

Böyle bir enstitü açardım. Bak bu ilginç! Ama sırf, müşterilerimi semeresiz, olumsuz, boş hayallerden, düşüncelerden arındırarak, zihinlerini boşaltarak. O zaman, o kimselerin gözleri bir noktada konsantre olmuş—bir şeye kızmıyorlar ki çenelerini sıksınlar. Çene ve gerdandaki kırışıklıklar gidiverir. Zihinlerinde kötü bir düşünce kalmaz ki, alınları kırışsın. Kimseyi hor görmüyorlar ki, dudakları büzüşsün. Dalkavukluk yapmıyorlar ki, yanakları sahte gülücüklerle kasılıp kırışsın. Ama, müşterilerin kendileri karşı çıkıyorlar buna: duygusal zihinsel, düşsel arınmalar da ne oluyormuş! Sen bize ne yapıyorsun ki bunca parayı alıyorsun? Derler. Ameliyat bile yaptığın yok senin! Derler. Hani senin aygıtın, cihazın, bıçağın? Estetik cerrahları da karşı çıkıyorlar buna: müşteriler,

suratlarını kesip biçmemizi isterler yüzlerindeki kırılganlıkların giderilmesi için. Sen de nerden çıktın böyle? Hani senin diploman? Yeterlik belgen?

Görüyorsunuz değil mi? Ne cehalet, ne gerilik! Kimseler anlamıyor beni.

Kırk bilmem kaç yaşına gelmişim, hâlâ anlaşılmamış adam kompleksleri mi?

İyi! Santralci kız hayalini atlattık. Sanıyorsun! Gene ona döndün. Bu iş ciddi. Kesmek lazım bu asalak, gece uyku-öncesi içsel mırıldanmalarını, zihinsel ekran görüntülerini. Yoksa, yarın yoğun yaşayamayacaksın vb...

Oysa bu iş ciddi. Şimdi sus! Sıfır düşünce, sıfır hayal, sıfır duygu. Pekâlâ, sıfır düşünceye geçelim. Ee, "sıfır düşünceye geçiş" düşüncesi de başlı başına bir düşünce. Onu da düşünme. Dü-şün-ME! İnsan böyle çıldırır. İnsan, "insan böyle çıldırır" demese, çıldırmaz. Demiyorum. Ama dedin. Ama sustum.

Aş, hepsini aş! "Ama dedin"i de aş! "Ama sustum"u da aş! Kendine, "Şunu bunu aş!" diye buyruklar vermeyi de aş! Laf gene... Şu bizim yaşamöykümüz nasıl sürecektir?

Derin bir nefes ver, al bir nefes!

...

ÜŞÜTÜRSÜN

Metin yemeğini bitirmişti. Sofrayı kaldırmaya başladı. Su şişesini buzdolabına koyarken dünden kalan peynirli makarnayı gördü. Aldı. Ocağı yakıp, ısıtmaya koyuldu. Bir yandan kaşıkla makarnayı, dibi tutmasın diye, karıştırıyor, bir yandan da, öbür eliyle tuttuğu bir kitabı okuyordu.

Birden bir gariplik hissetti. "Ben ne yapıyorum?" diye söylendi. "karnım tok benim. Bu makarnayı niçin ısıtıyorum?"

Annesi gelmişti aklına, "Ye Metin," diyordu sanki kendisine ta eskilerden seslenerek.

Babası da, "Bırak çocuğu yahu, o bilir ne kadar yiyeceğini," diyordu sanki.

Ocağı söndürdü. "Soğusun, öyle kaldırırim makarnayı buzdolabına," diye düşünerek salona geçti. Kitabı kitaplığı koydu. Işıkları söndürdü, sedire uzandı.

"Bu gece biz kendimizi dinleyeceğiz burada," diye komik bir düşünceyle gülümsedi. Bıraktı kendisini, "Bakalım neler gelecek aklıma kendiliğinden, ölçünmeksizin?"

Açık pencereden serin, erinç verici bir yel esiyordu içeriye.

"Üşüteceksin Metin!" Annesinin sesini işitmişti sanki. Korku düştü içine.

"Düşersin!"

Güldü. "Tamam," dedi. "Bulduk galiba kaynağı." Sökün ediyordu düşünceler hiç zorlamadan.

Çocukluğunun parkında görüyordu kendisini. Annesi bağıırıyordu ardından:

"Gitme Metin, düşersin!"

Hayalindeki park sahnesini inceledi. Düşecek bir yer falan yoktu. Ama gene de düşmeyim diye kendisini toparlayıp sıktı.

"Gevşe Metin, gevşe," diye mırıldandı kendi kendine. "Burası park değil. Evdeki sedir. Burdan, istesem de düşmem ki! Düşsem de yerde kilim var zaten."

"Bakalım daha neler gelecek aklıma?" diyerek merakla bıraktı kendini.

Bir ses, "Kayarsın!" dedi sanki.

"Acaba nereden kayarız ki?" diye merakla düşündü Metin.

"İki lokma daha ye!"

Makarnayı anımsadı. "Ama karnım tok, ne yazık ki!" dedi. Güldü.

"Hasta olacaksın. Islandın bak!"

Elini alnına götürdü. "Hasta falan değiliz şükür," diye geçirdi.

"Ses: "Terlersin!"

"Evet, terlerim, ne olmuş yani!" diye hayali bir yanıt verdi.

Ses: "Koşma, terlersin."

Metin: "Koşan terler yahu. Bunda ne var sanki?"

Ses: "Üşütürsün."

Metin: "Üşüteyim bırak."

Ses: "Ye!"

Metin: "Tokum."

Ses: "Düşersin!"

Metin: "Düşmem işte!"

Ses: "Ayıp!"

Metin: "Ne yaptık ki biz?"

Ses: "Aptal mısın sen!"

Metin: "Benimle böyle konuşursan, aptal olup çıkacağım haa!"

Babasının sesi: "Çocuğa aptal deme."

Anasının sesi: "Sen hep onu koru."

Metin: "Babacığım, annem iyiliğim için söylüyor."

Baba: "Bak çocuğu ne yaptın!"

Anne: Erkek milleti değil misiniz? Hepiniz aynısınız."

Baba: "Çocuğun yanında böyle konuşma."

Anne: "Benim oğlum değil mi? Kendi çocuğuma hâkim olamayacak mıyım?"

Baba: "Ben susayım ki, sonunda sen de susasın!"

Metin: "Ne olursunuz kesin!"

Anne: "Sen sus, büyükler konuşuyor."

Annesinin dediği olmuştu. İşte, terliyordu Metin—on sekiz yıl sonra, başka bir kentte ve yanında anası babası yokken...

Oturdu. Pencereden kentin ışıklarına baktı. Birden ayağa fırladı.

"Bunların hiçbirisi yok artık, Metin," dedi. "Allah rahmet eylesin," diyerek anasını babasını andı. Özleyerek, sevgiyle... Artık terlemiyordu.

...

ÖLÜM NOKTASI

Bir varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde, ya Çin’de ya Maçin’de, masmavi denizler içinde, küçücük bir ada varmış.

Adanın kuzeyinde balıkçı köyü, köyün önünde koy varmış. Doğudan batıya akıntılar tararmış koyu, kıyasıya. Bu yüzden ya, köy halkı, dışinden tırnağından arttırdığıyla yıllar boyu görkemli setler, mendirekler yapmışlar tam koyun karşısına. Çünkü batıya sürüklenir de BATPARK’a giderlerse

öleceklerini sanırlarmış. Onun için hep doğuya, ATARK'a doğru giderler, balık tutarlar, akıntıyla birlikte köylerine dönerlermiş. Tüm yaşantıları bundan ibaretmiş. Yedikleri sırf balıkmış. Halk balıktan bıkmış.

Bir gün, GİTO adlı küçük bir balıkçı oğlu, koyda yüzüp açılmış. Kıyıda onu bekleyen minik sevgilisine gösteriş yapmış aklınca. Bir de, incili istiridye bulursam, sevgilime veririm, diye geçirirmiş.

Ama GİTA adlı küçük, zeki, güzel kız, "Onu zaten seviyorum. İlle de gösteriş yapması gerekmez ki!" diye düşünürmüş.

Oğlancağız bir ara akıntıya kapılıp gözden kaybolmaya başlamamış mı?

GİTA koşmuş, bütün köyü ayağa kaldırmış; yetişsinler de GİTO'yu kurtarsınlar, diye...

Gel gelelim, GİTO, tam akıntıyla açık denizlere, BAT-PARK denilen ölüm noktasına doğru sürüklenip giderken, can havliyle bir kayaya tutunmuş, canını zor kurtarmış.

Bütün köy halkı kıyıya toplanmış. BOŞO adlı genç bir balıkçı ozan, teknesine atlayıvermiş. Gidip GİTO'yu geri getirmiş.

GİTO, BOŞO'nun teknesinden kıyıya atlar atlamaz, GİTA ona doğru koşup sarılmak istemiş. Ama, ne yazık ki, GİTO'nun anası daha atik davranmış, GİTO'ya iyi bir meydan dayığı çekmeye başlamış.

Kadın, "Yüz kere söyledim, akıntı yönüne gitmeyeceksin, diye! Orası ölüm yolu! Hiç mi büyük sözü dinlemezsin?

ATARKUNA
BATPARKUNA."

demiş.

O anda tüm köylüler yinelemiş:

"ATARKUNA
BATPARUNA"

Meğer bu sözlerin anlamı şuymuş:

"Akıntıya kapılan ölüme gider.
Akıntıya ters giden yaşama gider."

Yediği sopa bir yana, GİTO'nun ağırına giden şey, GİTA'nın gözü önünde böyle marizlenmekmiş. Gözleri GİTA'yı aramış. Ama kızcağız başka yerlere bakarmış.

Balıkçılardan biri seslenmiş: "Hanım, yeter dövdüğün. Çocuk, ATARKUNA BATPARKUNA desin bir kez, sen de onu artık affet!"

GİTO bu sözcükleri demiş. Dayak bitmiş. Ne var ki, bu sözcüklerin ne anlama geldiğini pek anlamış değilmiş. İçinden, "Gene açılacağım işte; GİTA'ya inci bulana dek..." diye mırıldanmış.

O akşam evinin önünde GİTA'yla oynarken, "GİTA," demiş, "buraya geçenlerde bir gemi gelmişti hani. O geminin kaptanına babam balık vermişti. Kaptan da babama bir sözlük vermiş. Sözlüğün adı:

KOŞKOŞÇADAN KALTADOKÇAYA
KALTADOKÇADAN KOŞKOŞÇAYA

Gel bakalım, ATARKUNA BATPARKUNA ne demekmiş, anlayalım!"

İki çocuk, gizlice, bir köşeye çekilip sözlüğü taramışlar. Netice: ATARKUNA sözcüğünü bulmuşlar. "Akıntıya kapılan yaşama gider." Demek olduğunu öğrenmişler. Ama, bir türlü, BATPARKUNA diye bir sözcük bulamamışlar.

Küçük GİTO, "yarın KALTO DEDE'ye gidince, ona sorucam." demiş. Herkes, akşam bastırdığı için, evine dağılmış.

Ertesi sabah GİTO, adanın kuzey yamacındaki dedesinin kulübesine yollanmış. Zaten her gün ona balık, süt, ekmek götürürmüş.

Yüz yirmi yaşındaki KALTO DEDE, GİTO'nun ayak seslerini işitmiş, ama altmış yıldır gözleri iyi göremediğinden, "GİTO, geldin, biliyorum. Ama nerdesin?" diye seslenmiş.

GİTO da, "Burdayım dedeciğim. Sana süt, ekmek ve patabalık getirdim." demiş.

"Öff, gene mi patabalık? Biraz da çatabalık getirsen ya!" demiş dedesi.

GİTO da, "Getiririm, getiririm, ama önce bana sözlükte BATPARKUNA sözcüğü neden yok? Onu söyle bakalım!" demiş.

"Olmaz olur mu?" demiş KALTO DEDE. "KOŞKOŞ denizcileri kitapta göstermişlerdi bana bu sözcüğü."

"E, öyleyse sen de bana göster."

"Sen daha küçüksün. Bu kutsal kitapları büyüyünce okursun."

GİTO, "Dedem yemekten sonra nasıl olsa öğle uykusuna yatar. O zaman kitaplara gizlice bakarım," diye geçirmiş.

Ama DEDE bir türlü uyumaya gitmezmiş. GİTO da, "Bari ona sorular sorayım da uykusunu getireyim," diye düşünmüş, başlamış:

"Dede, kim bu KOŞKOŞLAR?"

"Anlatmıştım ya! KOŞKOŞLAR, usta denizcilerdir. Yüz yıl önce, bizim soyumuz olan, kadınlı erkekli yirmi KALTADOKLUYLA birlikte KOŞKOŞLARIN gemileriyle denize açılmıştık. Bu adaya gelmiştik. KOŞKOŞLAR hep gezerler. Biz KALTADOKLAR ise bir yerde yerleşmek isteriz."

"Sonra KOŞKOŞLARA ne oldu?"

"Onlar burdan göç ettiler. Biz burda kaldık. Çoğaldık."

"Nerde şimdi KOŞKOŞLAR?"

"Ölmüş olmalılar burdan ayrılır ayrılmaz."

"Neden?"

"Çünkü onlar BATPARK'a doğru yelken açtılar. BATPARK, ölüm demektir. Bunu bana onlar öğretmişti."

"E, öyleyse neden ölüme doğru gittiler?"

"Ben de yıllardır hep onu merak etmişimdir. Belki, bana bıraktıkları kutsal kitaplar bunun nedenini açıklayabilir. Ama altmış yıldır gözlerim bozuk. Okuyamıyorum."

Çok geçmemiş. Dede uyuklamaya başlamış. GİTO da sözlüğünü alıp, gizlice, kitapları incelemeye koyulmuş.

Kitaplarda BATPARKUNA diye bir sözcük bulamamış. Sözlükte de böyle bir sözcük yokmuş. Ama, bu sözcüğe en yakın olarak SATPARKUNA yazıyormuş kitaplarda sık sık. Sözlüğe bakınca, bunun:

"Akıntıya ters giden ölüme gider." Demek olduğunu görmüş. "Allah Allah!" diye geçirmiş, "Bu işte bir terslik var. Koskoca KALTO DEDE yanılacak değil ya!"

Sözlüğünü alıp, köye dönmüş. Ozan BOŞO'yu aramış. Ozan BOŞO, balığa çıkmışmış. GİTO da gidip GİTA'yı bularak ip atlamaya başlamışlar.

Bu sırada, BOŞO, yakıcı güneş altında, şarap içe içe, koşuklar düze düze, ATARK'a doğru kürek çekmekteymiş.

Bir ara küreklerden biri kayıp akıntıya kapılıvermiş. O da küreğin peşinden... Kürek gider, BOŞO'nun teknesi küreği izlermiş. Akıntı gürül gürül kaynarmış.

BOŞO korkusundan tir tir titrermiş; BATPARK'a, ölüme doğru gittiği için...

Bakmış, yapılacak bir şey yok; bırakmış tekneyi yönetmeyi. Oturmuş, şarap içmeyi sürdürmüş. Üstüne de bir koşuk yakarak:

Önüm BATPARK
Ardım ATPARK
İçerim şarap
Şükür, ya Rab!

Teknesi, koyun ağzını kapatan setlerin açık deniz yanından geçerken, BOŞO: "Amanııım, köyün bütün emeği, parası bu setleri yapmak için harcanmış! Ne görkemli şeymiş bunlar!.." diye söylenmekten kendini alamamış.

Sonunda sarhoş olmuş BOŞO, sızmış kalmış. Uyandığında, gece olmuşmuş. Teknesi yarım metre derinlikte bir sığılıkta yavaş yavaş ilerlemekteymiş.

BOŞO bakmış, şaşkınlığından küçük dilini yutayazmış! İnciler, mercanlarla dolu suyun dibi. Denizkızları, denizatları, pelikanlar, ıstakozlar, kalamarlar yüzmekte her yanda. Martılar, "Hoş geldin, boş geldin!" diye haykırmakta. Ama karanlık bastırdığından, ve henüz ayılamadığından, "Düş görüyorum galiba!" demiş BOŞO. O sığılıkta yavaşlayan akıntı, yavaş yavaş gene derinlere sürüklemiş teknesini.

BOŞO da, "Net vakit ölcez acep?" diye geçiriyormuş. Derken, uyumuş gene...

Ertesi sabah bakmış, adaya yaklaşıyor. Başlamış bir yandan tek kürekle tekneyi adaya yaklaştırmaya, bir yandan da "İmdat! Kurtarın!" diye bağırmaya.

Kıyıda balıkçılar zaten onu gözetlerlermiş. Açılıp, BOŞO'nun teknesini kıyıya çekmişler.

BOŞO bitkinmiş, ama gene de kendini tutamamış; bir söylev çekmeye başlamış:

"Ey arkadaşlar! Burda pinekleyip duracağınıza, BAT-PARK'a doğru bırakın teknelerinizi. Ben yaptım bunu. Cennet gibi yerlere gittim. Hepimiz oraya gidelim. Zengin olalım. Okul, hastane, oyuncak fabrikası açalım." demiş. Yanında örnek inciler, mercanlar getiremediğine pek üzülmüştü.

Balıkçılar önce alay etmişler onunla. "Bizim ozan iyice kaçırdı!" diye. Sonra yavaş yavaş öfkeye dönüşmüş duyguları. Biri çıkmış, "Hey BOŞO, sen kim oluyorsun da ATARKUNA BATPARKUNA kuralını çiğniyorsun? Törelere karşı geliyorsun!" demiş.

Hep birlikte BOŞO'yu pataklamak için üzerine yürümüşler.

BOŞO korkmuş, "Yoo! Yoo! Yalan söyledim. Sarhoştum, düş görmüş olacağım," diyerek canını güç kurtarmış.

Ama o günden sonra, BOŞO'nun ağzını bıçak açmaz olmuş. Evinde oturur, kara kara düşünürmüş. Şarap içmeyi, koşuk düzmeyi bile boşlamış. "Gerçekleri bu insanlara nasıl söylesem? Onları, tanık olduğum o zenginliklerden nasıl yararlandırırsam?.." diye düşünür dururmuş.

Sonra kalkmış, bir gün KALTO DEDE'ye gitmiş. Göklerini bir de ona anlatmış. GİTO da ordaymış. Saklandığı yerden bütün konuşulanları işitirmiş.

DEDE, "Olmaz böyle şey," demiş, "sen herhalde sarhoştun. Kitaplar böyle söylemiyor.

Bunları işiten GİTO, içinden, "Kitaplar belki de böyle söylüyor!" diye mırıldanmış.

KALTO DEDE'ye duyduğu saygı, ozanı, kendinden kuşulanmaya itmiş. "Ya gerçekten düş görmüşsem..." diye eslenmeyi bile unutarak oradan uzaklaşmış.

KALTO DEDE, iyi göremediğinden, BOŞO'nun uzaklaştığını fark edememiş. "Gerçekten gittin mi BATPARK'a?" diye sormuş. Ama, kimsecikler yanıt vermemiş bu soruya. Orda saklanan GİTO, "BATPARK'a gitmemiş, ama SATPARK'a gitmiş," diye mırıldanıyormuş. Gülmek için de kendini zor tutuyormuş.

ERTESİ GÜN

GİTO, BOŞO'nun evine gitmiş. "Bana o yerleri anlatsana!" demiş. BOŞO da önce, "Ben yer mer görmedim!" dediyse de, sonra oğlanın öğrenme aşkıyla dolu meraklı gözlerine bakmış, dayanamayıp, "Evet," demiş, "anlatacağım. Cennet gibi yerler gördüm. Orası hepimizi zengin eder. Var o yerler, var!"

"Ben de gitçem. Olur mu?"

"O kararı kendin vermelisin. Eğer ben düş görmüşsem, o ki bu yolculuk senin ölümün olur."

ERTESİ SABAH

GİTO, babasının teknesini almış, içine üç günlük kumanya koymuş. Teknesini akıntıya bırakmış. Koydan çıkınca, korkmaya başlamış. Küreklere asılıp geri dönmeye çalışmış. Ama artık çok geçmiş.

Kadere boyun eğip, akıntıyla birlikte bilinmeze sürüklenmiş. Uyuyakalmış.

Uyandığında her yer karanlıkmış. "Can boğazdan gelir!" diye geçirip biraz yemek yemiş. Sonra gene uyumuş.

Ertesi sabah, gözlerini açınca, gördüklerine inanamamış. Teknesinin yarım metre altında mermerlerden yapılmış batık bir kent uzanıyormuş. İri iri incilerle dolu ıstridyeler, al al mercanlar, rengârenk balıklar, ıstakozlar, kalamarlar, martılar, pelikanlar, denizkızları, denizatları kaynıyormuş her yanı.

Hemen demir atıp, inci mercanla doldurmuş teknesini. "Bu yiyecekleri de neden getirdim ki?" diyerek, getirdiği kumanyayı bir yana itmiş; yakaladığı ıstakozları, balıkları pişirip yemeye başlamış.

Suya girip, batık kentin mermerleri arasında dolaşmış.

Bütün gün, bir saniye gibi geçivermiş. "Artık dönsem iyi olacak," diyerek yeniden derinlere açılmış. Ama köyüne nasıl döneceğini bir türlü kestiremiyormuş. Uyku bastırmış. Teknesi sürüklene sürüklene gene adaya yaklaşmaya başlamış. GİTO uyanıp, "İmdat!" diye bağırmış. Aslında, anası, babası, GİTO, BOŞO, ve tüm köy halkı zaten denize açılmışlarmış onu aramak için. Hemen GİTO'nun teknesini yakalayıp kıyıya getirmişler KALTO DEDE bile yıllar sonra ilk kez kıyıya inmiş, onu gözlüyormuş.

GİTO'nun anası, kocasına: "Bu oğlanı iyice dövelim," demiş. Babası da: "Bence, iyice övelim," diye yanıtlarmış. Orta yaşlı bir balıkçı, "Seni cezalandırmalı, çünkü sen de BOŞO gibi, ATARKUNA BATPARKUNA töresini çiğnedin," demiş.

GİTO da, "ATARKUNA BATPARKUNA'nın yanlış olduğunu sizlere kanıtlarım. Doğrusu, ATARKUNA SATPARKUNA'dır. Bu da, 'Akıntıya kapılan yaşama gider; akıntıya ters giden ölüme gider,' demektir," demiş.

BOŞO atılıp, eline bir çomak almış ve kum üstünde çizgiler çizerek, "GİTO haklı!" demiş. "Bakın, bu akıntılar açık denize doğru gidip şöyle bir eğri çiziyorlar. Sonra bir sığığa geliyorsunuz..."

GİTO onu desteklemiş: "Evet, batık kentin olduğu yer. Teknemdeki inciler, mercanlar yeterli kanıttır."

BOŞO sürdürmüş: "Sonra akıntılar gene hızlanıp bir daire çiziyorlar, ve gene bu koya geliyorlar."

Akılları, anlatılanlara yatmış görünen köy halkı, bu kez, KALTO DEDE'ye dönmüşler; bakalım o ne diyecek, diye...

KALTO DEDE ağlamaktadır. Çünkü, KOŞKOŞ denizcilerinin kendisine anlattıklarını yanlış anımsamış olduğunu düşünmektedir. Bir de, sevinç kaplamıştır içini. Çünkü, demek ki KOŞKOŞ'ların BATPARK'a (yani SATPARK'a) gitmeleri, onların ölümüne yol açmamıştır. DEDE'nin içi inanç, umut dolmuş. Kendini tutamayıp, acayip, çocukça bir çılgılık atmış:

"YAKKOOOOO!"

Sonunda, herkesin kendisine soran gözlerle baktığını fark edip:

"YANILMIŞ OLABİLİRİM!"

demiş.

Der demez de, GİTA, GİTO'ya; GİTO, KALTO DE-DE'ye; BOŞO öteden beri gizli gizli sevdiği kıza; GİTO'nun babası, karısına; velhasıl, herkes birbirine sarılmış. Yeni bulgularan zenginliklerle neler yapacaklarını görüşe görüşe ortalığı bayram yerine çevirmişler.

GİTO, GİTA'ya en iri incilerden bir sepet dolusu sunmuş.

Onlar ermiş muratlarına, biz de hep beraber kendi mura-dımıza doğru çikalım yola arkadaşlar, arkadaşlarla beraber.

SON SÖZ

Bir de gözlük fabrikası kurmuşlar. KALTO DEDE'ye bir gözlük aramağa etmişler. O da artık, "B"lerle "S"leri hiç karıştırmamış.

...

BU KİTABIN HİKAYESİ (devam)
(BİR AŞK KADINI)
(Shabono'da)

AŞK KADINI: LAURA (DOLORES) KERMEN

Nusret Kermen'in kitabınının yayımlanması, önlenemez biçimde bir kez daha gündeme geldi.

Şöyle: Aralık 2000'de Amerikalı bir hanımefendi, geçen Ekim ayında, kocası Nusret Kermen'in notlarını (ki Mahir Torbalı'nın bize vermiş olduğu daktiloya çekilmiş metinlerin orijinal malzemesiydi) büromuza getirmiş, ve özetle şu inanılmaz sözleri söylemişti—hem de, tatlı bir Amerikalı şivesiyle de olsa düzgün bir Türkçeyle:

"Sayın editör, kocam esrarengiz bir şekilde ortadan kaybolunca, onu yeni kocamla (bunu öyle cana yakın bir gülücük eşliğinde söylemişti ki!) birlikte aramayı sürdürdük. Kocamı aramamın amacı, onun gene yuvasına dönmesini sağlamak değildi—daha ziyade onun başına bir felaket gelip gelmediğini öğrenmek, gerekirse ona parasal yardımda bulunmak istiyordum. Dünyanın en özgür kafalı birkaç bireyinden biridir o. Sadece düşünücü olarak da değil, uygulayıcı olarak da. Eh, bendeniz de öyleyimdir, ama o benden bin beterdir!"

Laura hanım güldü. Dalmıştı. Uzun süren bir sessizliğin ardından, konuşmasını sürdürdü:

"Onu çok seviyorum, ve onu çok takdir ediyorum. O bir 'yaşam sanatçısıydı', ya da ola ki, yaşıyorsa, hâlâ de öyledir."

"Ne var ki, gel zaman git zaman, biz Mahir beyle birlikte yaşamaya başladık. Erkekleri severim, kocamı tercih ederim, ama o yoksa! Değil mi ya! Birkaç yıl önce yayınevinizin Jack Kerouac'tan yapılan Zen Kaçıkları (Dharma Bums) çevirisini okuduktan sonra, kocamın öykü ve anılarını muhakkak aynı kalemin çevirmesini istedim. Mahir'den, metinleri yayınevinize getirmesini istedim.

"Sonra Mahir'in onları Türkçeye çevirdiğini görünce, içim rahatladı. Ama gene de lütfen burada onlara son Türkçe biçimlerini verin. Mahir öldükten sonra, sizlerden de ses çıkmayınca, işte, kalktım, o metinlerin bir kopyasını daha getirdim."

Kendimi bir romanın içindeki bir kişi olarak hissetmeye başlamıştım.

Amerikalı kadın (Laura, yani Mrs. Kermen, ki ona kısaca La dememi istemişti) konuğum beni Oregon eyaletinin Tacoma kentindeki evine davet etti. Zamanım olmadığı için o sıralar gidememiştım. (Ama, editörlerimizden birini oraya göndermeyi planlıyoruz. O görkemli, inanılmaz, bir zamanların güzel Kızılderili yurtlarını merak ediyorsanız, Jack Kerouac'ın Zen Kaçıkları'nı okumanızı öneririz.)

Ama biz öykümüze dönelim: Bayan La (La Hanım demek

biraz solak geliyor da), uzun yıllar Amerika'da bulunduğumuz için çokça alışık olduğumuz, ama gene de bizi şaşkına çeviren o Amerikalı açık yürekliliğiyle bir itirafta bulunarak, Mahir ölmezden önce birkaç yıl İzmir'de ve Tacoma'da birlikte yaşadıklarını da anlatmış, bu ilişkiyi anlatan anılarını da bize teslim etmişti. Umarız, yakında, sıra ona da gelecek.

Bayan La, artık nerede olduğunu bilmediği kocasının ona yıllar önce, 1985 ve 1986 yıllarında en tuhaf vesilelerle kimilerinin üzerleri içki ya da yemek lekeleriyle kaplı her türlü kağıt parçalarına ve kartlara yazılmış—daha doğrusu karalanıvermiş yazılarını bize "teslim" etmişti. Bayan La, bu yazıları, kocasının ona "teslim" ettiğini söyledikçe, biz de aynı sözcüğü yineler olduk. Bu, bize, onların (Mahir, Bayan La ve Nusret Kermen üçlüsünün) bu yazılara birtakım özel kutsal metinler diye baktıkları duygusunu veriyordu.

"Kocam hep bu yazılarının, Türkçeye çevrildikten sonra, kendi ülkesinde, yani Türkiye'de yayımlanmasını istemiştir. Bu iş için Söz Yayın'ı seçtik kendimize."

Sayın Bayan La'ya, Mahir beyin çevirisini de zaten çok iyi bulduğumuzu belirttim. Kitabı 2001'de mutlaka yayımlayacağımızı söyledim. İlk fırsatta onu ziyaret edeceğimize, ve kitabı basılmış olarak ona sunacağımıza söz verdim. Zaten, tüm Söz Yayın çalışanlarının, sevgili Kerouac'ımızın Kuzey Amerika Pasifik Okyanusu kıyılarını görmeye bir hac diye bakmakta olduklarını anlattım. Hele, Bayan La, orada bir shabonosu olduğunu söyleyince, bu yolculuğun artık yayınevimiz için farz olduğunu anlamıştım. Ne var ki, bu yılın başındaki ekonomik kriz yüzünden kitabın basımı gecikti. Onun için, Bayan La da, bu kitabı sizlerle aynı zamanda okuyabilecek.

Editör

Nisan 2001

sozyayin@turk.net

VE SONRA...

Ben, 2001 yılının Mart ayında Oregon'a gittim—Kızılderili ülkesi. Bir zamanlar (50'lerde miydi?) Dharma Serserisi, Beat kuşağının sözcüsü, sırtçantalarını ilk kullanan gezgin şair-yazar, sevgili "abi"m'in (Geştalt Öğretisi'nin kurucusu Salomon Fritz Perls nasıl "baba"msa, William Burroughs'un, Gery Synder'in, Charlie Parker'ın, Gregory Corso'nun, ve elbet Allen Ginsberg'in ortak dostu Jack Kerouac da o denli abim olur) 1956'nın 18 Haziran günü San Fransisco'dan kuzeye vurup deniz kıyısı, orman, dağ bakmaksızın vardığı, Alaska'nın, Kanada'nın güneyindeki Georgia Boğazı'nın güney suları Kızılderili ülkesi burası. Şimdi, kanımca en şanslı Amerikalıların oturduğu en mavi denizlerin, en haylaz balıkların, en yeşil çayırların, en ulu ağaçların, en mor dağların, en kahverengi, en iri ayıların, en sağlıklı insanların ülkesi.

Bayan La, "*Bireysel (ve sanırım, Tek) Shabono*" diyebileceğim bir evde yaşıyordu. Bunu bana daha önce söylemişti. Merak içindeydim. Bu ev, bu kitapta anlatılan özgün Shabono'ların, yaratıcı bir yaklaşımla, özel bir yaşam ortamı haline getirilmiş bir düzenlemesiydi. Daire şeklindeki ev yatak, müzik, okuma, yemek, oyun odalarıyla, havuz, hamam, çiçek ve ağaççıklarla bezeli seralar dahil, aralarında herhangi bir duvar olmaksızın birinden ötekine farkına varılmaksızın geçili veren bir rahatlık sunmaktaydı. Yazın, ya da istenilen günlerde, gündüzün güneşi, bulutları, kuşları, geceleyin de yıldızları görebildiğiniz kubbe şeklindeki devasa tavanı, otomatik olarak, bir *convertible*, yani üstü açılıp kapanabilen bir arabanın tentesinin açılıvermesi gibi açılıyor. Ortaya minyatür bir Güney Amerika balta girmemiş ormanı Shabono'su çıkıyordu.

Önce size Shabono nedir, onu anlatalım! İsterseniz, internete, *shabono* sözcüğünü girerek sayısı bini geçen web sitelerine ulaşabilir, bilginizi daha da genişletebilirsiniz. (Ola ki biliyorsunuzdur: Carlos Castaneda'nın öğretmeni Meksikalı Kızılderili büyücüsü Don Juan Matus'un kadın öğrencilerin-

den, yakında Söz Yayın'ca yayımlanacak *Being-in-Dreaming* (Rüya-Gören-Varlık) ve *The Witch's Dream* (Cadının Rüyası) adlı kitapların da yazarı Florinda Donner Grau'nun da *Shabono* adlı bir kitabı vardır.)

Bakınız, bu kitap bağlamında shabonolarla ilgili neler demişiz:

Amazon boyunca uzanan o balta girmemiş yağmur ormanlarındaki "Shabono"ların yirmi birinci yüzyıl sözde uygar dünyamızdaki karşılığı olan "*conduminium*"lar, yani apartmanlar (apartman kompleksleri), mekan olarak bir tür *Shabono* değil midir? Selamsız sabahsız, sağlıksız, yabancılaştırıcı, tatsız tuzsuz bir *Shabono*—ta ki kimi çağdaş kadın ve erkek kahramanlar çıkıp da, o kuru yaşamı tatlı, acı çikolatalarla tatlandırana dek...)

Burada size, internetteki, *From the Journal of Sharon Bladholm Page'den ve Real Etnography vs Anthropologically Inspired Fiction Yanoama vs Shabono_files, figure 5 shabono_files* adlı web sitelerinden kimi bilgiler aktaralım (sizler de bu sitelere, ve ayrıca, Shabono sözcüğüyle arama yaparken karşılaşacağınız sitelere girerek geniş bilgiler alabilir, shabonolardaki yaşantıyla ilgili ilginç fotoğrafları görebilirsiniz):

Öğleden sonranın kavurucu sıcağında güneşin dağladığı toprağın üzerine çarpan beklenmedik bir yağmur etrafa çamurlu su damlaları saçmaya başladı, ve birden ortalıkta bir rahatlama havası estirdi. "*Tushua*" denilen Shabono reisi Lorival, bizi davet ederek, az sonra başlayacak olan danslı töreni izleyebilmemiz için kalmamızı önerdi. O civardaki Juricaba ve Tootootobi köylerinden yerliler, kimisi üç kimisi de sekiz gün yürüyerek shabonoya varmaktaydılar. Biz törenleri kaçırmayalım diye derhal, eşyalarımızı toparlayıp shabonoya getirmek üzere ormandaki yerimize doğru yola çıktık. Biz döndüğümüzde, alacakaranlık bastırmak üzereydi, ve shabononun ortasında törenlerin yapılacağı alan akşamın loşluğuna bürünmüştü.

Bu geniş dairesel alanda çocuklar çeşitli oyunlar oynarken bir oraya bir buraya koşuşturuyorlardı. Yakılan ateşlerin kolları daha da kırmızı görünmeye başlamıştı. Geniş sinirlerde kızartılmakta olan *cassava** ekmeklerinin yanındaki kazanlarda maymun etleri kaynatılalıdır, oradakilerin bağırtılı konuşmaları köpek havlamalarına karışıyordu.

Bir Shabono'nun içindeki tipik yaşama düzeni:

Artık herkes dansların başlamasını beklemekteydi—nitekim çok geçmeden dans başlamış, ve onlar dans ederlerken, biz de, bütün gün bitkin düştüğümüzden, hamaklarımıza serilmiştik. Gece yarısından sonra saat ikide, uyanıyom, ve sağa sola düzensiz imişçesine, ama son kerte enerjikçesine zıplayan bedenlerin karaltıları ile törensel çığırmanın yükseldiğini görüyorum. Bir süre sonra erkekler shabononun iç çepe-rini dağınık da olsa bir halka oluştururcasına çevirdiler. Kadınlar, bir yandan ağır ağır pişmekte olan yemeklerle ilgileniyorlar, bir yandan da kendi sıralarını bekliyorlardı. Onlar daha sonra dans edeceklerdi. Sonra gene hafif bir uykuya dalmışım—rüyamda yırlayan dansçıların sesleri bir inip bir yükseliyor, karanlıkta devinen bedenleri zihnimde art arda akıp gidiyordu.

Gece bir kez daha gündüze dönüşmüştü. Geceymiş gündüzmüş ayırt etmeksizin sürmekte olan o sürekli gürültü âleminde pekâlâ uyumuştum doğrusu. Bu âlem, günün farklı zamanlarına ilişkin herhangi kesin bir ayırım tanımıyordu. Deca bana, gece boyunca kadınların dans etmekten bitap düştüklerini, ama bugün de dans etmeye devam edeceklerini söylüyordu. Birkaç erkek bir araya gelerek ikişerli gruplar oluşturdular; iki kişiden biri *ebene* tozunu bir kamışın ucundaki kaşığimsı çıkıntıya yerleştiriyordu. Ardından, uyuşturucu, öbür adamın burundeliklerinden birinin içine sokulmuş olan kamış borunun içinden derin bir soluk verilip durulduktan ve

* Manyok ağacının kökünden elde edilen nişasta ya da tapyokadan yapılan ekmek.

sonra tek bir hamlede hızla soluk alınarak içe çekilmesiyle, bol ölçüde *ebene* sinüs kovuklarına aktarılmış olur, ve ardından sıra uyuşturucuyu çekenin öbür burundeliğine gelir. "Pipo"nun doldurulması ve uyuşturucunun her birinin burundeliklerine hızla çekilmesi süreci, artık her ikisinin de burundeliklerinden aşağıya doğru devasa *ebene*-sümük karışımı sarkıtlar asılana dek sürer. Artık bu erkeklerin hareketleri, yırlamaları, arada bir koyuverdikleri çığlıkları, yeri tepmeleri, hayvanlar gibi ulumaları giderek daha da yabansılaştıkça, çığrından çıkan devinimleri onların boyalı yüzlerine yansıyarak onlara bambaşka görünüm veriyor.

Bayan La'nın, beni havaalanından getiren arkadaşı, "shabono-ev" in önünde durdu. Shabonuyu çevreleyen özel koruya girerken, üzerinde,

Dr. Laura Dolores, M.D.
Surgeon

Yazılı bir levha görmüştüm. Ben dalmış, hâlâ, doktor Laura Dolores herhalde Bayan La'dır, diye düşünüyordum. Adının Dişi Kartal olduğunu söyleyen karşılayıcı (ve şoförüm), shabononun girişindeki zili çalarken, "Alaska dahil Kuzey Amerika ve Kanada'nın bir numaralı cerrahıdır Dolly," dedi. Arkadaşları ona Dolly derlermiş.

Kendi kendine açılıveren geçitten içeriye girdiğimizde, camekân kubbe kapalıydı. Ama gün ışığı shabonocuğun içini, bahçede oturuyor imişizce aydınlatıyordu.

Bayan La bizi karşıladı, beni yatacağım yere götürdü. *T-shirt*ümle *short*umu giydim. Shabononun orta yerindeki havuzun başında oturan üç kadınla tanıştırıldım. Ms. Dee, siyah gözlü, bembeyaz tenli bir kadındı. Hatta ona, "Bu yaz yanmamışsınız," dedim. O da içtenlikli ama hafifçe gülümsedi.

Kadınlardan biri Kızılderili imiş: *Female Eagle* diyorlardı (bizim (Dişi Kartal, yani). Türkçede biz ona kadın, değil kız deriz—daha yirmisindeymiş. Tanrım! O saçların gürlüğü! Bir de karaderili bir kadın vardı, otuz üç yaşında, Gingerella adında. "Onunla yatan kimse, bir yıl hasta falan olmaz," dediği La şaka yollu, "Senden hoşlanırsa, Tantra da öğretir sana." Sanırım en güzelleri de oydu, ve en çok ilgimi çeken. Tibet Tantracılarını iştmiştiim de, buradaki bağlamını çıkaramamıştım. Gingerella şakrak bir kahkaha attı, "Ya senle yatan, Dolly?" diye sordu. Sonra yanıt beklemeksizin ekledi, "Orta bacağını kesersin herhal!" Hepsi gülüştüler. Benim içimden pek gülmek gelmedi. Bayan La'ya baktım. Olgun, doruğunda bir dişi, ama daha çok meleğe benzeyen bir dişi. Cerrahlıkla, doktorlukla alakası olduğuna bin şahit gereken bir dişi.

Kahve içtik. Onların, Türkiye, İstanbul, Efes ve Kapadokya hakkındaki sorularını yanıtladım. Çok şey biliyorlardı.

Bir ara Bayan La, "Siz eğlenmenize bakın, az sonra size katılırım," deyip az ötedeki bilgisayar yerine geçti.

Dişi Kartal, "Türk erkeklerinin çok *sexy* olduğunu söylüyorlar, ama kadınlardan korkarlarmış, doğru mu balım (aslında "*honey*" demişti, sevecen bir hitaptır *honey*, yani bal).

Ben hemen onlara, Türkçede *sexy* sözcüğünün yanlış olarak "seksî" biçiminde kullanıldığını, bunun da İngilizceyle Osmanlıcanın bir karışımı olduğunu, oysa seksii diye uzatılmayarak seksi diye "i"nin kısa kesilerek okunması gerektiğini anlatmaya başlamıştım.

İkisi de kıkırdadılar. Şimdi bırak edebiyatçılığı da soruma yanıt ver, diye tutturdular.

Aslında ben gün görmüş, kendimi Zen ve Gestalt çalışmalarıyla tanımaya çalışmış, erotoloji açısından epey ileri bir gizemci olarak gören bir kimseyimdir. Kadınlar beni tiye alıyorlarmış gibi gelmişti. Onlara, Türk erkeklerinin güçlü olduğu söylenir durur, ne var ki, her erkek kendi sapından asılır anlamına gelecek İngilizce bir laf ettim. Güldüler de güldüler. İyi gidiyordu.

Sonra ekledim: "Kadınlardan korkmaya gelince, doğrudur. Az çok evrenseldir bu, hele bizde, sünnet falan... Pipimizi kesecekler diye epey sıkıntılı günler geçirir bizim orda erkekler." Ardından dayanamadım, "Ne var ki, o günleri geride bıraktım ben," diye kahramanca bir çıkış yaptım. Aslında doğrudu da. Bakalım şimdi ne olacaktı?

"Üçümüz grup seks yapalım," dedi bir süre sonra Dişi Kartal, bir yandan soyunadursun.

Bilgisayar yerine doğru bakmışım.

Gingerella, her şeyin farkında, "Bayan La isterse katılır, bırak onu şimdi," dedi. Ondan hoşlanıyordum, şimdiyse daha da çok.

Ah bu Amerikalı karılar! Mesela niçin ben önyak olmuyor da, "Haydi soyunalım!" demiyordum. Eh, elbet bir gün onu da yaparız inşallah, hele bir yetmiş seksen yaşına varalım da...

Üçümüz çıpıl çıpıldak. Esmer memeler, bakır rengi kalçalar, kara kıllar, ak karınlar.

Daha üç saat önce uçakta birtakım ciddi işadamlarıyla, bir de yaşlı bir kadın vardı, ressammış.

Oysa şimdi, birbirimizi ılık-serin suda batırıyor, oramızı buramızı elleşiyorduk. Zaman zaman onlar bana, kimileyin de ben onlara sarılıyordum. Bir ara üçümüz birbirimize sarıldık, kenetlendik. Seks falan değildi bu. Dostluktu, insanca bir şey. Birden farkına vardım. Bayan La dönmüş, havuz başındaki yerine oturmuş, yüzünde anlayışlı bir tebessüm, bizi izliyordu. İnanamadım. Çok güzeldi, yani çok seksiydi. Ayak ayak üstüne atmıştı. Ayağında da külot yoktu. Pembemsi karaltılarını görebiliyordum.

Bu ne biçim işti: kollarım, iki genç ve güzel kadının bellerine dolanmış, gözlerim onların capcanlı, sağlıklı dişi organlarıyla banyo yaparken, benim sapım ilk kez işte, Bayan La'nın o manzarası karşısında dimdikleşmişti. Adaam sen de... Öyleyse öyledir. Şimdi oturup, Freudçu *mind-fucking* (kafa düzerlik) mi yapacağız yani? *Shit!*

Birden kararımı verdim. Sudan çıktım. Hepimiz bornuz-

larımıza sarılıp oturduk.

"Acıktım!" diye bağırdım. Amerikalı mı olmuştum, nedir? Hepsi birden, "Yeaaaaah!" (tabiiiii) diye bağırdılar. Sonra çıktık, körfezde bir restorana götürdüler beni. Istakoz, havyar, pavurya, kalamar, midye, istiridye yedik. Şarap, konyak. Dişi Kartal ile Gingerella'yı evlerine bırakırken, Gingerella, "Yakışıklıya, orta bacak hikâyesini anlatasın!" dedi. Dolly, yani La, yarı hüznü yarı mutluluk anlatan bir bakışla onu süzdü. La ve ben eve dönünce, hava soğduğundan, Shabononun zaten kapatılmış olan cam çatısı altındaki oturma bölümünün içinde odunların çatırdaya çatırdaya yanarak içimizi ısıttığı şöminesinin karışısındaki yatağa benzeyen rahat bir kanepede oturduk, daha doğrusu kanepeye serildik.

"Hoş geldin!" dedi Bayan La. Sanki beni gerçekten ilk kez karşılamışçasına.

Etkilendim. "Hoş bulduk!" dedim. Sesim ta yürekten geliyordu. Buna ben de şaşırdım.

Bir şey demeden baktık. Derin bir nefes aldım. La ile daha epey—Oregon'da mı olur, İstanbul'da mı, ya da dünyamızın bir başka yerinde daha çokook birlikte olacağım duygusu kesinleşti içimde.

Birden, La ile bir *not-doing* (yap-mama) olgusunun içinde olduğumuz duygusuyla sarsıldım. Yani, biz, şimdi, kendimizi bırakacak, sıfır düşünce konumuna geçecek, ve evrenin (bu sözcüğü de pislettiler, haydi, "kâinatın" diyelim bari) uzantıları bilge bedenlerimiz, zihin beyin frenleri parazitleri olmaksızın ne isterlerse onu yapacaklar.

Bu görkemli akışı bir telefonun sesi kesti. "Shit!" dedi La, sonra, ikimizce de işitilebilen diyafon düğmesine bastı. Ben, "umarım bir ameliyat için çağırıyorlardır!" diye aklımca bir espri yaptım. La, anlayışlı bir gülümsemeyle, "yok öyle şey!" dercesine kaşlarını kaldırırken, Gingerella'nın şakrak sesi, "Orta bacak hikâyesini anlatmaya başladın mı, karı?" diye yankılandı. La, "Onu bilmem ama, senin sesin kesiliyor şim-

di!" diyerek telefonu devreden çıkardı.

Birbirimize baktık.

"Anlatayım, bari!" diye seslendi La, yumuşacık kanepeye iyice gömülerek. Merakla dinliyordum.

...

AMELİYAT

(O gece bu öyküyü dinledim. Hayretten donakalmıştım. Çok sonraları, 2001 yazında, Nusret Kermen'in Ayvalık açıklarında demirlemiş olan *Gelincik* adlı yatında, bu kez aynı öyküyü bana o yazılı olarak vermişti. Ben burada o yazılı versiyonu sunmak istiyorum. Ancak, *Apartman Aşkları* 2001 İstanbul Kitap Fuarı'na yetiştirilmek istenildiği için, bu öyküm, *Apartman Aşkları II* adlı kitapta yayımlanabilecekmiş. Nusret Kermen'in bir de *Gelincik* ile *Kiraz Ağacı* öyküsü var ki, onun

gelecek kitaba ertelenmesinin nedeni ise bambaşka. İletişimsel bir neden. "Zira," diyor Kermen, "her ne kadar ben—Kiraz Ağacı—, Gelinciği küstürdüysem de, ya da ola ki o böyle düşünüyor olabilir, zira bu iki dil arasında, Gelincikçe ile Kiraz Ağacıca arasında birtakım farklar olabilir. Ben sessizlikten yanayım, dil farklılıklarını aşmadan yanayım, her ne kadar geveze izlenimi verebiliyorsam da. Onun için, bu öykünün bir ortak-öykü olmasını yeğledim. Gelinciğe bunu önereceğim. Neticesini gelecek kitapta anlatacağım. Niçin mi şimdi yazmıyorum? Zira bu bir bilgisayar aşkıdır, ve ben onun o şiirsel *e-maillerini* olduğu gibi vermek istiyorum, ve bunu, onun onayını almaksızın 'dallarımı kesseler' yapmam!"

Özet olarak, şimdi biz size üç öykü sözü vermiş oluyoruz:

1. La ile bir *not-doing* (yap-mama) öykümüz;

2. N. Kermen'in *Gelincik* ile *Kiraz Ağacı* öyküsü (*Gelincik* adlı kişinin kararına bağlı olarak), ki ayrıca biz de çok merak ediyoruz;

3. Gene N. Kermen'in *Ameliyat* adlı öyküsü.

Bu kitabın birkaç yerinde belirttiğimiz gibi, siz okurlarımız da kendi başınızdan geçen, ya da kurgulamış olduğunuz bir *Apartman* ya da *Bilgisayar Aşkı* öykülerinizi gönderebiliyorsunuz.

—Editör

III

**Editör
YABYUM**

Bir Yap-mama Buluşması

Burada, Bayan La ile Shabono'daki son gecemizi anlatmak istiyorum. O geceden sonra onu nasıl bırakabilmiş olduğuma hâlâ inanmıyorum. Ama ikimiz de birbirimizden ayrılıp kendi yollarımıza koyulmuştuk işte! Oysa, aramızda geçenler, en derin aşk öykülerindeki sahnelerden çok daha yoğun ve, evet, "başka sözcük bulamıyorum: "sağaltıcı"ydı! Kanımca sözcükleri bir yana kaldırıp, biz sözcükler ötesi o yap-mama buluşması üzerinde yoğunlaşalım. (Bu öykünün sonunda,

daha önceleri bir dergi için yazmış olduğum, "Yabyum—Tibet Seks Törenleri ve Jack Kerouac" adlı bir yazımı da sunmaktayım.)

Shabono'daki son gün. Zaman durmuş. Türkiye'ye dönünce, ekonomik kriz sonrasında, ne yapıp yapıp, ilk fırsatta bir shabono inşa etmeyi kuruyorum. Bir Zendo. Yap-mama çalışmaları öğretilen bir yer. La'nın yanıma geldiğinin farkındayım, İstanbul'dan Seattle'a dönüyorum.

"Yap-mama yapalım!" diyor La.

Zaten ben de aynı şeyi geçiriyordum.

"Yap-mama, yapılmaz ki!" diye yanıtlıyorum onu.

"Biliyorsun işte," diye mırıl mırıl, fısıl fısıl.

Domuzluğum tutmuştu: "Ne istiyorsun, yani?" diye sordum. "Seni şey yapmamı mı istiyorsun?"

Küsermiş gibi alt dudağını büzdü. "Yap-mama, işte!" dedi.

El ele, yatağa doğru yürüdük. Birbirimizi yavaş yavaş soyduk. Onu yatağa diz üstü oturtup ben de diz üstü onun karşısına geçtim. Karnımı, karnına yasladım. Hafif geri çekilip gene hafif ileriye doğru bir hareket yaptım. O da aynı şekilde karşılık verdi. Onu yanıtladım. O da beni... Ver al, al ver. Şokçuklar... Sonra ikimiz de biraz geriye doğru çekildik, ardından tatlı bir çarpışma. Sevinçli solumalar—hiç farkında değilim, bir çığlık atmışım. Ayyy! La'dan da bir çığlık. Artık ne yapacağımı bilemiyorum, içim içime sığmıyor. Tanrı'ya şükürler ettim. Nasıl da yaratmış bizleri! Karşımdaki kadına bütün insanlığın öykülerini, romanlarını bir cümlede anlatmak ister gibiyim. Sen benimsin, ben seninim, biz birbirimiziniz, biz herkesiz, biz dünya âlemiz, der gibi bir şeyler ifade etmek istiyorum.

Çok fena! Bir an, sona ulaşacağımı hissediyorum. Dur, olmaz! Henüz değil. Her şeyi tam ve doğru olarak anlatmadan olmaz. Derin derin soluk alıyorum.

Birden ta beynimde bir yıldırım bir ışıklar, bir ışıklar!.. Öleceğim. Ben nerdeyim? Unutmuşum. Sonra her şey odaklanıyor—net. Birbirimizi bekliyoruz. Pek yakın gelecekten, geleceğimizden emin, kutsal bir bekleyiş ve insansal özlerimiz kıvrana karışa, kıvrana kıvrana ödüllendirecek ikimizi. Bir süre öyle, tapınç içinde, dua eder gibi yaşıyoruz. Dışarıdan klakson sesleri geliyor yan bölmeden açık bırakılmış TV'nin mırıltıları... Ve kalplerimizin sesi. La'nın olması... Bu harka!

Derken bir ürperme, kısa süreli bir dalgalanma, bir depresyon... Bekliyorum. Hiç ummadığım bir anda gene oluyor. Bu kez daha uzunca süreli. İnancıların doruğundayım. Bildiğim en kesin şey bu. Artık her şey kendi kendine hallolacak. Hareket etmiyorum. Özüm, özlerimiz almış dizginleri ellerine. Dehşetli bir ürperti, irkilme bu kez çok uzun. Galiba iki depresyon sonra baraj yıkılacak sel basacak. Ne garip! Öyle uyanık, öyle farkındalıklıyız ki! Esrimiş, kendimizden geçmiş olduğumuz halde. Birden dökülüyor ağızımdan şu söz-cükler:

ZEN YAP-MAMA

*Ben yitip de sende,
Dönüşünce sene;
Ve olunca sen, ben,
O zaman yok ki var;
Var salt Yok-luk.*

—Nevzat Erkmén

...

YABYUM*
TİBET SEKS TÖRENLERİ
ve
JACK KEROUAC

5

Japhy'nin kadınlara ve sevişmeye değgin kuramlarını da böylece görmüş oluyorum. Ha, onun evine rock şarkıcısı delikanlı geldiği günün akşamı bir de Tibet kumaşından tahta düğmeli palto ve lastik çizmeler giymiş güzel sarışın bir kız gelmişti. Laf arasında kız Matterhorn Dağı'na tırmanma planımızla ilgilenmiş, ve "Ben de gelebilir miyim siznen?"

* Bu, Nevzat Erkmen'in Jack Kerouac'tan Türkçeye çevirdiği Zen Kaçıkları (The Dharma Bums) adlı kitabın 5. bölümünden (58.-65. sayfalar) alınmıştır.

diye sormuştu. Kendisi de biraz çakarmış dağcılıktan.

"Tabee," dedi Japhy şaka yaparkenki sesiyle, yetiştiği yöredeki kereste biçen dağlıların, özellikle kuzeydoğudan tanıdığı Burnie Byers adlı bir korucunun kalın, içten gelen sesini taklitle, "tabbee, katıl bize ki atlayak hepimiz sana ta on bin fit yüksekte," Ama öyle gülünç öyle, rahat bir söyleyişi var, hatta ciddi midde, kız şaşmıyor, hatta biraz da memnun. İşte bu Prenses'i akşam saat sekizde bize getirdiği zaman aynı hava esmekte; karanlık basmış, Alvah'la oturmuş çayımızı yudumluyoruz, şiir okuyoruz, yazı makinesinde şiir yazıyoruz ki iki bisikletli gelip bahçeye dayanıyor: Japhy ve Prenses. Prenses gri gözlü, sarı saçlı ve çok güzel ve daha yirmisinde. Şunu da diyeyim, kız seks delisi, erkek delisi, o bakımdan yabyum oynamaya razı etmek güç olmuyor. Japhy, Prenses'in elini tutmuş kalın gür sesiyle "Yabyum nedir bilmezsin ha Smith?" diyor. "Prenses'le geldik burya sana öğretmeye, tamam mı?"

"Tamam tamam," dedim, "görelim neymiş." Prenses'i daha önceden tanırdım, abayı yakmıştım bir zamanlar ona, bir yıl kadar önce—City'de. Bakın şu işe ki kız Japhy'yle tanışıyor ve abayı yakıyor oğlana. Ne istersem yapar demişti Japhy. Birileri bizim kulübeye geldi mi bizim kırmızılı mendili duvardaki küçük aplik lambasının üstüne koyarım, tavan-daki ışığı söndürürüm, öylece kızıl loş bir manzarada oturup şarap içmek, sohbet etmek hoş olur. Gene öyle yaptım, mutfağa gidip şarabı getirdim, bir de ne göreyim Japhy'le Alvah giysilerini çıkarıp çıkarıp dört bir yana atıyorlar, Prenses'e bakıyorum çırılçıplak, loş kırmızı ışıktaki cildi bembeyaz karların üzerine batan kızıl güneşin vurması gibi. "Bak şu işe be!" demişim.

"Yabyum buna derler babalık," dedi Japhy, yerdeki mindere bağdaş kurup Prenses'e bir işaret, kız da yüzü ona dönük oturuverdi kucağına, kollarını da dolayıverdi oğlanın boynuna çıt çıkarmadan öyle kaldılar bir süre—mükemmel bir duruş. "İşte Tibet tapınaklarında böyle yaparlar. Kutsal bir törendir bu. Aynen böyle işte, sutra okuyan rahiplerin önünde..."

Bütün millet *Om Mani Padme Hum* diye yüksek sesle duada, yani Karanlık Boşluktaki Şimşek Amin anlamında bir dua okurlar. Ben şimşek oluyorum, Prenses de karanlık boşluk oluyor anlarsın ya."

"Ama o ne diyor bu işe?" diye umutsuzluk yüklü bir sesle bağırışmışım. Geçen yıl bu kıza öyle idealistçe fikirler beslemiştim, günlerce öyle gencecik falan bir kızı ayartmam doğru olur mu diye vicdan azabı çekip durmuştum.

Prenses, "Ooh, dünya varmış," dedi. "Hadi sen de gel."

"Bağdaş kuramam ki ben," Japhy tam lotus denen duruşta; ayak bileklerinin ikisi de kalçaları üzerinde. Alvah yatağa çökmüş ayak bileklerini ha babam kalçalarına yerleştirmeye çalışıyor. Sonunda Japhy'nin bacakları tutuldu, ikisi de yatağa devrildiler. Bu kez Alvah, Japhy'yle birlikte arazi keşfinde. İnanasım gelmiyor.

"Hadi Smith, soyun gel yahu!" Prenses'e olan duygularım bir yana, bir de kösnüllüğün bütün ıstırapların ve ölümün kaynağı sayılan doğumun da baş nedeni olduğuna inanarak koca bir yıl kendimi karıdan kızdı uzak tutmuşum, artık şehveti tiksindirici hatta zalimce bir şey gibi görmeye başlamışım.

Meksika Kızılderilisi eşsiz dilberlere şöyle gözüm bir kayıverecek olsa, "Güzel kızlar, mezarımızı hızla hazırlar," gibi sloganlar falan düzmüşüm. Dahası, böyle şehvetten kaç kaç yepyeni sakın bir hal gelmişti üzerime. Ama şimdi de nasıl tutabilir insan kendini! Ne var soyunmaktan sıkılıyorum; zaten bir kişi varken soyunmak neyse de ama üç kişinin önünde? Hele başka heriflerin önünde! Japhy'nin aldırığı yok ama, herifçioğlu baktım yapışmış, Prenses'i mutlu kılmakta, ardından Alvah (koca gözlerini açmış loş ışıkta düşünür gibi, daha bir dakika önce şiir okuyan adam bu mu diyorum). Ben de, "Eh, ben de kolundan başlayım mı işe?" dedim.

"Hadi yahu, başla," Ben de başladım. Elbiselerim üzerimde falan öyle yere uzanıp kızın elini, sonra bileğini, sonra yukarılardan, gövdesine geçip öpe öpe; kız kıkırdıyor zevk-

ten ölecek nerdeyse bütün millet öyle işlemekte üstünde. Tüm Budacılığımın tüm o dingin perhizi heba olmuş akıp gitmekte bir çukura. Japhy işini bitirmiş, çıpıl çıpıldak bağdaş kurup oturduğu minderde kendicağzına bir Bull Durham cıgarası sararken (yalın yaşamın bir parçası olarak), "Smith," diyor, "seksi aşağılayan herhangi bir Budacılık türüne ya da bilmem hangi felsefeye ya da toplumsal sisteme itimadım yok benim," ciddi mididi âlimcesine. Artık hepimiz çıplağız. Mutfakta kahve kaynatıyorum çıplak Prenses de mutfakta yere oturmuş kolları dizlerine dolanık hafif yana yatıyor, öyle, işte öyle duruyor. İkimiz de kalkıp doğru küvete ılık suyla dolmuş, hep işitiyoruz öbür odadan Alvah ile Japhy'nin Zen Kaçıkları'nın Özgür Aşk kerizlerini tartışmalarını.

Japhy bağıyor, "Hey Prenses her perşembe yapçaz bunu tamam mı? Programını ona göre yap."

Prenses de küvetten bağıyor, "Oldu," Bakın yahu kızda bu işi yaptığına bir sevinç, bana anlatıyor: "Biliyo musun, tıpkı tüm varlıkların anasıymışım gibi, tüm yavrularını kollayan bir ana gibi oluyo,"

"Öyle genç ve güzelsin ki!"

"Ama koskoca anasıyım ben bu yeryüzünün. Bodhisattva'yım." Biraz kontakça buluyorum dediklerini, ama "Bodhisattva" der demez hemen çaktım vaziyeti demek ki hanımı-mız Japhy gibi büyük bir Budacı olmayı koymuş aklına da dişi olduğundan tek çıkar yol olarak böyle yapmaktır, yani zaten bu işin kökeni de Tibet Budacılığının geleneksel yablum törenlerine dayanmakta olduğundan, mesele kalmıyor.

Alvah sevincinden uçmakta, "her perşembe gecesi" planını mütiş benimsemiş, e bu arada ben de hani...

"Alvah Prenses, ben Bodhisattva'yım diyo,"

"E tabii,"

"Hepimizin anasıymış falan,"

Japhy, "Tibet'te ve eski Hindistan'ın kimi bölgelerinde bu Bodhisattva kadınları kutsal cariyeye diye toplarlar, tapınaklarda, kimi kez da ayın yapılan mağaralarda falan cümbür cemaat, hayrına—meditasyon yaparlar, perhiz falan tutarlar, ardın-

dan bizimki gibi cümbüş, yiyip içip, muhabbet edip gezilere çıkarlarmış. Yağmur mevsiminde viharalarda kuru havada kırdı bayırdı yaşayıp giderlermiş; sorun çıkmazmış seks konusunda, zaten bu doğu dinlerinin bu yanını hep sevmişimdir. İnanır mısın, Oregon'da çocukken Amerikalı gibi hissetmedim kendimi, katiyen; tabii nedir bütün o kentsoylu idealleri, sekse yapılan, bütün gerçek insani değerlere konan o bunaltıcı gazete grisi sansürler?... Budacılığı keşfeder etmez hemen binlerce yıl geçmişlerde yaşamış olduğumu anlayıverdim ve şimdi de eski hatalarım günahlarım yüzünden böyle aşağılık bi varoluşun içine batmış sürünüyorum demek ki karmam böyle hiç kimsenin doğru dürüst eğlenemediği, hiçbir şeye, özgürlüğe bile inanmadığı Amerika'nın içinde doğmakmış. Hep bu yüzden işte özgürlük hareketlerini tutup durmam, onlara sempati beslemem—kuzeydoğudaki anarşik hareketlere, Everest katliamlarına falan..." Bu kez başladık harıl harıl bütün bu konuları tartışmaya.. Sonunda Prenses giyindi, Japhy'yle bisikletlerine atlayıp gittiler. Loş kırmızı ışığın altında Alvah'la birbirimizin suratına bakarak kalakaldık.

"Ne dersin Ray; Japhy çok yaman oğlan, di mi? Ulan hiç onun gibi akıllısına, hızlısına rastladık mı ha, söylesene! Biliyo musun en sevdiğim tarafı da çocuğun Batı Kıyısı'nın kahramanı olup çıkması. Düşünsene, ben buraya geleli iki yıl oldu, doğru dürüst birisine rastlayamadık henüz, yani öyle pırıl pırıl aydın bir kafaya! . Tam bu Batı Kıyısı'ndan umudumu kesiyordum ki, herifteki kültüre bak yahu, doğu bilimleri, Po-und, peyote, o sezi kabiliyeti, dağcılık, bhikkuluk, aboo, vay Japhy Ryder vay, herif Ameriken kültürünün yeni dahisi be!"

"Valla deli!" diye katıldım Alvah'a, "En çok da sevdiğim onda, hani bi sessiz tavırlar takınıyo bi şey demeden, kederleniyo..."

"Uf lan, ne olucak bu oğlanın akıbeti böyle?"

"Herhalde Han Shan gibi çeker, bi başına bi dağa gider, sarp kayalara şiirler falan kazır, ya da mağarasının önüne toplanan millete okur onları,"

"Bakarsın Hollywood'a gidip film yıldızı da olur, ha? Ge-

çen gün öyle demişti, 'Alvah,' demişti, 'sinemacılığa girip artist olmak aklımın kıyısından bile geçmiş değil, ama yapamayacağım şey yok şimdi, kimbilir—denerim bi gün belki,' ve inandım da, haa! Yapar mı yapar. Ulan ne o sarılış Prenses'te öyle, çocuğu yutacak, dikkat ettin mi?"

"Hem de nasıl," Ve o gece Alvah uyurken gittim bahçeye ağacın altında oturdum baktım yıldızlara, kapadım gözlerimi meditasyon yaptım ve uğraştım durdum kendime geleyim biraz normalleşeyim diye.

Alvah'ı uyku tutmamış, o da çıkıp yanıma geldi uzandı sırtüstü çimenlere, göğşe bakıp, "Koca koca bulutlar buharlı karanlıklar içinden geçip gidiyor, gerçekten bi gezegende yaşadığımızı gösteriyo bu bana birden," dedi.

"Kapa ki gözlerini, bak o zaman daha neler göreceksin,"

Alvah hırçınlaşıverdi, "Bırak şunu yahu, ne demek oluyo bütün bunlar?" dedi. Her şeyi durdurup da zihnin de durdurulmasıyla ortaya çıkan, kapalı gözlerin berisinde sonsuzun kat kat açılan nabız nabız feryat feryat biçimler kaynaşmasının sürü sepet üşüşmesi bir tür elektriksel güç imgelerinin görüldüğü, belki de düşsel bir duruma geçiş demek olan Samadhi coşkunluğuna değgin söylediklerimden hep rahatsız olurdu zaten. İnanmıyor musunuz, öyleyse bir milyon yıl sonra dönüp bir bakın, ondan sonra edin itiraz. Zaman da nedir yani? "Japhy gibi olmak daha esaslı değil mi öyle kızlarla falan, hani, boyuna okumak, hayatın tadını çıkarmak; böyle uyuzlar gibi ağaç altlarında pineklemekten daha iyi değil mi yani gerçekten bi şeyler yapmış olmak?"

"Diil," dedim, gerçek kanım da buydu; Japhy bile bu kanıma katılıyordu herhalde. "Nedir Japhy'nin yaptıkları, boşlukta avunmaktan başka!"

"Bence öyle diil,"

"İnan öyle. Haftaya dağa tırmanıcaz onunla, öğrenirim o zaman, dönünce sana anlatırım."

"Hey gidi," (İç çekişi) "bak azizim, ben Alvah Goldbook olmayı bırakamam, tamam mı? Budacılık haltınızı kendiniz karıştırın durun."

"Bi gün pişman olucaksın. Ne diye anlamıyorsun yahu o kadar uğraşıyom anlatmaya: altı duyun seni aldatıyo, altı duyun var sandırıyo sana, bi de kendi dışında somut bi ayrı dünya var sandırıyo. Gözlerin olmasaydı beni göremezdin. Kulakların olmasaydı uçağı falan işitemezdin. Burnun olmasaydı, naneli gece kokusu olmayacaktı. Dilin olmasaydı, A tadı B tadı fark etmezdi. Gövden olmasaydı, Preneses'i duyumsayamazdın. Ben diye bi şey yok, uçak yok, zihin yok, Prenses yok hiçbi şeycik yok. Ulan hayatın boyunca her dakika aldana aldana yaşayıp gidecek misin, hay Allah?"

"Evet, öyle gitcez işte. Şükür Allah'a ki yoktan bi şeyler çıkmış işte."

"Pekâlâ, sıkı dur bakalım, tam tersi dediğinin: Bi şeylerden yokluk çıkar, o bi şeyler de Dharmakaya'dır, yani Gerçek Anlam'ın gövdesi... Yokluk da budur işte, bu ve bütün bu saçma laflar, herzeler—ben yatıyom oğlum."

"Evet, hani bu anlatmak istediklerinde doğru bi taraf görmüyo diilim ama Prenses'in bana verdiği satoriye bu laflarda bulamıyom."

"Zampara bedeninin satorisi o, ulan pezevenk,"

"Ben işimi bilirim,"

"Ne işi, ne bilmesi be?"

"Sıktın haa! Kes artık yahu. Bırak herkes bildiğince yaşasın."

"Asst... Ben de senin gibi düşünürdüm Alvah, bi vakitler tıpkı şimdi senin olduğun gibi haristim perişan falan. İşin gücün koşasın karılara canın çıkana dek kaskaslayasın, vuruşasın ta ki yaşlanıp geberene kadar, ulan sefil binlerce kez doğa doğa süründürtsün seni Samsara da gör bakalım, çek çileni, başka lafım yok sana."

"Ne yaptık yau? Millet orda bunalmış, biraz yaşayalım diyo. Budacılık seni duygusuzlaştırmış Ray; biraz eğlenelim diyoz, sen daha elbiseni bile çıkaramıyosun be. Korkak bi adam yapmış seni Budacalık."

"Ama en nihayet soyundum, di mi?"

"Ne kıymeti var, iki saat terledikten sonra! Neyse canım!"

Alvah gidip yattı, ben de oturdum, gözlerimi kapadım ve düşündüm: "Bu düşünce durdu," ama bunu düşündüğüme göre durmuş sayılmaz bu düşüncem, ama birden dalga dalga bir sevinç yükseliyor içimde ve bütün bu kargaşanın yitip giden bir düşten başka bir şey olmadığını anlıyorum ve "Ben" ben olmadığımı göre üzülecek bir şey kalmıyor ki, başlıyorum Tanrı'ya ya da Tathagata'ya yakarmaya, bana yeterince zaman versin, ızan versin güç versin de bütün insanlığa bu bildiklerimi (şu anda anlattığımdan çok daha iyi biçimde) anlatayım diye de insanlar benim bildiklerimi bilebilsinler de o kadar üzülmesinler diye. Emektar ağacım üstümde, dalınç içinde—sessiz, yaşıyor. Bahçedeki otların arasında bir fare horuldamakta—işitiyorum. Berkeley'in çatıları, acınası canlı et yığınlarını muhafaza eden matemli hayaletler gibi evrenin sonsuzluğuyla yüzleşmekten korka korka sinmiş gibiler. Yattığım zaman artık Prenses filan kalmıyor zihnimde; ne Prenses'i arzuluyorum ne de kimsenin beni anlamasını—öyle keyifli, güzel bir uyku çekiyorum.

...

TRİYO

Üç Kısa Seks Öyküsü

Manila'ya doğru süzülen jetimiz yarı boş sayılırdı. Biz üç arkadaş, bir yatırım için Filipinler'e gidiyorduk. Kalküta'dan havalandıktan sonra viskilerimizi yudumlarken bir yandan da gözlerimiz, birbirimize ve uçaktaki öbür yolculara çaktırmadan, konuşabileceğimiz, hoş vakit geçirebileceğimiz, hatta, az buçuk bilinçaltından, Manila'da arkadaşlık etmeyi düşlediğimiz kadın kız aramakta. Yok oğlu yok! Çetin Altan'ın deyişiyle, "erkek erkeğe kahvehanelerimiz"den farksız uçağımızın bu seferi.

Haydee—bu kez de gözlerimizi istirahata çekip çenelerimizi açıyoruz. Başımızdan geçen serüvenleri anlatıyoruz viski ardına viski devirirken. (İnanılır gibi değil: hostesler de erkekti. Kadın hostesleri, Kalküta'dan geriye mi göndermişler nedir!) Üçümüz, toplam yirmi kadar anınızı anlatmışız. (Açıklama: küçük bir teybim var, onu çalıştırmıştım anlatılar sırasında. Bant bende mevcut. Bu yazdıklarım o banttandır. Yalnız kimi cümleleri düzelttim—bir de gereksiz tekrarları çıkardım. Üçümüzden birer anı seçtim.)

A.D.'nin Öyküsü

(Bu öykü, A.D.'nin altı yedi duble viski içtikten sonra anlatıldığı iki anıdan biridir.)

—Azizim, biz çocuk yapmayalım diye hanımla bin bir türlü önlemler alıyoruz, tüh yazık be bütün o sıkıntılara—hiç mi hiç gerek yokmuş billa azizim İşte, evlendikten sonra üç beş yıl gezdik tozduk, gece hayatı falan. Sonra bir gün karar verdik: çocuk yapcaz. Sıvadık kolları paçaları. Önce hanım işinden ayrıldı. Ha babam de babam çocuk yapmaya çalışıyoruz. Bir yıl, bir buçuk yıl... Geldiği yok çocuğun.

Uzatmayalım. Elbet biz (yani, A.D.) hanımdan kaynaklandığını sanıyoruz durumun. Hayatında doğum yapmamış. Eh, bizim birkaç limanda birkaç hamilelik—gerçi aldırımtık onları, epey param gittiydi o ... doktorlara. Gene de sağ olsunlar, var olsunlar. Ne yapardık onlarsız?

İşte, dediğim gibi, biz karıyı suçlayaduralım, ama bizim hanım allame—şimdilerde herkes öyle ya! Kadınlar aralarında konuşuyorlar; kuaförde, markette. Sperm sayımı yaptırmama karar vermişler. İşıtıyor musunuz? Ben sperm sayımı yaptıracmışım. Biz onca kadına düşük yaptırtmışız, şimdi de bizim sperm orduları her gece yattığım eşimle çocuk üretemiyor. Laf mı bu!

Çok direndim. Ama üç yıl sonra, sırf karımı susturabilmek için, ünlü (bir üstü İsviçre'de, öbür daha üstleri de Houston'daymış), bizdeki en ünlü beвлиyecimize gittim. Adam hiç sıkılmadan her şeyimi ölçüp tartıyor. Sperm sayımı istiyor doktorumuz. Labaş Laboratuvarı'na gidilecekmiş: "Sabah 08:00-08:30 sırasında karınızla yatarsınız, tam geleceğiniz sırada kendinizi tutarsınız, ve bir çay bardağına meninizi fışkırtırsınız." Bakınız laflara. Bunları söyleyen de doktor ha!

Dediğini yapıyoruz. Laboratuvardın randevu almışız. Sabah sabah koşturuyoruz ilk iş. Nişantaşı'nda park yeri arayıp oraya yetişene dek bir saatimiz geçiyor.

Sonuç: "Spermiler taze değil! Geç kalmışsınız." Böyle diyor genç bayan laborant. Spermilerin çoğu ölmüş.

"E, ne yapacağız bu durumda?" (Ben)

"Spermi burada vereceksiniz." (O)

Hafif gülümsüyorum: "Spermi burada vereceğiz." Bu arada hafif yüzüm kızarıyor. Kadın oralı değil.

"Evet."

"Nasıl?"

Berrak gözlerini gözlerime doğru kaldırıyor genç bayan laborant:

"Şurada... Bir bardağa alırsınız. Size randevu vereceğim. Haftaya gelebilir misiniz?"

Şurası dediği de, apartman dairesinden bozma laboratuvarın banyosu, haa! Tek kapıdan giriliyor. İçine Baylara ve Bayanlara diye iki bölüm yapmışlar.

Anlıyorum. Bu yaşta (o zamanlar otuz beştim) bana neler yaptıracaklar.

Ertesi hafta sabah sabah laboratuvara gidiyorum. Laborant bayan bana bir çay bardağı veriyor. (Ondan sonra bir yıl çay içememiştim.)

Doğru banyoya. Baylar kısmı küvetin solunda. Aman ne romantik! Hiç gelmiyor içimden. On dakika, on beş dakika... Vakit geçiyor. Bende hareket yok. Banyo kapısını hafif aralasam da, laborant kızı dikizlesem mi? Tövbe tövbe. Ulan, in-

san hiç olmazsa bir *Penthouse* dergisi verir—o da olmadı, bir renkli gazete eki verir. Son derece onuruma dokunuyor bu iş. Ordan çıkıp gitmeye karar veriyorum. Tam kapıyı açıp çıkarken, Bayanlar tuvaletine girmek için aynı anda banyo kapısından içeriye girmekte olan genç, berrak gözlü laborant bayanla burun buruna geliyor. Bu kez yüzü koyu pembeleşen, o oluyor. Kibar, insancıl gülümsemelerle gözlerimiz birbirinden sessiz özür diliyorlar. Yol veriyorsam da, dar kapıdan birbirimize sürtünmeden içeriye girebilmesi olanaksız. Ama, geri çekilip beklemektense, bana sürtünerek geçmeyi yeğliyor, ve Bayanlar'a giriyor. Bir minnet duygusu dolduruyor içimi. Şimdi alt yarım öyle dingildemekteki! Dönüyorum Baylar'a. Bayanlar'dan gelen kimi sesler eşliğinde çay bardağımızı dolduruyorum.

A.D. o aralar şirketteki ihracat bölümüne müdür tayin edilmiş, yeni sekreterine âşık olmuş, karısını boşamak istemiş—karısı da A.D.'ye art arda nur topu gibi üç çocuk armağan etmiş. Ben ikinci öyküye geçiyorum.

Z.P.'nin Öyküsü

— Paris'te öğrenciyken anasının gözü bir Türk arkadaşımız vardı. Biz yeni gelme Parizyenler, "Ah bizim de cebimiz seninki gibi Frank dolu olsa da, ah senin gibi Fransızca'yı bül-bül gibi konuşabilseydik de, bizim de senin gibi sürü sepet matmazellerimiz madamlarımız olurdu o vakit!.." diye göğüs geçirdikçe, şunu anlatırdı o ağbimiz:

Ben İzmir'deyken Rıfkı adlı bir arkadaşım, çalıştığımız şirketteki santralci kıza âşıktı. Oysa hepimiz canımız sıkıldıkça atlardık o haspaya. Her gün servis otobüsünde işittiğimiz şey şuydu Rıfkı'dan: "Ah bir sandalım olsa! Vah bir sandalım

olsa!" Yani, çocuk kızı sandala atacak ve işte anlarsınız... Yaşlıca, muhterem bir personel şefimiz vardı. Bir yıl, iki yıl bu teraneyi dinlemiş, nihayet bir sabah patlamıştı otobüste:

"Karada da olur bu iş a benim mübarek evladım!"

İşte aynı hesap, ben de Paris'ten dönünce İstanbul'da bir işe girmiş, ilk biriktirdiğim parayla, borç harç bir araba almıştım. Ahım şahım bir şey değil. Kullanılmış, beş yaşında bir Opel. Amacım: kız tavlamak, yoldan kadın toplamak. Çünkü anlatıyorlardı: İstanbul'da bir araban varsa, bey gibi sürdürürsün yaşamını, diyorlardı. O zamanlar biraz çekingen tabiatlıydım. Kolay yanaşamıyorduk karşıt cinstekilere şimdiki gibi.

Arabayı aldım. Her gün silip cilalıyorum. Akşamları Beyazıt'taki işimden çıkınca, Arnavutköy'deki evimize kadar ağır ağır sağ kaldırımlara teğet arabama atacak karı arıyorum.

Haniydi, o araba sevdalısı kadınlar? Ben uzaktan kadınları görüyor, onlara doğru sürüyordum arabamı. Ama bir kadının hizasına geldiğimde, gözlerini sağ ileriye dikiveriyordu o kadın—göz göze bile gelemiyorduk.

Aylar geçti böylece. Araba masrafları bunaltıyordu beni. Satmayı bile düşünmeye başlamıştım. Yağmurun bastırırverdiği bir sonbahar akşamı, yüzümde meleksi bir ifade, kalabalık bir otobüs durağında durdum. Sağ kapımı ordaki güzel bir kadının tam hizasına denk getirerek... Kapıyı hafifçe araladım. "Beşiktaş, Ortaköy" dedim. Ama bir boğuk çıkmıştı sesim! Ardından bir öksürük tutsun beni! Kadın nazikçe gülümseyip, "Taksim" dedi yarı soru yarı hayır anlamına. Vay ahmak herif vay! Ben, yani. Ulan, "Pekâlâ, Taksim olsun," diyerek çeksene o güzel kadını içeriye. Hayır! Dürüstlüğü böylesi—dürüştlük! Ve doluverdi içeriye Beşiktaş ve Ortaköy yolcuları. Hepsi erkek. Çaresiz taşıdık adamları—uzattıkları paraları da almadan. Çağımızın soyu tükenmiş centilmenlerin son örneklerinden bir rolündeyim.

Bir de bir defasında—hani Kastelli'nin kaçtığı haberinin yayıldığı gün! Bir buçuk milyonumun batışından başka gözü mün hiçbir şeyi görmediği o kara gün! Bir robot gibi sürüyordum arabamı eve doğru. Tüm servetimiz olan bir buçuk mîl

yonu Kastelli'ye yatırsın diye tam üç ay başının etini yediğimden dolayı duyduğum pişmanlığı anama anlatmak için... Karaköy'de bir kadın beliriveriyor. Otuz beş yaşlarında. Eli ayağı düzgün—şık giyimli. Gülümseyerek el sallıyor bana. Zınk! Duruyorum. Sağ ön kapımı açıp içeriye girmek üzere kadın. Ben, o günkü dertli sesimle, "Nereye hanımefendi? Ben Beşiktaş'a doğru gidiyorum," diyorum. Kadın, "Cihangir'e gideceğim," diyor. Ve ekliyor: "evime buyurursunuz, size çay yaparım."

O daha bunu der demez, ben kendimi onun yatağında üçüncü postada görüyorum kendimi. Ama gerçekten o anda benim tek realitem Kastellizedelik.

"Kabataş'ta bırakırım sizi. Ordan Cihangir'e gidersiniz," diyorum.

Kadın hışımla kapıyı çarpıyor. Ne aksilik, değil mi?

Sonra haftalar süren bunalımlar. Bu soruna gerçekçi bir çözüm bulmam lazım. Arabaya kadın çekememem sorununa.

Kendimi son derece yaratıcı, neşeli ve biraz da içkili hissettiğim bir gün şunları düşünüyorum:

Oğlum, sen nasıl çekiniyorsan, kadın, elbet, daha da çok çekingen davranacaktır. Ona cesaret vermen gerek. En başta iletişim gerek. Hay Allah! Kadın dışarıda, ben arabanın içindeyken nasıl iletişim kuracağız?

Birden dâhiyane bir fikir: sağ elimin işaret parmağını kaldırıyorum ileriye doğru. İşte böyle. Kadın bu kalkmış parmağı görünce, "Şuraya doğru gidiyorum, siz de gelir misiniz?" mesajını gönderdiğimi çakıverir.

Ve başlıyorum, önce kendi kendime alıştırmalar yapmaya. Parmağımı hafifçe kaldırıyorum. Bu hareket bana bambaşka bir şeyi anımsatıyor. Bir simge? Erkeklik uzvunun timsali mi bu? Arabada tek başıma durup dururken bir ateş basıyor bedenimi. Ezinç duyuyorum, ama pek de hoşlanıyorum bu vaziyetten. Derhal uygulamaya sokmam gerek bunu.

Gene kaldırımlara paralel ağır ağır gezintiler—mevsim kış. Kadınlar soğuktan titreyiyorlar. Çoğunun gözü bir dolmuşta, azının gözü bir takside. Ben daha uzaklardan onlara

doğru yaklaşırken işaretparmağımı hafifçe kımıldatıyorum. Bir heyecanlanıyorum, sormayın. Kadına on metre kala parmağım aşağıya doğru bükülüveriyor. İradem dışında. Yenmem lazım bunu. Ve nihayet bir ilkbahar akşamı—ne yağmur var, ne soğuk, ne de bunaltıcı sıcaklar. Kabataş'a doğru seğirtirken sarı saçlı, mavi gözlü, manken gibi bir kadın görüyorum. Parmağımı dikleştirmeye başlıyorum. Bir ısınıyor parmağım... Ateş gibi oluyor, zonkluyor nerdeyse hücum eden kandan. Artık iyice kalkık parmağım. Ben kendimden geçmiş, öyle ilerliyorum yarı kör. Kadının hizasından geçmiş gitmişim. İnanılır gibi değil, kadın koşar adım arabaya doğru geliyor. Duruyorum, kapıyı açıyorum. Öksürmeyeyim diye, boğazımı temizliyorum. Kadın kendini atıveriyor ön sağ koltuğa. Otururken etekleri açılıyor. Pek çok şey görüyorum bir anda. Artık, nereye gidileceğini ben ona soruyorum.

Bizim toy delikanlı kadın avcımız Z.P., dört ay sonra o manken görünümlü kadınla evlenmiş. İyi kek pişiriyor kadın. Z.P.lerle iki yıldır ailecek görüşürüz de ondan biliyorum. Uçağımız uçadursun, ben de bir iki anımı anlatmıştım. İşte onlardan biri:

— New York'ta öğrenimimi tamamladığım yıl, yurda dönme me yakın, Manhattan'da dayalı döşeli oda oda kiralanan bir pansiyona geçmiştim. Dönüş hazırlıklarımı yapmak, biraz da kafa dinlendirmek istiyordum. Tek başıma, huzurlu, sakin... Gelin görün ki, üç oda ötemdeki yirmi yaşında kimyager bir Alman kızıyla tanıştım. Edebiyat meraklısı, kültürlü bir Berlinliydi Liliana. Bir hafta geçti geçmedi, biz akşamları yemeklerimizi birlikte pansiyonun ortak mutfağında pişirir ya da ne bileyim bir Çin restoranından getirtir, ya onun ya benim odamızda yer olmuştuk. Camus'ü, Sartre'ı, Gidé'i tartışıyor, öpüşüp koklaşarak derin felsefi sohbetler yapıyorduk. Hiç unutmam. İlk defa (bakireymiş) yattığımızda, çok zevk aldı-

ğını söylemiş, teşekkür etmişti bana. Liliana'nın ablası Tina (bir seyahat acentasında yönetmendi) iki blok ötede *Riverside*'de da bir apartman dairesinde oturuyordu. Orada sık sık partiler veriyor, çoğu onların Alman tanıdıkları ve daha birtakım yerli yabancı öğrenci, iş sahibi ya da aylak New Yorkluyla o zamanların danslarını—en çok twist; Chubby Checkers'in twisti yaydığı *Peppermint Lounge*'da, yaratıcısından öğrenmiştim bu dansı—tepiniyor, besleyici Alman yemeklerini atıştırıyor, içkilerimizi içiyor, güzel yaşıyorduk.

Bir pazar günü Tina ile iki arkadaşını da alarak *Coliseum*'a gittik (İspanya'dan taş taş taşınmış, *Uptown*'da geniş bir park içinde yeniden kurulmuş bir ortaçağ şatosudur bu). Yeni arkadaşlarımızdan biri Gisela adlı bir kadındı. *Macy's*'in bir mağazasında desinatörmüş. Öbürü de genç bir zenci şair—erkek. O gün hep birlikte gezdik tozduk. İyice yorulduk. Akşam hepimiz erkenden kendi yerlerimize döndük. Ben, Liliana'yla tabii. Ertesi sabah çalışacaktı çoğumuz. Olgun Alman kadını (27 yaşındaydı) Gisela'nın sakini, gizemli bakışları, gereksiz yere konuşmazlığı, her şeyi her şeyi çokça etkilemişti beni. Ertesi hafta cumartesi gecesi Tinalarda gene parti vardı. Gisela'nın doğum günü partisi. O pazarki grubumuz da elbet orda olacaktı.

Ben bütün haftayı, Boticelli'nin Venüs'ün Uyanışı tablosunun bir albümdeki kopya baskısını 40 x 60 cm.'lik bir resim kâğıdına suluboyayla kopya ederek geçirdim. Gisela'nın uzun, düz, kumral saçlarını, ak tenini, gizemli çekik gözlerini çok benzetmiştim tablodaki çıplak Venüs'e.

Cumartesi gecesini iple çektim. Yaptığım resmi sarıp sarmalayıp, Liliana'yı da alarak, ablası Tina'nın yuvasına vardık. Bütün millet ordaydı. Ah gençlik! Azgın bir sevinçle içkilerimize, *wurst*larımıza yumulduk—eşlerimize sarılıp gece yarısına kadar dans ettik. Saat tam 12:00'de herkes Gisela'nın başına toplanıp onu kutladı. "*Happy Birthday*" falan şarkımızı söyleyip ona hediyelerimizi sunduk. Ben, yaptığım resmi verdim. Besbelliydi Venüs'ü ona benzetmeye çabaladığımı. Eğlenirken bile sakinliğini yitirmeyen Gisela'nın gözleri pırıl

pırıl, yanakları alev alev olmuştu. Arada bir gözüm ondan, Liliana'ya kayıyor, Tina'nın da Liliana'ya, onu teselli edercesine şefkatle baktığı gözümünden kaçmıyordu.

Doğru muydu bu yaptığım? Herkes Liliana'yla ilişkimizi biliyordu. Belki de garip bulmuşlardı bu hareketimi, ama millet kibar—kimse renk vermiyor. Barbar bir Türk müyüm ben?

Ama Liliana, öcünü almak için elinden geleni yaptı gecenin geri kalan bölümünde. Zenci şairle bir samimiyet, sır onunla dans ediyor. Ben hem Gisela'yla hem de başkalarıyla dans ediyorum. Ama odanın neresinde olursak olalım, kiminle dans edersek edelim... Gisela ve ben—aramızda uzayan kısılan esnek, tatlı, ballı bir bağ, lastikten bir kuşak var sanki. Bıııgg! Her fırsatta bir birimize en yakın pozisyonlara geçiyoruz, omuzlarımız birbirine sürtünüyor, birbirimizin kollarına dokunuyoruz, gözlerimizi birleştiriyoruz.

Liliana'yla zenci şair çılgınlıklara başlıyorlar. Zenci oğlan kucağına düşüveren bu ganimetten kıvançlı. Liliana da intikam peşinde ya! Oysa bir kötülük yapmak istememiştim. Sadece içimden gelen bir sese uymuştum. Ama ne de olsa koşullanmışız—vicdan azabı çekmekteyim bütün o mutluluklar arasında.

Sabaha doğru saat üçten sonra millet, çoğu çiftter çiftter, gitmeye başladılar. Zenci ozanla Liliana da birbirlerinden kopmak zorunda kaldılar. Rakibim ozan gittikten sonra, Tina da "*boy friend*"iyle oğlanın evine yollandı.

Biz üçümüz kalmıştık. O gece evde misafir kalan Gisela, ablasının evinde kalıp ertesi sabah ortalığı toplayacak olan Liliana, ve "*See you later alligator*"* demesi ve iki blok ötede odasının yolunu tutması beklenen ben!

Ama tanklar kımıldatamaz beni. Gisela'ya tutkallıydım. Orda öyle dikilmiş duruyorum. Kızlar yatağı açtılar, tuvalete gidip gidip geldiler. Almanca bir şeyler söylediler. Ben hâlâ odanın ortasında direk.

Sonra kendilerini tutamadılar kızlar—bir gülüşmeler, bir gülüşmeler.

"Ben burdan gitmem azizim!" diye kesin bir karar veriyorum. Onlar geceliklerini giyip yatmışla bile.

"Aranıza geliyorum!" diye bir ses çıkıyor benden.

Birbirlerine bakıyorlar. İnanmıyorlar.

Yavaştan soyunuyorum. Bir don kalmış üzerimde. "Ah seni Türk, seni," diye mırıldanmalar zihnimde. Ne bu tereddüt? Hani kararlıydın? Doğru mu bu yaptığım? Gözlerim Gisela'ya takılıyor—hüzünlü, yalvarır gibi bakıyor bana. Acep ne yapmamı ister ki? Kestiremiyorum. Bir hayvanım ben. Gisela sırtını bize dönüyor—artık yüzünü göremiyorum. İkisi de ne "Git!" diyor, ne "Gitme!"

Robot gibi, hissiz, mavi çarşaf kılıflı ince battaniyeyi kaldırıp aralarına süzülüyorum. Vücutlarını kasıveriyorlar. Heyhat! Onlar da bilmiyor neyin doğru neyin yanlış olduğunu. Bir sessizlik. İki dakika kadar. Sonra hıçkırıklar... Liliana ağlıyor. Gisela sakın. Vücudum ikisine de değmekte. Kalkıp gitmeli miyim ordan? Yazık değil mi Liliana'ya? Ama Gisela'yla tutkalımız? Bırakmıyor. "Allah belamı versin benim gibi manyağın!" diye kendimi cezalandırıyorum. Mademki cezalandırılıyor, hiç olmazsa suçumuzu da işleyelim, gibilerden komik düşünceler geçiyor aklımdan.

Elimle Gisela'nın eli bitişiyor. Bir ferahlama. Saçını öpüyorum. Liliana'nın hıçkırıkları durmuş.

O sabah saat altı sularında üçümüz çırılçıplak, hangisi kimin bacağı, hangisi kimin bilmemnesi belli olmayan sevinçli bir yumağa dönüştüğümüz zaman, bütün o vicdan azaplarının ne kadar yersiz olduğu dank ediyor kaffama. Dinleniyor dinleniyor, atılıyorz biri-biri-birimize. Üç kişiyiz ya!

IV

Muammer Üstünoğlu* **EKONOMİK KRİZ AŞKLARI**

Bu kitabın artık yayımlanacağına inanıyorum. Geçen hafta, bir okurumuzdan şu mektubu aldık:

"14 Ocak 2002 Pazartesi
İzmir

Sayın Editör,

Ben de size bir "Apartman Aşkları" öyküsü hazır-

* MUAMMER ÜSTÜNOĞLU, bu mektubun yazarının takma adıdır.

lamaktaydım ki, birkaç yıl önce kurmuş olduğum bilgisayar programlama şirketim, ekonomik kriz yüzünden battı. Daha doğrusu, şirketim henüz kapanmadıysa da, ben kimi müşterilerimden ödeme alamayınca, kendi borçlarımı ödeyemez durumda kaldım. Sonunda, kimi alacaklılarım, hacizle, büromdaki bilgisayarlarımıza el koydular. Elimde, daha altı ay önce on iki kişinin çalıştığı çağdaş büromuzun epey değerli mobilyaları kaldı. Masalar, dolaplar, klimalar vb... Ki atamazsın, satamazsın.

Ama emin olunuz, ben bu yazıyı size ağlamak için değil de, yazmakta olduğum, ve henüz tamamladığım bir öykümü sunmak amacıyla yazdım. Umarım, beğenirsiniz. Şayet yayımlanacak olursa, ve elbet sizce de uygun görülürse, lütfen, onu "Ekonomik Kriz Aşkları" başlığı altında verir misiniz?

Burada kendimle ilgili birtakım bilgileri veriyorum: Ben 1950 doğumluyum. Bilkent Üniversitesi'nden mezun olunca, California'daki Silicon Valley'de bilgisayar mühendisliği doktorası yaptım. Sonra, çalıştığım Amerikan şirketi beni Japonya'ya gönderdi. Orada, kendimi yaşamın "başarı doruklarına varmış" bir kimse olarak görmekteydim İngilizceyi ve Japonca'yı da iyi biliyorum. Türkçeyi de sürekli çalışıyorum. Sonra bir gün Kyoto'da, işte ne olduysa orda oldu: şirketten istifa edip, bir Zen manastırına öğrenci olarak girdim. Yıllar sonra, artık benim "Zen Ustası" olduğum bana farkettiler. Bunun ne demek olduğunu kuşkusuz bilirsiniz. Tıpkı, sizin *Zen Eti, Zen Kemiği** adlı kitabınızdaki "67. Ne Yapıyorsun! Ne Diyorsun!" adlı Zen anekdotunda anlatıldığı gibi. (*Bu Zen öyküsünü, Sayın Muammer Üstünoğlu'nun "Ekonomik Kriz Aşkları" öyküsünden önce, bu yazının ardından sunacağız.*)

Önümde iki seçenek vardı: birincisi, Japonya'daki

* ZEN ETİ, ZEN KEMİĞİ adlı kitap, yakında Söz Yayın'ca yeniden basılacaktır.

ya da dünyanın çeşitli yerlerindeki bir Zendo'ya gidip Zen öğretmenliği yapmak. Ya da, dünyaya çıkıp, bir Zen uygulayıcısı olarak kendi yaşamımı sürdürmek. Ben İzmir'e gidip, şirketimi kurmayı yeğlemiştim.

..."

Sayın Üstünoğlu'yla görüştük. Öyküsünü burada okuyacaksınız. Önce size, onun isteği üzerine, mektubunda sözünü etmiş olduğu Zen öyküsünü sunmaktayız:

67. Ne Yapıyorsun! Ne Diyorsun!"

Günümüzde, ustalarla yandaşlarına ilişkin, ustaların öğreti kalıtlarının gözde öğrencilerine aktarılarak bu artçıların gerçekliği kendi yandaşlarına iletmelerine değgin bir sürü ipe sapa gelmez lakırdı edilmektedir. Zen'in bu biçimde gönülden gönüle aktarılması doğaldır; geçmişte başarıyla da yürütülmüştür. Savlamalar değil, kanıtlama çabaları değil, dinginlik, alçakgönüllülük öngörülürdü. Böyle bir öğretiyi alan kimse yirmi yıl sonra bile açıklamazdı durumunu! Birisi çıkıp da kendi yaşantısı gereği gerçek bir ustanın varlığını keşfettikten sonra ancak, öğretinin ona geçtiği bilinirdi ki; ki bu durum bile çok doğal biçimde ortaya çıkar, öğreti de kendi doğrultusunda ilerlerdi. Bir öğretmenin de çıkıp, "Ben şu ustanın ardılıyım," dediği görülmezdi. Böyle bir savlama tam tersini kanıtlamış sayılırdı.

Zen ustası Mu-nan'ın tek ardılı vardır. Adı Shoju'dur. Shoju, Zen öğrenimini tamamlayınca, Mu-nan onu odasına çağırır. "Ben yaşılanıyorum, görünüşe göre bu öğretiyi sürdürecektir bir sen varsın Shoju! Al şu kitabı! Yedi kuşaktan beri bir ustadan öbürüne verilegelmiştir. Ben de kendi görüşlerimin birçoğunu yazdım içine. Çok değerlidir bu kitap; senin ardılığın kanıtlansın diye veriyorum onu sana," der.

Yanıtlar Shoju: "Dediğin kadar önemliyse bu kitap, kendin saklasana! Zen'ini yazısız aldım, yetiyor o kadarı bana."

"Orasını biliyoruz," der Mu-nan, "gene de bu yapıt yedi kuşaktır ustadan ustaya verilegelmiş... Öğrettiyi aldığının simgesi olsun diye saklayabilirsin. Al!"

İkisi de bir şöminenin önünde konuşuyorlardır. Shoju kitabı eline alır almaz, alev alev yanan odunların arasına sokuşturuverir onu. Mülkiyet düşkünü değildir bu keşiş!"

O güne dek öfkelendiği görülmemiş olan Mu-nan haykırır: "Ne yapıyorsun!"

Bağırarak yanıt verir Shoju: "Ne diyorsun!"

•

Muammer Üstünoğlu'nun
Öyküsü:

Ekonomik Kriz Aşkları

Salutation

*O generation of the thoroughly smug
and thoroughly uncomfortable,
I have seen fishermen picnicking in the sun,
I have seen them with untidy families,
I have seen their smiles full of teeth
and heard ungainly laughter.
And I am happier than you are,
And they were happier than I am;
And the fish swim in the lake
and do not even own clothing.*

Çevirisi*Esenleme*

*Ey siz pek çalımlı hanımlar beyler
 ve pek huzursuz şahsiyetler milleti,
 Görmüşüm ben güneşte safa süren balıkçılar,
 Görmüşüm ben—çoluk çocuk perişandılar,
 Görmüşüm—şen—dişleri ağızdolusuydular
 ve işitmişim zarafetsiz kakkahalar.
 Ve daha mutluyum ben sizin olduğunuzdan,
 Ve daha mutluydu onlar, benim olduğumdan;
 Ve gölde yüzer balık
 ve değil bir dona malik.*

—NEVZAT ERKMEN

Türkân, üzerimde, meditasyon yapan bir kadın keşiş gibi dik ama rahat bir duruşta, siyah parlak gözleri gözlerimde, uzun pürüzsüz kollarını iki yandan uzatmış, benim kendimi sırtüstü bırakıvermiş olduğum çarşafa gömülü daha o sabah kazıtmış olduğum başımı o çok sevdiğim güzel parmaklarıyla okşarken, bir yandan da kendini bir dalgaya kaptırmış çasına hafif hafif yalpalıyordu.

"Hangi başımı daha çok seviyosun?" diye sordum hınzırca.

Türkân, kıpkırmızı kesildi, ama gözlerini sebatla gözlerimden çekmeyerek, "Şimdi-ve-burada ben çok utandığımın, olanca kanımın yüzüme hücum ettiğinin farkındayım; ama aslında bunun farkına varmanın da apayrı bir heyecan verici bir... amaan, cümle bozuldu," diyerek sevinçle güldü. Sorumu anladığını imlemek amacıyla olacak, içindeki öbür başımı giderek daha çok sıkmaya başladı. Bir yandan da, onun zekâsını takdir etmemi beklermişçesine, soru sorarmış gibi beni süzmeyi sürdürüyordu.

"İkisini de..." dedi sonunda.

Onu ne kadar çok sevdiğimi bir kez daha anladım. İzmir karlı bu yıl. Biz ikimiz, çatırdayan odunların yaydığı sıcaklıkta uzanmışız, sevişiyoruz.

"Gelelim mi?" diye sordu Türkân.

"İı," diye yanıtladım onu, "ama sen gel istersen". Sonra üzerimden indi, yanıma uzandı. Kollarımızla, bacaklarımızla, her şeylerimizle birbirimizi sardık.

"Önce yemek yiyelim," dedim. "Ama önce biraz içki alalım mı?"

"Jack Daniels mi?" diye sordu Türkân. Nerden buldun parayı?"

"Yok be anam, Buzbağ, Tekel'in. Beş bin lira. Bi şişeyi üç akşamda içiyoz."

"Ne yemek var?"

"Gel," dedim, "mutfağa bi bakalım." El ele, şöminenin yanındaki kiler-mutfağa girdik. Villamızda mutfak çok—bir de alt katta vardı asıl büyük mutfak. Ama, bu soğukta, oralara giyinip gitmek, sonra dönüp yeniden soyunmak... Vazgeç. Tembelim ben aslında.

Bir elimi de Türkân'ın siyah saçlarının üzerine koymuştum. Elimin altından gözlerini yana doğru kaldırıp bana bakmaktaydı.

Türkân 2001 Şubat'ına dek bizim elemanımızdı. Hafif bir televole sendromundan mustariptir bu kadınıımız. Onun hayattaki formülü paralıca, yakışıklıca, eh, biraz da şöretlice bir koca bulmaktır. Kendisi anlattıydı; anlatmasa da zaten anlardın. Kriz başladığında, Türkân'ı işten çıkarmayı düşünmüyordum. Birkaç kişiyi bir süre yarım maaşla çalıştırdık, sonra işlerine son vermek zorunda kaldık. Para kazanmadığımızdan değil de, bize olan borçların ödenmemesinden dolayı. Hâlâ sürüyor açtığımız mahkemeler. Ölme eşşegim... Ben öl-

mem de, iş, yani şirket öldü. O aralar Türkân'a sulanmadım değil. O da benden hoşlanıyordu—belli oluyordu, kimi ipuçları. Bilgisayarda iyi bir iş yapsa, onu överken elimi, farenin üzerindeki güzel küçükçe elinin üzerine koyuyor, parmaklarını sıkıyordum. Parmakları çok güzeldi. Sonra teni... Arada bir yanağını öptüğüm de oluyordu. Ama ben onun benim tarafımdan rahatça kucaklanabilir, orta boylu taze bedeninden, kollarından, göbeğinin giydiği sıkıca kazağı öne doğru yuvarlakça çıkarmasından, ve en çok da, karnının altıyla iki kalçasının bitiştiği bölgedeki o görkemli tümsekten hoşlanıyordum en çok.

Sonra işte Haziran mı ne, o istifa etti. O sıralar birisiyle söz kesmişler. Nişan öncesi hazırlıkları. Turizmci adam. Ve ben onu tekrar ilk kez işte bu akşam çarşıda gördüm.

Siyah bir yün başlığı, siyah, yumuşak dokulu bir mantosu vardı. Ben, Baba Hikmet'ten balık alacaktım. Yıllardır ne ıstakozlar, traçnalar, diller, çipuralar, lağoslar, pavuryalar vermişti bu mübarek adam bana. Ama artık cebimizde sadece bozuk paralar var. Kredi kartlarımı dondurmuşum. Faizler, faizler. Ben tam, paramın bir orta boy çipura ya da irice bir dilbalığı almaya yetip yetmeyeceğini hesaplarken, Türkân'ı gördüm. Gözleri ışıldayarak güldü, yanıma geldi. Yanaklarını öptüm. Sonra o bana doğru eğilerek alçak bir sesle, loto oynayacağını, ama parasının yetmediğini, beş milyon vermemi, ertesi gün geri ödeyeceğini söyledi.

O sırada, bir iri dil ya da orta boy çipuranın ederini karşılayabileceğini düşünerek elimde tutmakta olduğum beş milyon derhal Türkân'a uzattım. Sevimlice gülümsedi. Birden,

"Bu akşam balık yiyelim senle," dedim, "serbest misin?"

"Serbestim. Dur bir koşu şu lotoyu oynayım, hemen geliyorum."

Türkân gidince kalan parama baktım. İki milyon iki yüz elli bin lira kalmış. Hikmet babacanca bana bakıyordu.

"Ne vericez bugün sana, patron?" diye sordu.

Derhal kararımı verdim:

"Hamsi, ama çeşnilik, yarım kilo falan."

Baba Hikmet koca bir tabağı hamsilerin altına daldırdığı gibi, ayıklaması için Çavuş'a verdi. Bu Çavuş, onun dayısıydı da emekli olunca, onun yanında çalışmaya başlamıştı.

Ben borcumuz nedir diye sorunca, Baba Hikmet, keyfi kaçmışçasına sitemle, apak bıyıklarının gizlediği dudaklarını büzüp, yeşil gözlerini çevreleyen apak kaşlarını kaldırdı. Yanıt vermedi.

Sonra balıkları alıp Hüseyin Manav'a gittim. Bir gözüm de Baba Hikmet'in orda. Türkün gelecek ya. Yeşil salata, taze soğan aldım. Sonra dayanamadım, döndüm, pazarlık edip taze sarmısak da aldım. Türkiye: sebzeler, meyveler, yeşillikler, balıklar, otlar, çiçekler cennetim benim! "Benim halkım!" demek geldi içimden, bakarsın milletvekili oluruz, belediye reisi falan oluruz be yahu! Beş yüz bin liram kalmıştı. Çiçekçi Fahriye'den sarı bir pat aldım; o bir milyon lira istedi. Ben yarısını uzattım. Eski günlerin yüzü suyu hürmetine, itiraz etmedi.

Bakalım neler varmış? Yiyecek, yani. Ekonomik kriz aşları. Gerçi Zendo yıllarımda hem az yerdik hem sade şeyler—*miso*...

"Ne?"

"Miso, be! Bak şimdi sebzeli *miso* çorbası yapıcaz. Çalkalasana şu tencereyi!"

"Tamam da, *miso* ne?"

"Bi parça *shoyu* ya da *miso*, ha, *miso* şey yahu.."

"Ha, şeymiş meğer."

"Bırak gırı kız. Soya fasulyasını deniz tuzuyla fermente edersin."

"..."

"Fermente edersin, dedik. Hanfendi.!"

"İşittik seni be!"

"Sesin sedan çıkmıyo da!? Mayalandırırsın yani. Bak şöyle. Şimdi arpa, buğday, pirinç taneleri de koyabiliriz bu

karışımın içine. Arpa yok, buğdayla pirinç koyuyom, bak. Koyu bi bulamaç elde edicez. *Tempeh* gibi, bu da B₁₂ vitamini zengini."

"*Tempeh* de ne be?"

"O da soyadan yapılır. Kız kesip durmasana—dur, daha neler var: *tofu* var, *sushi* var, *kelp*, *kombu*, *arame*, *hiziki*, *nori* var-var-oğlu-var, her bi bok var, tövbe!"

"*Shit!* Tövbe!"

"Haa! Bir de balık. Kimi hayırseverler getirirdi tapınağa. Pek aynı şey değil gibi görünürse de, özünde hiç fark yok: suşi yapacaktım Türkânıma bu gece. Sonra bakayım, birkaç dilim kurumuş çavdar ekmeği ('çavdarlı' demedik, hani o beyaz buğday ununun içine birkaç tutam çavdar unu serpiştirilerek, ekmeğin ambalâjna yapıştırdıkları etikette 'çavdar' sözcüğünü içeren 'çavdarlı' sözcüğünü içirme hakkını kendilerinde gören kimi paragözler. Uyu ey benim halkım. Elbet zeytinyağımız da var: natürel sızma. Parasız. Bir dostumun oğluna bilgisayar dersi veriyorum—o da bana Karaburun'dan getirdiği zeytinyağıyla şimdi-tam-mevsimi "hurma zeytini".

"Keşke parayı lotoya oynamasaydım da ben de yiyecek bir şeyler alsaydım," derken Türkân, yapıştırdım gaddarca:

"İyi ettin be," dedim, "şimdi sana çıkan paralarla..."

Hafif mahzunlaşmıştı. Sustum.

"Zengin olucaktık işte," diye göğüs geçirdi Türkân.

"Aman ne fakirsin," diyerek, sol elimle—artık sığıldığı kadar—kışlarını, sağ elimle de—artık sığıldığı kadar—memelelerini avuçladım. Sonra göbeğini, sırtını, apış aralarını, yanaklarını, boynunu, kollarını okşadım. "Çook, fakirsin!"

Gülüyordu, birden sapımı tuttu.

"Onu sonra yiyeceksin," dedim sırtarak. Demesem de olurdu sanki.

"İğrençsin!" dedi Türkân. Biraz durdu, sonra, "Japonya'da kadınlar erkeklerinkini emerler mi? Monica-Clinton gibi?"

"Bu ne perhiz..." diye geçirdim.

Türkân, anında, "Lahana turşusu!" deyiverince, hayretten donakaldım. Sevgiyle baktım ona.

Biraz yeşillik vardı, sonra kuru soğan, sarmısak.

Ya susacaksın, ya da gevezece bi şeyler yumurtlayacaksın.

Bak burda bi kabak kalmış, onu, şu soğanı, şu havucu ince ince doğrayalım, sonra bu bulamacımızı onlarla birlikte kaynatıcaz. Bi parça da NSY, elbet"

"*What the hell is that?* Haa, senin o ünlü "naturel sızma zeytinyağı"nın baş harfleri garanti."

"Bravo, seni seviyorum gı!"

Sonra çorbamızı yaparken, ona Zen manastırında yediğimiz bu pek sade ama sağlıklı Japon ve Çin yemeklerini anlattım. Dediğim ya, balıkçılar balık getirirlerdi bize. Duamızı almak amacıyla. Oysa bizde, biliyosun dua mua... Sözcükler ötesi bi olaydır Zen.

Çorba, sele zeytini, salata (taze soğan ve taze sarmısak, tere, roka tekmi. Hamsilerle yaptığım suşi. Buzbağ. Dünden kalan o köy-ekmeği. Çüş! Daha ne olsun?

Şöminenin karşısında, bu defa giyiniğiz, yemeğimizi yiyoruz.

"Sağlığına, güzelliğine!"

"Sağlığına, başarılar!"

"Ayakarılar!"

"Yıldıza da genç kızlar!"

"Yıldız-B'de oğlanlar!"

"İyisin ha!"

"Ee, öğretmeninin yanında yetişiyoz artık! Yazdıkların basıldı mı hiç?"

"Basılmadı. Annıyacağın, ünlü bi yazar değilim ünsüz bir yazarım; ünlüsüz bir yazar: UAE ÜÜOU ya da ünsüzsüz bi

* Sanırım, Sayın Üstünoğlu, "shabono"yu henüz iştmemiş herhalde. Bu vesileyle, İstanbul'da ağaçlık bir bölgede (orman alanı değil) bir shabono inşa ettirmiş olduğumuzu da duyurayım

yazar: MMR STNĞL.

"Yani ben de şimdi ÜA mı oluyorum? Sahi, sen bi şeyler yazardın eskiden."

"Hâlâ da yazarım. Bak dün ne yazmışım," diyerek, arkamdaki yazı masamın üzerinden not defterimi aldım, Türkân'a, aldığım son notu okudum:

"Dinle bak, ne diyom burda:

'Adamın biri sıkılmak ve üzölmek istiyor, ama bir türlü beceremiyor: "başaramayacağız," diyor, ve amacımıza ulaşmadan aç ölüp gideceğiz" falan diyor, ama gene mutlu mu mutlu, herifçioğlu. Sonunda diyor ki, "Ama ölürsez sıkıntı olmaz ki!" vb. vb. yarat, Muammer ulan!'

"Hee? İyi mi gı?"

"Hadi be! Ben daha âlâsını yazarım bunun."

"Yaz öyleyse, arkıdaş!"

Sonra birden, mutluluğun verdiği esriklik midir nedir, sallayıverdim lafı:

"Seninle evlenicez ya, işte o zaman öğretirim sana yazmayı?"

"Yaşadık, ne vakit evlenicez? Böyle villası olan patronla kim istemez evlenmek!"

"Kız burası benim villam değil ki! Bana borcunu ödeyemeyen şirketlerden birinin, hani sen bizdeyken tanışmıştın, Orhan Engörklüler, işte onun."

"Ayy, inanmıyorum!" diye haykırdı kadın. "Hadi be! Bütün rüyalarımı yıktın şimdi! Sükûthayal oldum. Akşamdan bu yana ben ne planlar yapıyodum, seninle evlenip bu villaya konmak için. Dur bi yol da, şuracıkta bi ağıt yakıvıyım."

"Ulan esaslı karısın, yani. O güzelim siyah, canlı, hoş kokulu, pasparlak, genç kadın saçlarını yolma da ne yaparsan yap. Onlar bana lazım."

"Ne yapıcaksın ki onları?"

"Bu gece gösteririm."

"Anlat allahaşkına!"

"..."

"Senin bu arada bir susma alışkanlığın yok mu?!"

"..."

"Heey, yok mu!"

"Var işte."

"..."

"Bu defa sen sustun, bakıyorum."

"E, Engörklüler yazlıklarına gelince nereye çıkıcaksın?"

"Valla bilmem, yazın daha kolay. Bi çadır—hem büro hem ev. Ama herifçioğulları borçlarını öderlerse, o geliştirilmiş treylerlerden bi tane alıcam: içinde yok yok; banyo, televizyon, bilgisayar, jeneratör, klima...*

"Yatak odası..."

"Ya ya, senin için tuvalet masası, üstelik deprem meprem vız gelir. Deniz kıyısında, açıklık bi yerde, markete falan yakın bi konumda olucak. Şayet eleman meleman alırsaz, ikinci bi treyler alırım ki bizim erkek elemanlar senin götünü falan görmesinler."

"O göt içi kadar treyler içi alanda he? Ama senin kadın elemanların bilmemnerelerini görmem serbest!"

"Valla ciddiylim. Kendim doğru dürüst ev, büro binası yaptırana dek, treylerlerle mreylerlerle vaziyeti idare edicem." *

Sonra, Türkân, kafasına henüz dank etmiş gibi, "Demek villa senin değil, fena sarsıldım. Başka bi şeylerin var mı? Paraların, borsa?"

"Bildiğim tek şey, kimseye borcum yok. Ama bana borcu olan, gırla! Mesela bu hıyar Engörklüler. Şimdi İstanbul'da bi televizyon istasyonu kuruyolarmış. Para lazım onlara. Niçin ödesinler ki bana?"

"Mahkemeye.."

"Verdik, yahu! Faturalı borçlarına itiraz etmişler. Avukatım, mevcut yasalar ve mahkemelerin iş yükü nedeniyle beni yıllarca oyalayabileceklerini söyledi. Ama gene verdik mahkemeye. Sonra adamlarla anlaştım. Zira, büromdan çıkmam gerekiyordu. Bu yazlık villalarında Mayıs'a dek kalabilmem üzerinde anlaştık."

"Seni kandırmışlar, dürüst beyimiz!"

"Eşek kafasına giremem ben!"

"O da ne demek? Sen dürüst davrandıkça onlar seni ezerler."

Dayanamayıp, sağ elimle, çocukluk İzmir'inin tozlu yollarında kavurucu yaz günlerinde haşarı oğlanlarla oyunlar oynarken sık sık yaptığımız, hani elini yumruk ederken başparmağını işaretparmağıyla ortaparmağın arasından çıkacak biçimde sıkarsın ya, o işareti yaptım, ve, "Ben izin vermezsem ezmezler," dedim.

Para dışında, eh kimi zaman seks dışında da, bir konu üzerinde fazlaca odaklanamıyordu kadınıımız. Bastırdı:

"Paraların, borsa yatırımların vardı senin?"

"Dı, doğru! Şu aralar senin paralarını kullanıcaz artık. Lotodan çıkıcak ya!"

"Hah hah haa!"

"Sen de parasızsın, demek ki!"

"Ama parasız da olsam, gene de beni seviyorsun, di mi? Bunun cevabını da bilmiyorsun garanti. Zira, sözcükler ötesindesindir sen, kullanmazsın öyle şeyler, canım!"

Gerçekten de bir yanıt vermeyi düşünmüyordum. Başımı eğip, bornuzumu açarak karnımın alt tarafına baktım.

"Ne? Pipini mi kontrol ediyosun?"

"Yo, harama bakıyodum."

"Harama mı?"

"‘Hara’ma, yahu, ‘hara’ma."

"Neymiş o hara?"

"Hara bizim karnımızın altında, merkezi sinir sistemi, önemli bir çakramızın hizasındaki şu yerdir. Hani Samurayların, harakiri yaptıkları, annıyacaan kendilerini öldürecekleri zaman, kılıçlarını sapladıkları şu nokta!" Bir yandan da elimle göbeğimin alt, kıllı bölgenin başladığı yerin üst tarafını okşuyordum.

"Biz kendimizi, çevremizi, kısacası her bi şeyin bütünselliğini işte burdan kavrarız. Elbet, kilitlememişsek haramızı. Mesela sen orda oturuyosun, ben beynimle seni algılamak, senin hakkında sözlü düşünceler üretmek istemem. Çünkü o düşünceler, benim bu yaşıma dek dinlediğim, okuduğum tüm kitapların, sözlerin beynimin içine, bilinççağızımın altlarına işlemiş olan her türlü süprüntüyü de içeren birtakım—bitiremedik tümceyi."

"Annadık annadık. Sen sürdür."

"Onun yerine, beynimi sıfırlar, haramı açarım. Haram, seni istiyorsa, ben seni yanımda tutacak davranışlar sergilerim. Ama planlamadan, doğal olarak, kendiliğindenlikle Ama şayet haram seni tepiyorsa, o vakit, ben hiçbi hesap kitap yapmadan, şu anda meşgulüm, derim, can sıkıntısı basar, bi bahane uydudurum, seni burdan gönderirim."

"Haran çok güzelmiş," dedi Türkân.

"Senin haran da çok güzel. Şimdi biz ikimiz hara haraya bir algılama seansına başlayalım mı?"

Bu kez konuşmayan, eyleme geçen Türkân oldu. Beni elimden tuttuğu gibi, banyoya götürdü. Karın karına düşün altına girdik.

Evet, ya sultanım, biz işte böyle uçmakta iken, ansızın ve de birdenbire tamuya intikal ediliverdi idük. Şöyle olmuş idü:

Biz duşumuzun ılık suları altında haralararası ulu bir ile-

tişime geçmiş idük ki, ansızın ve de birdenbire, olay sözcükler ötesinden, sözelliğin tam orta göbeğine zıplayıvermiş idi. Zira, Türkân o meşhur parasızlık teranesine—evet, evet, oracıkta, ılık suların altında—yeniden dönmüş idi.

"Biz bu parasızlıkla ne yapıcaaz?" diye tutturmaya başladıydı o. Duştan çıkıp bornuzlarımıza sarındak. Karşılıklı, koltuklara oturduk.

"Biz bu parasızlıkla ne yapıcağız?"

"Ananın örekesini yapıcağız!" deyiverdim, dayanamayıp.

Sonra bir ara gene sevimli, zeki haline döndü, ve hara oyunumuzu haram ettim!" dedi. Çok hoşuma gitmişti bu buluşu da. Arada bir oturtuveriyordu güzel esprilerini"

"Bravo, iyisin," dedim ona.

Ne var ki o gene negatif zihinselliğine sıçrayıvermişti o arada.

"Biz bu parasızlıkla ne yapçaz? Cevap ver!" diye ekşidi.

Yanıt vermiyordum. Veremiyordum. Ne deseydim ki? Keşke param olsaydı da ona verseydim. Birden çaresizlikle,

"Bak büro mobilyalarımı villanın garajına depoladık. İstersen onlardan bazılarını satabilirsin," dedim.

"Vazgeç, yok fiyatına gider. Sonra, olur mu canım hiç?"

Tüm yaşamında herkesin ona aşıladığı kurallar içinde çırpınmakta olan bir birey daha karşımdaki. Ne yapılabilir? Kendisinin uyanması lazım. Uzun süre öyle kaldık. Manik depresif akıl hastaları meczuplar gibi.

Sonra, her nasıl olduysa, ikimiz birden, başladık söylemeye; hem de derinden, hissederek, gözlerimizden yaşlar gele

* KOTSU ve KYOSAKU İnsan omurgası biçiminde olan kırk cm. uzunluktaki bu hafif sopa Zen ustalarınca, *zazen* seansları sırasında kullanılır. Usta, *kyosaku* gibi, *kotsuyu* da, *zazen* yapan bir öğrenciyi yüreklendirmek ya da uyandırmak amacıyla ona vurmak ya da onu dürtmek için kullanır. Bu vurma ve dürtmeler hafifçe öğrencinin sırtına ya da omzunun boynuna yakın bir yerine uygulanır. Bu sopaların kullanımı asla cezalandırmak için değildir. Zaten, öğrenciler uyarılmayı istedikleri takdirde kendilerine vurulmaktadır; istenmeyene bu yöntem uygulanmaz. Öğrenciler onu, uykuya dalmayı önlemek için, kimileri de, bu hafif darbelerin kasılmış adalelerini gevşettiği için isterler.

gele, arada bir gözlerimiz birbirine takıldıkça sıkılıp çekinmeksizin—gerçi ben kimi dizeleri anımsamıyor ya da zaten bilmiyordum, ama Türkân'ın güzel kiraz dudaklarından gözlerimi ayırmayarak, ağzından çıkan sözcüğü yakalıyor ve hissedilmesi güç bir gecikmeyle ona katılıyordum. Ama Türkân da şarkıyı doğru mu anımsıyordu? Bilmem:

Bugün evden çıkmadım, telefona bakmadım,
Çok yedim çok ağladım, arandım bir sigara daha,
Saçlarımı taradım, dudağımı boyadım,
Giydim giydim çıkardım, beğenmedim güzel olmadı.

*Depresyondayım unutuldum aldatıldım,
Sevgilimden ayrıldım çok yalnızım.*

Düşündüm banka soymayı, uluorta soyunmayı,
Hayatımdaki herkesi vurmayı—affedin.

Depresyondayım unutuldum aldatıldım, (Bu dizeyi söylerken "Depresyondayım" diye abartarak bağırıyordum.)
Sevgilimden ayrıldım çok yalnızım.

"İçtenlikle yaratılmış bi şarkı bu, azizim," dedim ben, "yapaylık yok."

"Bence de," dedi o. Ve ekledi: "Ne olucak bizim halimiz bu kahrolasıca kirizle?"

"..."

"Cevap ver, çok kötü vaziyetteyim. Hiç param kalmadı. Ne olucak halimiz?" dedi Türkân—bir yandan da siyah gözlerinin parlaklığını daha da arttıran gözyaşlarını minik güzel elinin tersiyle silerken.

Yanıt vermiyordum. Ben sadece şimdi-ve-buradayı yaşamakta olduğum için, yarınki sorunlar bana epey soyut görünüyordu. E, benim de yoktu param. Ama elbet olacaktı bir

gün, onun da, benim de, paramız yani—ya da olmayacaktı, belki şu an ölecektik. Ama illaki olacaktı bi değişiklik! Dünyanın en eski kitabı Çince *Değişimler Kitabı* değil miydi? O kitabın ilk tümcesi de, "Evrende tek bir şey değişmez, o da 'Değişim İlkesi' demiyor muydu? Dememiş miydi, Tibetli Budacılar,

'Yere düşünce insan, kendisini yerin yardımıyla kaldırır.'

—Kulavarna Tantra'

diye? Ben nasıl bilebilirdim üç saniye sonra neler olacağını? Bu kadın, ve de herkesler, niçin kendi özlerine, kendi haralarına değil de, kimi kitaplara, kimi yazarlara, siyasi kodamanlara, televole sanatçılara, ve işte bu kadın niçin bana soruyordu bu soruları? Ben nereden bilecektim? Gözlerim yaşardı, yaşardı. Yamazaki ustamı anımsadım birden. Ben ona sorular sorduğumda, hatta mantıklı, güzel sorular bile yahu, örneğin, "Ben ne zaman aydınlanacağım?" ya da "Şu Zen'i bana kısaca tanımlar mısınız?" diye her soruşumda, yanında taşıdığı *kotsu** (kimi zaman da *kyosaku**) ile omzuma vurur, hiç yanıt vermezdi. Sonraları artık sormaz oldum. Zaten haram biliyordu. Keşfettiğim şey bu oldu. Bak gene sözcüklerle dolduruyorum kafamı.

Bir ara başımı sağa sola, öne arkaya silke silke sallamaya başladım. Aklımca, kafamdaki sözcükleri boşaltıyordum.

Türkân irkildi.

"Delirdin mi sen, Muammer?" diye bağırdı. Sonra da, gene bağırarak, ekledi: "Bi soru sorduyduk sana ulan, ne olacak bizim halimiz bu kahrolasica kirizle? Söylesene!"

Ayağa kalkmışım. Başımı boynumu öyle silkmış olmam iyi gelmişti. Karnım gevşedi. Birden, plansız mlansız uzunca, gürültülüce bir osuruk, hem de Satchmo'nun üflediği trompetten patlarcasına fışkıran iki nota halinde—gönendirmişti beni.

Türkân apıştı kaldı. Ama yüzde on kadar bir hakaretc uğ-

ramışlığın eşliğinde, yüzde altmış kadar bir satori, bir kafası-na dank etmişlik, bir gerçeği görmüşlük, ve yüzde otuz kadar da, öfkeyle karışık bir hayranlık mı desem, bir olgunlaşmış-lık mı desem, bir soru sormalara, *mind-fucking*lerle, kafa-dü-zerliklerle bir vedalaşma konumuna geçmeye başlamışlık, onlara doymuşluk başlangıcı mı desem... Uzun süre göz gö-ze bakiştık. Eminim biz o anda artık şimdi-ve-buradayı yaşa-maktaydık. Ama onun şimdi-ve-buradalığı ne kadar sürecekti. Eh, gene de bir başlangıçtı ya!

Sonra oturduk, ben ona Japonya'da büyük bir şirketin ikinci adamıyken niçin evimi barkımı terkedip Zen manastı-rına çömez olarak gittiğimin öyküsünü anlattım. Califor-nia'da, bilgisayar dünyasında başarılı yükselişimden sonra, şirket beni Tokyo'daki şubesinin başına getirmişti. Ben İz-mir'e gelip, âşık olduğum kızla evlenip, Tokyo'ya onunla bir-likte gittik. İlk üç yıl harika bir yaşam sürdürdük. Kokteyller, tiyatrolar, üst düzey yöneticileri eşleriyle evimize davetler, onların evlerine davet edilmeler. Oğlum o sıralarda doğmuş-tu. Bütün bu gelişmeler boyunca ben başarmışlığın tadını du-yumsuyor, ama bu tür bir yaşamın kofluğunu da birlikte his-sediyordum. İşim gereği Califomia ile, Hindistan ile, Avustralya ile, Tokyo ile Kyoto arasında mekik dokuyordum. Sonra ka-rımla ilişkilerim kopma noktasına geldi. Ona, bu işi bırakmak istediğimi, İzmir'e dönüp daha sade bir yaşam sürdürmemizi önerdim. Bunun en akıllıca çözüm olduğunu düşünüyordum. Ama o, seyahatlerimin olmayacağı, ama kazandığımız para-ların azalmayacağı bir formülden yanaydı. Öyle bir çözüm bulamadım. İki yıl boyunca ne acılar çektim bilsen. İş toplan-tılarında artık huzurlu olamıyor, karşımdakilerin ne dediğini anlayamaz hallere giriyordum. Çok acı çektim, çok.

Türkân iyice yaklaştı. Başımı okşamaya başladı.

"Demek sen de çok yalnızsın," dedi.

Ona herkesin yalnız olduğunu anlatmak istedim. Ama bu-nu kafa-düzerliğe müracaat etmeden, yaşantısal örneklerle anlatmayı yeğliyordum.

"Herkes yalnız, inan," dedim.

Sonunda, yaklaşık son on yıl boyunca bir insana, bir ahkâm kesmiş olmuştuk böylece nihayet.

Boğazımı temizleyip, balgam çıkarırcasına, gittim, şöminenin içine tükürdüm. Ellerimi Türkân'ın kafasına doğru uzatıp, beyninin içinden bir şeyler çekiyormuşum gibi devinimlerde bulundum. Aklımca, o kestiğim ahkâm sözlerini gırtlığımdan temizleyip çıkarmış, atmış, ve ayrıca, Türkân'ın beynindeki o kesilen ahkâmın kalıntılarını söküp çıkarmış olmaktaydım.

Kadın hayretle beni süzmekteydi. Ürperdi.

"Evet, deliyim! Millet haklı!" dedim, o daha bir şey demeden.

O da tuttu, geldi, dudaklarını, dudaklarıma bastırdı, bastırdı. Nefessiz kaldım.

Beni öpmesi bitince, sordum:

"Nasıl gidiyo senin kiriz?"

"Kiriz denmez, kırız."

"Kırız denmez, keriz!"

"Ne!"

"Ee, tıpçı '*akapunktur*' derse, '*deprasyon*' derse, üniversite rektörü '*kampüs*' derse..."

"Nesi varmış kampüsün?"

"U'sunun üzerinde iki noktası varmış!—Ömer Asım Aksoy babamız ne diyor bakıvir bi yol *Ana Yazım Kılavuzu* nah şurecikte."

"Aa! Kampus!"

"Yazar olucaksan bunları bilmen lazım."

Sonra Türkân konuyu değiştirip hiç beklenmedik bir çıkış yaptı. Hınçla bağırarak, "E, onlar sana borçlarını ödemiyor. Sen ne diye öbürlerine olan boçlarını öduyorsun, ulan hıyar?!"

"..."

"Çok merak ediyorum, yalvarırım anlat!"

"..."

"Enayi miyim ben yahu? Seninle evlensez, demek çocuğumuz kendi haklarını koruyamayacak!"

"Bu başka bi şey, be!"

"Ne be!"

"Anlamıyosan, ne anlatsam anlamazsın."

"Sen anlat bi yol da..."

"Sana, yıllar önce İzmir'de bi ortaokul—Karataş Ortaokulu, öğrencisiyken müzik öğretmenimizin anlattığı bi öyküyü anlatayım:

(Burada sunacağım öykü, Naci Gündem'in, şayet doğru adını unutmadıysam—*Günler Boyunca Anılar* adlı anı kitabındandır. Ne var ki, o kitabı yitirmişim. "Fazilet ve Şeytan" adlı bu öyküyü, aklımda kaldığı biçimde anlatacağım. Fazilet, biliyorsunuz, "Erdem" demektir.

Ey okur, şayet bu öyküm yayımlanırsa, kitaplığında bu kitaba sahip olan kimseler beni arasınlar (herhalde Söz Yayın Editör'ü size adresimi verir); ola ki kitabınızın bir fotokopisini sizden alabilirim.)

Fazilet ve Şeytan

Şeytan ile Fazilet bir ovada, karınlarını doyurabilecekleri bir yer, bir köy ararlar. Şeytan, yerde bir eşek iskeleti görür, ve kafatasını alıp koltuğunun altına yerleştirir.

Nihayet bir köye varırlar. Şeytan, eşeğin kafatasını bir caminin önündeki yüksekçe bir yere koyarak, kafatasının içine girer, ve çığırmaya başlar:

"Ey ahali, ben Hazreti İsa'nın eşeğinin kafatasıyım. Günahlarınızın affedilmesini isterseniz, buraya güzel yemekler, yemişler getiriniz!"

Çok geçmeden kafatasının önünde tepsi tepsi aşlar, yemişler yığılmaya başlar. Bizimkiler oturur, bir güzel karınlarını doyururlar.

Ertesi gün, yolculuklarını sürdüren bizim gezginler, gene acıkları. Vardıkları ilk köyde, Şeytan, taşıdığı kafatasını yüksekçe bir yere koyar, sonra Fazilet'e dönerek der ki:

"Haydi aslanım, sıra sende Gir şuraya da, aşılarımızı getirt!"

Fazilet başını iki yana sallar—ve şöyle der:

"Kusura bakma yoldaşım Şeytan, ben eşek kafasına giremem!"

•

"Yarın ne yicez?"

"Bilmem."

"Keşke loto oynamasaydım—da o parayla..."

"Bi şeyler bulurum ben. Aslında, yarın Ilıca Süper-Motel'de meditasyon dersleri vericem. Yemekleri de orda yiyebilirmişim."

"Yiyebilirmişiz! Mi acaba?"

"Yersin yersin. Oraya beraber gidelim o halde."

"Ben Hilmi'ye gitçem."

"Nihayet evleniyo musunuz, gı? İşten ayrılırken nişanlanıcaz dediydin de."

"O istiyi da, ben istemiyodum, ama madem ki sen böyle parasız pulsuzluğu seçiyosun, o zaman ben de giderim onunla evlenirim. Çocuklarımı kolejlere göndermek istiyom ben. Bak sen, Silikon Vadilerine falan nasıl gitmişsin, kıyak okullarda okuyup."

"..."

"Sus, sus. Alıştık zaten."

"Ben para istemiyo değilim. Ben para kazanmanın, benim yaşamımdan çalmamasını istiyom. Ben çok para kazanırsam, bu, kendiliğinden olucak, ben yaşamımı zevkle sürdürürken, yaratıcılığımın doğal bir ürünü olacak o para. Para para para, bu laf aittir Napolyon Bonapara, para arpa arap apar..."

"Topar. Papara, rap rap!"

"Yeje lan! Hayretsin!"

"Parpa! Ama ne demek, bilmiyom."

"Parpa, bravo! İş var sende, sen de yazsana!"

"Benim yaratıcılık branşım çocuk doğurmaktır herhalde! Hilmi'yle evlenicem!"

"Ya, öyle mi?"

"Sen para kazanacaksan söyle. Seninle evleneyim."

"Ya, öyle mi?"

"Sus lan! Ya, öyle mi? Ya, öyle mi? Bilmez misin başka bi laf?"

"Bak bunun da bi öyküsü var, anlatayım:

(Bu öykü, Söz Yayın'ın yakında çıkacak olan
Zen Eti, Zen Kemiği adlı kitaptaki
101 öyküden 3.südür.)

3. Ya, Öyle Mi?

Komşuları, Zen ustası Hakuin'i sade bir yaşam sürdüğü için severler, överlermiş.

Ustanın yakınlarında, anası ve babası bakkal dükkânı işleten güzel bir Japon kızı oturmaktadır. Bir gün, ana ve babası, kızın gebe olduğunu öğrenirler.

Öfkelenirler. Kız bir türlü erkeğin kimliğini açığa vurmaz. Ama epey sıkıştırmalardan sonra, Hakuin'in yaptığını söyler.

Küplere binen ana ve baba, ustaya koşarlar. Hakuin, onları dinledikten sonra, "Ya, öyle mi?" der, başka da bir şeycik demez.

* AMiDA Çoğunlukla Zen tapınaklarında betimleri, heykelleri bulunan "Ölüm-süz Işık" anlamına gelen kutsal varlık.

Çocuk doğunca, onu Hakuin'e götürürler. Saygın Zen ustası, bu ettiğinden sonra, artık ününü yitirmiştir. Ama, aldırış ettiği yoktur. Çocuğu çok iyi yetiştirir. Komşularından süt ile küçüğün gereksindiği her şeyi sağlar.

Ertesi yıl genç ana dayanamaz. Ana ve babasına gerçeği, küçüğün babasının balık pazarında çalışan bir delikanlı olduğunu anlatır.

Kızın ana ve babası Hakuin'e koşarlar, uzun uza-
dıya özür dilerler; bağışlanmalarını, ve çocuğu geri vermesini isterler.

Hakuin ses çıkarmaz. Çocuğu uzatırken, "Ya, öyle mi?" der, başka da bir şeycik demez.

•

"Hey, huu? N'apaysın?"

"Sözlüğe bakayyım. Parpa, kalkan balığının yavrusuy-
muş, ya."

"Rampa!" diye haykırdı Türkân, sonra sönercesine ekledi,
"Yuh be, mesi varmış!"

!

Türkân, karıştırdığı kitaplığımın altındaki bir çekmece-
den benim doktora diplomamı, onur belgelerimi falan çıkarıp
yere yaymış, aval aval onları inceliyordu. Sonra başını kaldır-
dı, yüzünde şaşkınlık ifadesi, bana baktı, ve dedi ki:

"Abi, sen bu kadar büyük adamsan senin mucizeler yarat-
man lazım!"

Güldüm.

Sürdürdü Türkân:

"Yani senin büyük para kazanman lazım, abi!"

Ben ona, para kazanmanın bedelinin pahalıya patlayacağı
felsefesinden dem vurmaya başlamıştım. Sonra, onun anlaya-
cağı bir dille sürdürdüm:

"Bak abi, krizde para bulamıyoz ya, yalnızca uyuyoz, yi-
yoz falan ya, hani bi de, şeyy, nasıl disem, çitkırıldımca söy-

leyiverek, "def-i hacet"de bulunuyok, ve de karını yok, karınmak be yahu, cinsi münasebette bulunmak yani—seni gidi münasebetsiz şey, nasıl da ilgiylen dinliyong üyle! İşte, ulan, karnını doyurmak için o kadan para mı gerekiyo? Uyumalı için para mı gerekiyo? Kakanı yapmah için, para mı gerekiyo? Sevişmeh için para mı gerekiyo?

"Elbet gerekiyo para, "dedi Türkân. Bunları parasız yapmak bir mucize olurdu."

"Hayretle ona baktım. Sonra da, "Sen heç'Mucizeler' anekdotunu okumadın mı lang! Hadi oku bakıyım," deyiverdim.

"Bırak masalı," dedi Türkân, "uyumak için bile odanı ısıtman, sağlıklı bi yatak alman lazım. Doğalgaz faturası ödedin mi sen hiç? Sonra, iyi bi marka yatak kaç para, biliyo musun? Çocuğun oldu, ona da bi yatak, bi oda, okul, giyim, kuşam, sonu yok bunların."

"Elbet yok. Bak ben de neler istiyom. Çeşme'de, Manhatan'da, Londra'da, İstanbul'da, Kyoto'da dayalı döşeli, uşaklı hizmetçili, bahçeli mahçeli, at dolusu ahırları olan, özel hayvanat bahçesi olan, Rolls Royce garajlı villalar istiyom ben, İskoçya'da bir şato. Bir Steinway kuyruklu piyano. On sekiz güzel manken kız, niçin on sekiz, niçin manken, bilmiyom, aklıma geldi işte. Her gün havyar, ıstakoz, bir mahzen en eski şaraplardan, bir yat, iki olsun, birkaç gökdelen, iki banka, on şirket."

Sonra başladım Marilyn'in şarkısına:

*O daddy! I wanna brand new car,
Champaigne, caviar, daddy!
Of course, you wanna get the best for me.*

"Kes yahu, anladık!"

"Haklısın, en iyisi ben senin kafanı ütülemeyi bi yana bı-

* I-CHING (İ-king): "Değişkenlikler Kitabı adlı Çin'in ünlü fal kitabı." (Kaynak: Zen Budizm, İlhan Güngören, Yol Yayınları.

rakayım da, o "Gerçek Mucize" öyküsünü anlatayım:"

80. Gerçek Mucize

Bankei, Ryuman Tapınağı'nda öğüt verirken, Sevgi Budası adını dilinden düşürmeme yoluyla kurtuluşa inanan bir Sinshu rahibi, oradaki dinleyicilerin çokluğunu kıskanır. Bankei'yle tartışı yapmayı kurar.

Bankei konuşmasının ortasındadır rahip geldiğinde; ama rahip öyle karıştırır ki ortalığı, Bankei konuşmasını kesip patırtının nedenini soruşturur.

"Mezhebimizin kurucusu," diye böbürlenir rahip, "öyle doğaüstü güçlere sahiptir ki, ırmağın bir yakasında elinde fırça durmaktayken yardımcısı karşı yakada bir kâğıt tutarmış. Öyle uzaktan, fırçayı değdirmeksizin kutsal Amida* adını yazarmış. Sen yap da görelim, böyle bir mucizeyi!"

Bankei yanıtlayıverir: "Senin tilki yapmıştır o kurnazlığı, ama, Zen uğraşmaz bunlarla. Benim mucizem başka türdür: acıkınca yerim, susayınca içirim."

•

Gece sabaha doğru, Türkân bana çocukluğunu anlatırken, birden, "Abi dedi, sendeki hastalığı buldum ben, vallahi, sen de kabul ediceksin söyleyince bak. Sende Parafobi var, paradan korkuyosun yani."

"Sanmam."

"San! San! Vallahi inan! Parafobiyaksın sen!"

"Kanımca ben paraya bağımlılıktan kaçıyorum. Paradan değil. Çok paralarım olmuştur benim. Gene de olabilir. Bak görürsün, olucak da. Tövbe tövbe. Bana kâhinlik yaptırıyor, gı! Bak bi öykü anlatayım sana."

Pencereye doğru baktım, Ege uyanıyordu, suların karalılığı, hafif mavimsi-pembemsi. Sonra onun yüzüne baktım. Gözlerinde merak okudum. Onun için anlattım:

98. Bağımlılık İstenmiyor

Eihei tapınağının başkeşişi Kitano Gempo, 1933 yılında doksan iki yaşında ölmüştür. Tüm yaşamı boyunca hiçbir şeye bağlanmamaya çalışmıştır. Yirmi yaşında gezgin bir dilenci iken, tütün içen bir yolcuya rast gelir. Birlikte bir dağdan aşağıya inerlerken, dururlar, bir ağacın altında dinlenirler. Yolcu tütün uzatır Kitano'ya. O da alır; zira o aralar beş parasız kalmıştır.

"Oh, ne güzelmiş tütün içmek" der genç dilenci. Yoldaşı ona çubuklarından biriyle biraz da tütün verir. Sonra yolları ayrılır.

Kitano şöyle geçirir: "Böyle zevk verici nesneler, meditasyonumu engelleyebilir. İyice alışmadan, bırakayım şunu!" Ardından, çubuğu da tütünü de fırlatır atar.

Yirmi üç yaşındayken *I-Ching** öğrenmekteymiş. Bir kış günü, kalın giysilere gereksinme duyduğundan, yüz altmış kilometre uzakta yaşayan öğretmene mektup yazıp bu ihtiyacını ona duyurur. Mektubu, götürmesi için, oraya gitmekte olan bir yolcuya verir. Kış gelir. Kitano da, mektubunun öğretmene ulaşmış olduğunu görmek amacıyla, bakı sanatını da içeren, ve geleceği gösteren *I-Ching*'e başvurur. Falda, mektubun yerine ulaşmamış olduğu çıkar. Sonraları öğretmenden gelen bir mektupta da giysiden miysiden söz edilmiyordu.

"*I-Ching*'le böyle başarılı, şaşmaz saptamalar yapıp durursam, meditasyonumu aksatabilirim," diye düşünür Kitano, o güzel öğretiyi bırakır, onun güçlerine sığınmaz bir daha.

Yirmi sekizindeyken, Çin güzel yazı sanatını öğrenmektedir. Bu uğraşta öyle ustalaşır ki, öğretmeni onunla övünür. Kitano düşünmektedir: "Şimdi bırakmazsam bu uğraşı, ozan olur çıkarım. Zen öğretmeni değil!" Bir daha koşuk yazdığını gören olmaz.

"E, tütün içmiyor, mütün miçmiyor, nedir bu herifin amacı, Zen ustasının yanı?"

"Amacı mamacı yok be bacı! Kelimelerdir bunlar... Diyebiliriz ki, insan doğuştan iyidir, ve o da arı duru bir iyi adam olarak kalmayı hedefliyor."

"Hedefliyor medefliyor, *fuck!* Karıları at yatağına—herkes biliyo Çeşme'de senin o otel motel kralının karısıyla yediğin naneleri; bir de 'Tembelim,' deyip durursun arada bir."

"Hop hop hoop! Yetti be! İyi adam, o dediklerinin hepsine bulaşır bir kezciğine: ADAMIN İYİSİ YEDİ DEFA DÜŞERMİŞ—İncil'de (Süleyman'ın Meselleri 24:16) geçen bir söz. Geleneklere göre, iyi bir adam şu yedi en önemli günahın her birisini bir kez denemeye kalkışmış: *kibir, kıskançlık, gazap, şehvet, oburluk, cimrilik, ve tembellik.*"

"Demek şimdi ikisi gitti beşi kaldı. Beni kıskancan mı lan?"

"Yoo, sıra oburlukta şimdi, yicez ya!"

"Her bi rezaleti gördüm sende, ama cimrilik görmedim hiç."

"Cimriliği de denemişliğim olmuştur. Asıl günahım, para biriktiremiyom, abi!"

"Sahi lan, nerde bütün o paraların. Amerika'da Japonya'da biriktirdiğin dolarları yenleri Türkiye'de yatırmıştın Zen manastırına girmezden önce demiştin bir zamanlar ılık bir ilkyaz sabahında."

"Ilık bir ilkyaz sabahında, Türkiye'de yatırım yapmıştım dememiştim. Sadece memiştim demiştim..."

"Hadi Memiş, anlatıvir bi yol."

"Yahu, o sıralar Japonya'da boşandığım karım, oğlumuzla gelip İzmir'de ailesine yakın bir daire almıştı. Oğlumu da yıllarca o paralarla okutmuştu. Şimdi o büyük bi bankanın İzmir şubesinin müdürü kerata."

"Oldu bu iş, bi parçe kiredi virsin barıcağzıma babacağzına, dolayısıylan da bizcağza."

"Teklif etti de. Ama ben almıyorum. Zaten babası, yani

ben, 'deli' ve garip bir kişi diye bilinirim o çevrelerde; benimle pek ilişkileri olsun istemez anası da. Allah bilir, sen de 'deli' diyorsundur bana, ama senin imanın para olduğuna, deliliğimi hafifletici neden olabilir para, hı? Ya ya, oğlum kredi teklif etti de, ben almıyorum."

"Alma alma, ahlaksız herif. Biz burda parasızlıktan kıvranalım, sen, sana teklif ediler kiredileri alma! "

"E, para senin için ön plandadır. Param olsaydı evlenirdik, ee mi?"

"Parayı ön planda tutmak! Aman ne kötü insanmışım ben! Bak, bütün dünyada insanlar hiç paranın yüzüne bakıyorlar mı hiç! Kusura bakma, ben böyle nadirattan biriyim işte. Hoş görüvir! Garantisi var, para kazanmak, senin Zen ustası olmanı engeller, garanti, tütün mütün gibi, yani! Tamam tamam, anlatma, zaten bi soru sorsaz, tık diye susarsın. Sonra da bastırsaz, Zen, sözcükler ötesindedir, diye nutuk atarsın."

"Tık."

Ekonomik kriz günleri, Derviş, IMF, Euro, deprem, derken Mart geldi Nisan geldi.

*Nisan Mayıs ayları
Gevşer gönül yayları
Sütler kaymak bağladı
Gelin sabah çayına.*

Türkân Alsancak'ta anasının evinde. Hilmi'yle görüşüyorlarmış. Bir iş bulmuşmuş, ama, evlenmeyi yeğlediğinden, önce Hilmi'nin he demesini bekliyormuş.

Bu arada onunla cepten mesajlaşıyorduk. Genellikle o kısa bir süre içinde, on mesaj gönderebilirdi—benim bir mesaj gönderebildiğim bir süre içinde. Üstelik o, benim yüzüme bakarak konuşurken, sağ eliyle cihazı kavrayıp, başparmağıyla tıki tıki tıki tıki, mesajlarını ileti iletiverirdi.

Onunla cepleşmemizden örnek:

Türkân (T): "Çeşme'ye gelicem. Ilıca Süper Motel'de yemek yeriz."

Muammer (M): "Gel. Ama bizde yeriz. Süper Motel sahi besî benle yatmak istedi. Ben istemeyince, apar topar o işi bıraktım."

T: "Sen de yatıverseydin bari be!"

M: "Yatmasına yatarım da, istemem lazım önce. Tacizle olmaz!"

M: "Bizim Engörklü villasına bu yaz erken gelicekmiş. Bi süpermarkette geceleri bekçilik yapıcım. Hemi de, ha büro eşyalarımı falan da depolayıcıklar, işte orada kalabilecem. İşler açılana dek. Birtakım kıpırdamalar var. Sen de"

M: "Beceremedim. Sen de bizle çalışırmın, gı?"

T: "Gelince görüşürüz. Haber vericem gününü."

T: "Hilmi'ye karar verdim. Para durumun ne olucak senin? Acele bildir."

T: "Beni alıcak mısın? Acele cevap ver."

T: "Beni alıcak mısın? Acele cevap ver lan!"

T: "Ulan cevap ver lan!"

M: "Tık."

T: "*Shit!* Gene sessizlik numaraları di mi?"

M: "Seni eğitiyoz, ablacım."

T: "Valla haklısın galiba, da zor bi şey bu ya."

M: "Ya, öyle mi?"

T: "A sittir!"

M: "Asit değil, alkalidir!"

T: "Seni seviyorum, galiba yani. Garanti yanıtın "tık"tır."

Ve onunla son buluşmamız:

Kırda çimenlik bir yerdeki yassıca bir kayanın üzerine, o solumda, yan yana oturduk. Bu yıl iyi kar yağdı. Nisan, tüm görkemiyle geliyor. Çimen çiçek, bak karıncalar da çıkmış, cümbür cemaat deviniyorlardı ayaklarımızın altında. Pek miniciktiler. Yeni çıktıklarından mı, yoksa türleri mi öyleydi?

"Dikkat, karıncaları ezmeyelim!" dedim Türkân'a.

İkimiz de ayaklarımızı karınca trafiğinden uzak yerlere aktardık.

"Para lazım bize, sevgilim, parra!"

"..."

"Oysa ne güzel anlaşıyoduk senle."

"..."

"Ama para lazım bize, sevgilim, parra!"

Türkân elimi tuttu. Gözlerinin içine baktım. Güzel kadındı, iyi kadındı, "hakikatli" kadındı. Ama nedense gözlerim ha

bire onun sağ ayağının bastığı yerin yakınındaki karıncalar-daydı.

"Onun için kararımı verdim ben. Hilmi'yle evlenicem."

İçimden birden, "Ya, öyle mi?" demek geldi. Kendimi tutum, yanlış anlaşılabilirdi bu. Bu duygusal olması gereken anda gevezelik diye algılanabilirdi. Sustum.

Türkân kalktı. Birkaç adım birlikte yürüdük. Ben, karıncalar kurtuldu diye bir parça rahatladığımı farkındaydım.

Çimenlikteki radikallara odaklanmıştım. İzci çakımı çıkartıp, radika toplamaya başladım. Az ötede iki Çingene karısı da torbalarını doldurmuşlar, ha bire eğilip eğilip ak-sarı papatyaların, al-yeşil gelinciklerin, morumsu-zümrütsü araptaşaklarının arasındaki radikalları köklerinden köklerinden biçiyorlardı. Niyetim. Bugünkü aşımı çıkarmaktı. Zeytinyağıyla ki vardı, ve limonla ki yoktu, ki elbet bir yolunu bulup onu da bulacaktık. Çeşme Yazı restoranından araklardım bir iki tane. Onlara şimdiye dek ödediğim milyarlarca liraya saysınlar artık. Ve ola ki ileride sayacağım nice milyarlar. Tek başına giderdim oraya, adına bakmayın siz, kışın da açıktı ve iyi iş yapardı, kaliteli bir yerdir, tavsiye ederim yolunuz düşerse, bir arkadaşım ile giderdim sık sık, bir de şirket yemekleri—Türk, Japon, Amerikalı, Avrupalı iş konuklarımızı ağırlamaya.

Diye geçirirken ben, Türkân, "Benim gitmem lazım," dedi. "Haklısın, ne güzel anlaşıyoduk senle. Ama sen bu dünyanın adamı değilsin, para lazım bana, ve şimdi-ve-burada para! Onun için ben şimdi gidip onunla evlenmeyi kabul ettiğimi söylücem ona."

Durup, bir an yüzüme baktı.

"Mutlu olmanı çok isterim!" dedim ona sadece.

"Sana haber gönderirim."

"Beni ara," diye yanıtladım onu.

Çimenliğin kıyısında asfalt yola uzanan patikaya doğru yürüdü Türkân. Patika boyunca ardından baktım. Asfalta çıkarken, yaklaşmakta olan bir minibüse el salladı. Sonra geri-

ye doğru dönüp bana el salladı Ben de iki elimi havaya kaldırıp uğurladım onu. Ardından, rûnibüs Çeşme'ye doğru gözden kayboldu.

Radika torbama baktım. Bu kadar yeter. Torbayı sırtçantama koydum, kayadaki yerime döndüm, aynı noktaya oturdum. Aklıma hiçbir şey gelmiyordu. Ne üzüntü, ne sevinç. Ama her bir şeyin farkındaydım jilet keskinliğinde.

Sonra tuhaf bir duygu kapladı tüm benliğimi. Mutluydum. Sadece bu. Türkân'la, Nisan'la, parayla, parasızlıkla alakası olmayan bir mutluluk. Ama şaşmadım. Zaten uzun zamandır arada bir böyle oluveriyordum. Kendiliğindenlikle. Başımı öne eğdim. Gözlerim yerde, böceklerin sesleri, denizin hışırtısı, Çingen karılarının uzaktan gelen mırıltıları, arada bir bir karganın gaklamasıyla sürmekteydi mutluluğum. Birden gözlerim doldu, gözyaşları taşmaya başlarken, damlalar karıncaların üzerine düşmesin diye başımı hızla sağa doğru salladım. Gözyaşlarım sağ omzumdan kayanın üzerine saçıldı. Papatya gelincik dolu çevrem. Bir şey düşünmüyorum. Bunu bile düşünmüyorum. Boşluk. Yalnız, gözlerim hâlâ dolu dolu olduğu için, papatyalarla gelincikler çevremde uçuşuyorlarmış gibi geliyordu bana.

36. Çiçek Yağmuru

Subhuti, Buda'nın öğrencisidir. Öznellikle nesnellğe ilintisi dışında hiçbir şeyin var olmadığı görüşü demek olan boşluğun gücünü kavrayabilmiştir.

Subhuti bir gün bir ağaç altında oturmuş boşluğun ululuğunu duyumsamaktadır. Çevresine çiçek yağmaya başlar.

"Boşluk üzerine söyleşini övmekteyiz," diye fısıldar tanrılar.

"Ama boşluğun sözünü bile etmedim ki ben," der Subhuti.

Tanrılar yanıt verirler: "Boşluğun sözünü etmedin, boşluğu işitmedin. İşte gerçek boşluk budur." Subhuti'nin üstüne çiçekler yağar, yağar.

...

V

BU KİTABIN SON AŞK ÖYKÜSÜ 14. Çamurlu Yol

Tanzan ile Ekido çamurlu bir yolda ilerliyorlardır. Yağmur ha bire yağmaktadır.

Bir dönemeçte ipek kimonolu* beli kuşaklı bir Japon güzeli çıkar karşılarına. Kızcağız çamur dolu bir hendekten karşıya geçmeye çabalamaktadır.

Tanzan düşünmeden, "Gel kız!" der, kızı kucaklayıp kaldırır, çamurdan aşırır.

Geceye dek Ekido'nun ağzını bıçak açmaz. Geceleyecek-

leri tapınağa varınca artık dayanamaz: "Hani biz keşişler kadınlara yaklaşmazdık! Hele öyle güzel kızlara!.. Sakıncalı buluyorum. Neden yaptın o işi?" diye vırlar.

"Vay sen hâlâ taşımakta mısın kızı?" der Tanzan. "Ben onu orda bırakmıştım."

...

Bu Kitabın Yazarları

Nusret Kermen, Fehmi Diker ve Muammer Üstünoğlu
bu kitapta anlatılıyor. İletişim için:

"Editör" kanalıyla: [sozyayin @turk.net](mailto:sozyayin@turk.net)

- 1 Türk Dilinin Uyak (Kafiye) Sözlüğü, Nevzat Erkmen
- 2 Yoga Yapabilen Bir Tekir (şiiirler), Yavuz Erten
- 3 Ulysses - Telemachus • Calypso (work in progress), James Joyce, (bir çeviri serüveni: Nevzat Erkmen)
- 4 Zen Kaçıkları, Jack Kerouac, (çeviri: Nevzat Erkmen)
- 5 Ulysses Sözlüğü, Nevzat Erkmen (yakında)
- 6 Apartman Aşkaları • Öyküler, Nevzat Erkmen
- 7 Genel Müdür Sözlüğü • öykümasalanıgüncevetuhafşeyler
Nevzat Erkmen

Bir zamanlar vardı... Kırsal yörelerimizin burçak tarlalarında “gelin olunması”, koruluklarında “buluşulması”, köylerimizin, mahallelerimizin “ne sefalı” çeşme başlarında sohbetlerin yapıldığı, sırların paylaşıldığı; kasabalarımızda, kentlerimizde bilmecelerin sorulduğu, mısırların patlatıldığı kış gecelerinde, ayrı bir odada toplanan gençlerin göz göze geldikleri, cümbür cemaat aile ziyaretlerinde, önce cumbadan cumbaya, sonra pencereden pencereye kesici-mahcup bakışmaların, mektup “teatilelerinin” hiç eksik olmadığı ortamlardan, Türk kadınları ve Türk erkekleri, artık çoğunlukla, bir yandan en lüks apartmanlar ve en derme çatma “gecekondu”larla, öbür yandan tüm o modern beton yığınlarının içindeki hücrelerde, ama insanoğlunun yaradılışından, mağaralardan bu yana, dünyanın sürmesini sağlayan en temel özellikten, AŞK’tan! ödün vermeksizin, sürdürüyorlar serüvenlerini —ya siz?

♥ Bu iş hala devam ediyor!

ISBN 975719035-7